

4-6002

Duplum

A. Maramaa

Aritmeetika

Ülesannetekogu

II

Neljas trükk

**Kirjastus „SIIR“ Viljandis
1926**

70601

A. Maramaa

Aritmeetika

Ülesannetekogu

II õppeaasta

Neljas trükk

11-257

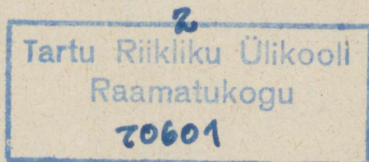
Kirjastus „SIIR“ Viljandis
1926

Käesolev II õppeaasta oli kolmandas trükis Haridusministeeriumi Õpperaamatute Komisjoni poolt koolidele soovitatud. Tingimuseks oli, et neljandas trükis raamatule välimusliselt parem kuju antaks

Tekstülesannetes on tehtud mõnesuguseid parandusi. Harjutused on muutmatu äratrükk kolmandast trükist.

A-6002

Arvud 1—100.

§ 1. Numeratsioon.

1. Kirjuta (ritta) arvud 1—100 ja 100—1-ni! Kriip-suta alla: kõik täiskümned kahe kriipsuga, kõik arvud, mis täiskümnete ees, ühe kriipsuga ja arvud, mis ^{es} täis-kümnete järel, kolme kriipsuga!

2. Kirjuta arvud 1—100-ni 10 kaupa_u hõõlasse!

3.*) Näidake ja lugege 1) arvud, millega hõõlad alga- vad! lõpevad! 2) arvud, mis lõpevad number 5-ga! 7, 2, 6, 9-ga! 3) arvud, mis algavad 1-ga! 3, 5, 8, 6-ga!

4. Kirjuta 5 arvu, mis lõpevad a) 4-ga, b) 8-ga, c) 7-ga; mis algavad d) 2-ga, e) 6-ga, f) mis seisavad täiskümnete ees, g) täiskümnete järel!

5. Mõtlege igaüks 3 arvu ja ütlege need, alates väik- semast! alates suuremast!

6. Alates väiksemast, kirjuta kõik järgnevad arvud suuruse järele ritta: 5, 22, 75, 51, 80, 3, 36, 96, 17, 24, 35, 2, 90, 19, 31, 89, 54, 12, 29, 48, 66, 70, 99, 15, 37, 62!

7. Laual on lahtised tikud. Mitu kümmelist kimpu saab siduda 10 tikust? 20, 50, 70, 40, 80 tikust?

8. Jaanil on 100 ühelist (ühemargalist) raha. Mitu küm- nelist (kümnamargalist) raha saab Jaan vahetada 10 ühelise vastu? 20, 60, 30, 90, 100 ühelise vastu?

Mitu kümmelist on 10, 30, 50, 20, 60, 80, 70, 100 ühelist?

*) Peenemast kirjast ülesanded on mõeldud metoodiliste ülesannetena.

9. Kirjuta igale allantud arvule järele, mitu **kümnelist** on arvus!

10=1   20=   90=   70=   80=
30=   50=   40=   60=   100=

10. Laual on kümnelised kimbud tikke. Mitu tikku on 4 kimbus? 7, 3, 9, 10 kimbus?

11. Peetril on 10 kümnelist (kümne margalist) raha. Mitu ühelist raha saab Peeter vahetada 1 kümnelise raha vastu? 5, 8, 2, 9 kümnelise vastu?

Mitu ühelist on 1, 4, 7, 5, 8, 2, 6, 3, 10 kümnelist?

12. Kirjuta igale allantud kümneliste arvule järele, mitu **ühelist** on arvus!

4 kümnelist =	40 ühelist	3 kümnelist =
7 " =		2 "
1 " =		10 "
5 " =		6 "
8 " =		9 "

13. Mis numbriga lõpevad kõik täiskümned? Mis tähendab null täiskümnete lõpul? Mis tähendavad täiskümnete algusnumbrid?

14. Mitu kümnelist kimpu saab siduda (ja mitu üksikut tikku jääb üle) 12 tikust? 25, 32, 54, 79, 87, 91 tikust?

15. Mitu kümnelist raha saab vahetada (ja mitu ühelist raha jääb veel üle) 18 ühemargalise vastu? 23, 47, 68, 94 ühemargalise vastu?

Mitu kümnelist ja mitu ühelist on 25, 32, 47, 56, 64, 78, 81, 93?

16 Lahuta järgnevad arvud kümnelisteks ja ühelisteks: 24, 35, 28, 51, 43, 70, 84, 96, 30, 78, 90, 16, 62, 98!

Näide: 28=2 kümnelist 8 ühelist
32=3   "   2   "

17. Mitu tikku on 2 kümnelist kimpu ja 5 lahtist tikku? 4 kimpu ja 7 tikku? 5 kimpu ja 8 tikku? 1 kimp ja 4 tikku? 7 kimpu ja 6 tikku?

18. Mitu marka on 3 kümnelist ja 7 ühelist raha? 4 kümnl. ja 5 ühelist? 7 kümnl. ja 2 ühelist? 9 kümnl. ja 8 ühelist?

Mis arvus on 2 kümnelist ja 7 ühelist? 6 ühelist ja 3 kümnelist? jne.

19. Kirjuta arvud, milles on:

2	kümnelist	3	ühelist	=	23	4	kümnelist	9	ühelist
5	"	4	"			1	"	3	"
3	"	7	"			9	"	6	"
5	"	—	"			7	"	5	"

20. Mitmelise kimbu saab siduda 100 tikust? Mitu kümnelist kimpu on sajalises kimbus?

21. Mitmelise raha saab vahetada 100 ühemargalise raha vastu? Mitu kümnelist raha saab vahetada 1 sajalise vastu?

22. Kirjutage arvud 5, 24, 100! Mitmekohaline (mitme numbriga kirjutatud) on esimene arv? teine arv? kolmas arv? Mitu ühelist, kümnelist, sajalist on esimeses, teises, kolmandas arvus? Kus seisavad igas arvus üheliised, kümnelised, sajalised?

Ütelge kahekohalisi arve, milles on 2, 5, 7, 1, 4, 8, 3, 0, 6 ühelist! milles on 4, 5, 7, 2, 6, 3 kümnelist!

23. Kirjuta järgnevad arvud ja tõmba ühekohalistele üks, kahekohalistele kaks ja kolmekohalistele kolm kriipsu alla: 17, 36, 9, 65, 100, 48, 6, 5, 72, 3, 96, 101, 2, 22, 47, 4, 10, 80, 5, 44!

24. Kirjuta 8 ühe- ja 20 kahekohalist arvu!

25. Kirjuta 5 kõige väiksemat ja 5 kõige suuremat kahekohalist arvu!

26. Kirjuta järgnevad arvud nii hõõlasse, et üheliised üheliiste ja kümnelised kümneliste alla tulevad:

a) 42, 57, 6, 94, 100, 7, 30, 88, 94, 9, 2, 102, 25, 1, 12, 8.

b) 15, 7, 24, 37, 1, 19, 9, 85, 76, 42, 8, 11, 59, 34, 3, 69.

c) 28, 2, 36, 54, 4, 81, 96, 6, 2, 47, 5, 32, 51, 8, 94, 44.

27. Maali paberilehekesele arv, mis siis, kui tal „pea alla pöörata“ a) 3 võrra, b) 33 võrra suuremaks saab!

28. Maali paberilehekesele arvud, mis ikka sama suureks jäävad, kuigi neil „pea alla pöörata“!

§ 2. Liitmine ja lahutamine.

30	+	20	=	50
I liidetav		II liidetav		Summa
60	-	40	=	20
Vähendatav		Lahutatav		Vahe

1.

- 1) Arvake kokku 30 ja 40, 40 ja 50, 50 ja 30, jne.!
- 2) Leidke arvud, mis on 20, 30, 40-st a) 30, b) 50, c) 40, d) 60 võrra suuremad!
2. Üks raamat maksis 50 marka, teine raamat oli 10, 30, 40 marka kallim. Mis maksis teine raamat?
3. Üks raamat maksis 30 marka, teine oli 20 mk. kallim. Mitu marka maksid mõlemad raamatud kokku?
4. Koolilaps maksis vihkude eest 40 mk., raamatu eest 20 marka rohkem. Kui palju läks koolilapsel raha?
5. Üks laps sai emalt 30 marka, teine 40, kolmas 20 marka. Mitu marka läks emal raha?
6. Vend ja kaks õde ostsid kolme peale Tallinna E. Muuseumi loositähe, vend andis selleks 50 marka, üks õde 30, teine 20 marka. Mis maksis loositäh?
7. Kirjuta 4 arvu: väiksem olgu 30, iga järgmine 20 võrra omast eelmisest suurem!

8.	30+40	20+50	40+60	50+40	20+70
	20+60	60+30	10+80	40+30	20+50
	80+20	30+70	20+50	30+60	40+50
	50+30	50+50	70+20	10+80	30+60

9.	30+50	40+30	30+40+20	30+30+30
	40+40	10+60	20+30+30	40+10+40
	20+50	20+80	50+30+10	20+50+10
	60+40	20+50	20+40+30	10+40+40

10. 1) Arvake maha: 50-st 30, 90-st 60, 80-st 50, jne!
 2) Leidke arvud, mis on 80, 90, 100-st a) 20, b) 50, c) 40,
 d) 70, e) 60 võrra väiksemad! 3) Leidke teine arv 100-s,
 kui üks on 40, 30, 70, 20, 80!

11. Lindal oli 80 marka raha; ta ostis raamatu ja maksis 60 mk. Kui palju jäi Lindal raha järele? Aga kui Lindal 100 mk. oli?

12. Helmi ostis 70-margalise raamatu. Mitu marka sai Helmi 100 margast tagasi? Aga kui H. 30-, 50-margalise raamatu ostis?

13. Kaks raamatut maksid kokku 90 marka; üks raamat maksis 50 marka. Kui palju oli üks raamat teisest kallim?

14. Ellal oli 90 mk. raha; tema ostis 50 marga eest raamatu ja 20 marga eest vihke. Kui palju on Ellal raha järel?

15. Kolmel poisil oli kokku 100 marka, ühel oli 30 marka, teisel 50. Kui palju raha oli kolmandal poisil?

16. Kirjuta 4 arvu: suurem arv olgu 100, iga järgmine omast eelmisest 30 võrra väiksem!

17.	70—20	60—40	80—20	90—60	60—30
	80—30	80—50	50—40	80—60	60—40
	90—50	100—70	70—30	100—40	80—70
	100—60	90—60	80—40	90—70	100—80

18. 30+30=50	30+50=60	20+50=30	90-40=40
20+70=30	20+60=50	40+50=60	80-10=50
60+30=50	10+90=60	10+80=70	90-70=50
40+40=30	30+60=80	30+70=80	80-50=60

19. 30+ x=70	80- x=40	50+ x=70	x+50=80
40+ x=90	90- x=30	x+30=70	x-30=70
x+30=80	x-50=50	90- x=20	60+ x=90
x+50=90	x-20=80	x-40=30	70- x=10

Näide: $30+x=70$
 $x=40$

2.

1. 1) Arvake juure 30-le 6, 70-le 8, 7-le 40, 2-le 90, jne.! 2) Suurendage 60, 80, 70, 50, jne. 4, 6, 5, 7, 9 võrral 5, 8, 3, jne. 20, 50, 70 võrral!

2. 1 puud on 40 naela. Mitu naela on 1 puud 5, 8, 20, 30 naela? 2 puuda? 2 puuda ja 4, 8, 10, 20 naela?

3. Helmi kaalus 1 puud 30 naela, Leeni 2 puuda 7 naela. Mitu naela kaalus kumbki tütarlaps?

4. 1 tund on 60 minutit. Mitu min. on 1 tund ja 3, 5, 9, 10, 40, 30 minutit?

5. Mihkel mängis 7 min. üle tunni, Mangu 20 min. alla tunni. Mitu min. mängis kumbki poiss?

6. Peeter õppis 30 minutit, Paul 40 min. rohkem; Peedu õppis 6 min. rohkem kui teised kaks kokku. Kui kaua õppis Peedu?

7. 20+4	60+5	40+6	5+40	8+70	9+50
50+3	30+9	60+4	2+30	5+60	7+80
40+6	70+5	50+5	7+50	6+50	8+40
80+8	90+7	30+4	9+90	3+80	8+70

8. 50+ 9	20+ 2	50+ 7	30+40+5	40+40+4
40+ 3	9+30	80+ 3	20+50+9	50+20+9
4+60	7+40	8+20	60+10+4	60+30+2
7+80	90+ 4	5+30	70+20+8	50+30+9

9. 1) Lahutage 63-st 3, 87-st 7, jne., 28-st 20, 59-st 50, jne.! 2) Lahutage 45, 67, 78, 94, 56, 99, 32, 23-st a) kõik ühelised, b) kõik täiskümned!

10. Anni maksis penali eest 65 marka; Mai kauples 5 marka maha. Mis maksis M. penali eest?

11. Penal maksis 58 marka, vihk oli 50 mk. odavam. Mis maksis vihk?

12. Madisel oli 79 marka raha. Kui palju raha oli Madisel üle 70 marga? Mitu marka jäi, kui Madis 70 mk. ära kulutas?

13. Toomal oli 88 marka raha; ta kulutas 8 marka ära; ülejäänud rahast kulus veel 30 mk. ära. Mitu marka on Toomal raha?

14. Emal oli 39 marka; ta kulutas ära 30 marka, pärast teenis 70 marka juure. Kui palju on emal raha?

15.

21—1	56—6	56—50	58—50	43—3	69—9
83—3	68—8	31—30	64—60	54—50	86—6
27—7	75—5	83—80	29—20	76—6	48—40
49—9	82—2	99—90	46—40	87—80	73—70

16.

65—60+50	30+7—30	53—3+20	20+40+6
49—40+70	40+5—40	77—7+30	74—70—4
78—70+80	80+6—80	45—5+40	50+7—50
52—50+40	90+2—90	66—6+20	36—6+30

17.

20+x=25	34—x=30	7+x=37	75—x=70
50+x=57	69—x=60	60+x=68	x+60=67
x+6=86	x—5=50	79—x=70	9+ x=89
x+9=49	x—7=90	x—8=40	x—6=80

3.

1. 1) Liitke: 47 ja 50, 29 ja 60, 17 ja 70, 34 ja 40, jne.! 2) Leidke arvud, mis on 19, 24, 36, 43-st a) 20, b) 40, c) 30, d) 50 võrra suuremad! 3) Kirjutage, mitmel viisil saab kahest arvust, üks nendest täiskümme, sünnitada a) 96, b) 75, c) 84! 4) Lugege 2, 6, 9-le a) 10, b) 20 kaupa juure!

2. Juku on praegu 9 aastane. Kui vana on Juku 20, 40, 50 aasta pärast?

3. Ilmar on 8 aastane, isa temast 40, ema 30 aastat vanem. Kui vana on isa? ema?

4. Isa on 35 a. vana, ema 4 a. noorem. Kui vana on ema 20 aasta pärast?

5. Vanaisa on 70 aastane; pojapoeg on 60 a. noorem. Kui vana on pojapoeg 25 aasta pärast?

6. 5 aasta eest oli Sulev 8 aastane. Kui vana on S. 20 aasta pärast?

7.

24+10	44+50	40+15	10+79	35+40	61+30
42+20	69+20	30+26	50+37	20+55	50+25
65+30	25+60	40+48	60+25	27+30	40+54
37+40	16+80	30+52	80+12	40+52	18+60

8.

36+40+10	20+35+20	20+15+20	40+ 6+50
47+20+30	40+22+30	40+24+30	50+ 9+30
26+40+20	10+37+50	30+32+30	4+40+40
52+20+10	20+29+40	10+55+20	5+20+60

9. 1) Lahutage 78-st 60, 97-st 50, 85-st 70, jne.! 2) Vähendage 98, 89, 75, jne. a) 40, b) 60, c) 50 võrral 3) Misuguseid arve tuleb liita 10, 60, 20, 50, 80, 40, 70-ga, et saaks a) 83, b) 99?

10. Isa on 58 a. vana. Kui vana oli isa 10, 30, 20, 50 aasta eest?

11. Ema on 46 a. vana. Tütar 10, 40, 30 aastat noorem. Kui vana on tütar?

12. Onu on 42 aastane. Onunaine on 10 a. noorem. Kui vana oli onunaine 20 a. eest?

13. Vanaema on 67 a. vana, tütar 30 aastat noorem kui vanaema, tütretütar 30 a. noorem kui tütar. Kui vana on tütretütar? Kui vana on tütretütar 20 a. pärast?

14. $25-10$ $94-20$ $48-20$ $99-70$ $68-40$ $85-30$
 $46-20$ $81-30$ $97-60$ $55-40$ $95-50$ $72-50$
 $72-50$ $57-40$ $78-30$ $83-70$ $72-60$ $67-30$
 $63-40$ $36-20$ $82-50$ $68-30$ $88-70$ $96-70$

15. $46-10-20$ $20+25-30$ $15+70-50$ $40+x=65$
 $94-50-40$ $40+17-20$ $31+60-40$ $75-x=40$
 $75-30-30$ $30+42-50$ $63+20-60$ $x+30=94$
 $99-20-60$ $58+40-70$ $44+50-70$ $x-20=59$

16. $40+x=85$ $x-10=25$ $x+50=72$ $x-60=35$
 $30+x=54$ $x-40=42$ $x-30=31$ $x+50=83$
 $x+20=41$ $x-30=33$ $40+x=66$ $60+x=97$
 $x+50=77$ $x-20=44$ $x+10=84$ $85-x=15$

4.

1. 1) Liitke 72 7-ga, 54 5-ga, 21 6-ga, jne., 5 72-ga, 4 62-ga, jne.! 2) Leidke arvud, mis on 23, 41, 92, 54, 63, 81, 72-st a) 3, b) 4, c) 5 võrra suuremad! 3) Leidke, mitme ühelisega tuleb liita: 25, 32, 54, 61, 78, 16, 87, 93, 46, 72, 95, jne. et summa lõpeks 9-gal!

2. Küünar on 21 tolli. Mitu tolli on 1 küünar ja 2, 5, 3, 7, 10, 20 tolli?

3. Jaanuarikuu on 31 päeva. Mitu päeva on 1. jaanuarist 3, 5, 8, 6, 20, 10. veebruarini?

4. Raamat paberit on 24 poognat. Mitu poognat on 1 raamat 3, 2, 5, 20 poognat?

5. Kaupmees müüs paberit neljale ostjale: I 4 p., II 32 p., III 3 p., IV 20 poognat. Mitu p. paberit müüs kaupmees ära?

6. Mardil oli 5 p. paberit, Maretil 1 raamat, Miinal $\frac{1}{2}$ p.; Tiiul oli 20 p. vähem, kui teistel kolmel kokku. Mitu p. paberit oli Tiiul?

7. $22+4$ $36+3$ $55+4$ $5+23$ $4+15$ $5+42$
 $45+2$ $92+6$ $64+5$ $7+42$ $3+35$ $4+91$
 $61+7$ $73+5$ $72+6$ $1+28$ $4+45$ $2+85$
 $54+5$ $63+4$ $33+5$ $2+37$ $6+52$ $3+71$

8.	$21+3+4$	$5+22+2$	$3+24+2$	$31+ 3+4$
	$73+2+3$	$3+41+5$	$4+32+3$	$13+ 2+3$
	$94+1+4$	$2+73+4$	$1+71+6$	$3+41+4$
	$23+5+1$	$4+91+3$	$2+82+5$	$42+ 4+2$

9. 1) Lahutage 29-st 7, 37-st 6, 88-st 5, jne! 2) Leidke arvud, mis on 79, 97, 58, 86, 49, 38, 27-st a) 3, b) 4, c) 5 võrra väiksemad! 3) Leidke, mitu ühelist tuleb lahutada 45, 29, 36, 53, 78, 97, 48, 64, 75, 99, 17-st, et vahe lõpeks 2-gal

10. Raamatus on 68 lehekülge. Mitu lehekülge jääb lugeda sel, kes lugenud 2, 6, 3, 5, 20, 40, 10, 50 lehek.?

11. Ühel lugejal on loetud 37, teisel 5 lehekülge; ühel—28, teisel—7 lehekülge; ühel—46, teisel—4 lehekülge. Mitu lehekülge on esimesel rohkem (teiselt vähem) loetud?

12. Juturaamatus on 88 lehekülge. Annil on 5, Manil 50 lehekülge loetud. Mitu lehekülge on kummagil veel lugeda?

13. Ühes raamatus on 96 lehekülge; teises 4 lehekülge, kolmandas 40 lehekülge vähem kui esimeses. Mitu lehekülge on teises ja kolmandas raamatus?

14. Juku aabitsas oli uuel 48 lehte. Praegu puuduvad eest 5, tagant 2 lehte, Mitu lehte on aabitsas alles?

15.	$25-1$	$47-5$	$87-6$	$37-4$	$88-7$	$59-5$
	$36-4$	$69-7$	$95-4$	$28-6$	$97-5$	$88-6$
	$48-5$	$29-5$	$99-8$	$67-5$	$38-7$	$57-5$
	$96-4$	$57-6$	$48-6$	$75-4$	$48-6$	$78-3$

16.	$37-4-2$	$47+2-5$	$39-20-5$	$8+50-4$
	$78-5-1$	$25+4-3$	$57-30-6$	$7+60-6$
	$89-4-3$	$64+3-6$	$88-40-5$	$3+75-7$
	$67-2-4$	$55+3-4$	$99-50-4$	$4+65-9$

17.	$x+2=24$	$x-3=34$	$x+7=39$	$x-4=33$
	$x+4=37$	$x-4=52$	$x-6=72$	$x-8=91$
	$x+2=46$	$x-8=71$	$x+5=48$	$x+7=59$
	$x+6=69$	$x-5=82$	$x-7=52$	$x+5=88$

5.

1. 1) Liitke 24 ja 24, 33 ja 33, 42 ja 42, 24 ja 23, 33 ja 35, 44 ja 25, jne.! 2) Leidke 21 ja 42, 54 ja 33, 66 ja 22, jne. summal!

2. Liida iga allantud arv a) esimese b) viimase allantud arvuga: **23**, 44, 16, 25, 62, 73, 14, 32, 24, **12!**

3. **Päev on 24 tundi.** Mitu tundi on 1 päev ja 12 tundi? 1 päev ja 14, 23, 15 tundi? 2 päeva?

4. **Juulikuu on 31 päeva.** Mitu päeva on 1. juulist 15, 23, 12, 27. augustini?

5. **Augustikuu on 31 päeva.** Mitu päeva on 1. juulist 13, 16, 21, 25 septembrini?

6. Isa taskukell käis ühe üleskeeramisega 2 päeva; seinakell käis ühe ülestõmbamisega 20 tundi vähem. Mitu tundi käis seinakell ühe ülestõmbamisega?

7. Maret oli juuli- ja augustikuu ning 25 päeva septembrikuus haige. Sellest ajast oli M. 30 päeva haigemajas. Mitu päeva oli Maret kodus haige?

8.	12+12	43+44	66+31	71+16	45+12
	24+24	14+14	17+12	72+25	67+21
	22+22	23+23	55+23	34+44	32+65
	33+33	32+32	42+33	16+32	43+45
9.	13+13	12+45	22+32	32+24	25+13
	32+32	25+23	41+42	24+45	62+34
	41+42	15+22	14+53	45+23	54+35
	14+12	36+13	62+22	35+11	16+23
10.	43+43	61+31	66+33	36+23	35+14
	16+12	55+32	12+36	14+44	54+23
	25+12	46+43	33+45	23+23	64+34
	52+22	54+24	45+51	41+21	26+13
11.	31+62	52+14	24+24	53+16	16+33
	45+24	45+22	13+13	44+44	25+24
	62+37	54+35	46+32	33+62	46+32
	43+16	15+41	42+46	76+21	62+23

12. 1) Lahutage 99-st 54, 86-st 63, 65-st 33, jne.
2) Leidke 77 ja 23, 88 ja 55, 99 ja 75, jne. vahe!

13. Leia, mitme võrra on iga allantud arv suurem:
a) 23, b) 34-st: 45, 67, 96, 88, 57, 75, 99, 48, 97, 59!

14. Õunanaisel oli 35 õuna. Mitu õuna müüs õunanaine ära, kui 13, 22 õuna müümata jäi?

15. Korvis on 45 õuna. Mitu õuna peame veel korvi panema, et korvis 67, 88, 96 õuna oleks?

16. Õunanaisel oli õunu ja pirne kokku 48 tükki. Pirne oli 13 tükki. (Mitu tükki oli õunu?) Kas õnnu või pirne oli rohkem ja mitu tükki rohkem?

17. Kahes korvis oli kokku 99 õuna; ühes korvis oli 44 õuna. (Mitu õuna oli teises korvis?) Kumas korvis oli rohkem õunu ja mitu tükki rohkem?

18. Jaan luges kahe õunapuu otsas kokku 76 õuna. Ühe puu otsas oli 45 õuna. (Mitu õuna oli teise õunapuu otsas?) Kuma õunapuu otsas oli vähem õunu ja mitu tükki vähem?

19. 34—22   44—11   76—32   29—14   84—32
25—12   55—22   49—25   67—22   99—45
48—16   99—75   95—72   53—32   85—34
36—25   84—42   47—36   65—42   46—24

20. 55—23   88—45   39—25   99—88   58—44
64—31   97—65   48—17   88—77   87—63
87—42   48—34   64—22   36—24   98—37
96—73   56—15   87—55   54—23   85—72

21. 48—24   58—17   57—36   78—55   99—66
26—11   64—43   69—45   85—31   85—54
38—14   88—44   66—33   48—35   77—63
76—42   96—33   84—42   88—77   97—85

22. 22+x=44   x+25=48   45+x=77   75-x=23
43+x=75   x+43=86   x+24=66   x-44=52
68-x=43   x-32=64   88-x=35   12+x=89
59-x=36   x-53=24   75-x=33   x+35=66

6.

1. 1) Mitu on kokku: 45 ja 5, 37 ja 3, jne.? 4 ja 26, 9 ja 31, jne.? 2) Mitu läheb 42, 47, 45, 43- jnure, et 50 saaks? 3) Õpetaja ütleb arve, lapsed nimetavad, mitu ühelist läheb jnure, et järgmise täiskümne saaks.

2. Septembrikuud on 25 päeva mööda. (Millal see on?) Ees on veel 5 päeva. Mitu päeva on septembris? Mitu päeva on veel septembri lõpuni, kui mööda on 21, 24, 27 päeva?

3. Täna on viimane november. 7 päeva eest oli 23. november. Mitu päeva on novembris? Mitme päeva pärast jõuab viimane november, kui käes on 22, 26, 28. november?

4. Mitme minuti pärast lööb kell, kui minutinäitaja on ära käinud 51, 55, 59 minutit?

5. Väino luges 32 minutit, kirjutas 24 min. Mitu min. enne tundi sai V. tööga valmi?

6.	25+4	44+6	33+7	66+4	33+7	6+74
	36+4	53+7	12+8	55+5	72+8	5+55
	27+3	94+6	48+2	37+3	61+9	7+23
	95+5	82+8	99+1	94+6	54+6	8+42

7.	$24+x=30$	$22+x=30$	$84+x=90$	$61+x=70$
	$18+x=20$	$53+x=60$	$37+x=40$	$95+x=100$
	$35+x=40$	$36+x=40$	$66+x=70$	$93+x=100$
	$34+x=40$	$28+x=30$	$73+x=80$	$82+x=90$

8. Lahutage 30-st 6, 40-st 8, 90-st 5, jne.! 2) Leidke, mitmele läheb juure: a) 3, b) 6, c) 8, et 40, 80, 60, 30, 90, 70, 100 saaks!

9. Salme sai 30 margast 2, 5, 8 marka tagasi. Mitu marka kulus Salmel ära?

10. Ema maksis munade eest 2, 4, 7 marka alla 100 marga. Mis maksid munad?

11. Vennal oli 80 marka raha, õel 5, 8 marka. Mitu mk. oli vennal õest rohkem?

12. Ühes taskus oli 50 marka, teises 7 marka vähem. Kui palju raha oli kahes taskus kokku?

13. Jaanil puudub 4 marka 90 margast, Peetril 8 marka 70-st. Mitu mk. on Jaanil rohkem kui Peetril?

14.

40—1	50—6	80—7	30—8	40—9	90—2
70—2	60—2	40—6	90—7	90—8	60—5
60—4	90—5	50—3	60—6	80—6	80—2
100—5	40—8	70—9	70—5	60—7	50—9

15.

100—9	60—3	80—8	50—6	100—1	70—2
80—2	50—6	30—3	60—7	90—2	90—8
90—5	70—7	50—5	70—8	70—5	100—1
70—8	90—9	90—2	80—9	50—9	30—6

16.

$x-5=65$	$x-2=88$	$x+8=80$	$x+3=100$
$x-7=43$	$x-4=56$	$x+6=70$	$x+5=50$
$x-8=62$	$x-6=44$	$x+7=90$	$x+9=60$
$x-9=71$	$x-3=37$	$x+8=80$	$x+7=50$

7.

1. 1) Liitke 45 ja 15, 25 ja 35, 63 ja 37, 83 ja 17, 49 ja 51, jne.! 2) Kui palju läheb juure 21, 35, 48, 29, 18-le, et saaks a) 60, b) 80, c) 100?

2. **1 mark on 100 penni.** Mitu penni läheb juure 88, 75, 66, 58, 45, 25, 85, 81, 72, 65, 55, 48, 36, 28, 18 pennile, et 1 mark oleks?

3. Aprillikuud on mööda läinud 12, 16, 22 päeva. Mitu päeva on veel ees?

4. Minutinäitaja on ära käinud 18, 24, 36, 47 minutit. Mitme minuti pärast lööb kell?

5. Peetril on 33 marka; tal puudub 17, 37, 67 mk., et raamatut osta. Mis maksab raamat?

6. Üks liidetav on 44, teine — 32 marka. Mitme võrra on summa 100 väiksem?

7. Jaan kulutas eile 22 marka, täna 38 marka rohkem. Kui palju raha kulutas Jaan kahes päevas?

8.

19+11	57+13	88+12	48+42	55+45	51+49
16+14	32+28	35+65	13+37	68+32	23+67
25+15	43+17	15+85	21+19	77+23	11+59
42+18	75+25	72+28	61+39	24+76	46+34

9.

81+19	35+65	27+73	18+12	43+17	16+24
72+28	29+71	17+83	28+52	65+25	35+25
31+69	23+77	36+64	33+27	22+18	33+27
46+54	66+34	14+86	51+29	59+11	32+28

10. 1) Lahutage 100-st 25, 80-st 12, 70-st 48, 100-st 65, jne.! 2) Missugusele arvule tuleb 35, 48, 88, 13, 72, 36, 68, jne. juure arvata, et a) 90, b) 100 saaks?

11. **1 meeter on 100 sentimeetrit.** Lõigata 1 meetri otsast maha: 12, 17, 21, 25, 39, 44, 51, 63, 77, 49, 56, 69, 73, 81, 89 sentimeetrit. Mitu sentimeetrit jääb?

12. Mis maksis ostetud asi, kui 100 margast 45, 25, 32, 55, 48, 65, 84 marka tagasi anti?

13. Mitu naela kaalus kott suhkrut, mis oli 25, $\overline{16}$, 28, 12 naela alla puuda?

14. Madis läks kodust välja kell 7 hommikul ja jõudis 15, 25, 12, 21 min. enne kella 8 kooli. Mitme minutiga jõudis M. kooli?

15. Üks pakk kaupa kaalus 2 puuda, teine 15 naela üle 1 puuda. Mitu naela oli väiksem pakk suuremast kergem?

16. Üks ostja sai 100 margast 22 marka tagasi, teine 60 margast 4 marka. Kummal ostjal kulus rohkem raha ja kui palju rohkem?

17.	30—12	30—15	90—29	70—28	70—35
	60—25	50—25	100—61	59—21	30—18
	70—13	60—26	100—42	80—39	90—29
	90—33	70—37	100—12	90—45	100—12

18.	50—42	70—15	50—18	50—13	80—45
	60—33	90—46	40—24	80—19	90—65
	60—25	80—55	50—31	90—71	100—81
	30—45	100—87	70—49	80—33	100—79

19.	$33+x=50$	$25+x=50$	$100-x=89$	$90-x=45$
	$75+x=100$	$35+x=70$	$100-x=55$	$80-x=53$
	$88+x=100$	$15+x=30$	$50-x=35$	$80-x=16$
	$45+x=60$	$45+x=60$	$60-x=42$	$60-x=36$

8.

1. a) Lugege, b) kirjutage 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9-le 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 kaupa juure (kuni 100-ni)!

2. Õpetaja nimetab arve, lapsed nimetavad a) 9, b) 8, c) 7) d) 6 võrra suuremaid arve.

3. Joonista 9 ruudukesega ruut ja paiguta arvud 7, 7, 7, 8, 8, 8, 9, 9, 9 nii ruudukestesse, et püst- kui ka ristread ühe ja sama summa annavad!

4. Liidetavad on 24 ja 8; 28, 5 ja 9; 35, 8 ja 8. Leia summa!

5. Liidetavad on 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Leia summa!

6. Üks liidetav on 36; teine on 5, 7, 9 võrra suurem. Kui suur on summa?

7. Kolme liidetava summa on 88; üks liidetav on 48, teine — 7. Leia kolmas liidetav!

8. Üks liidetav on 18, teine — 5, kolmas nii suur kui kaks esimest kokku. Kui suur on summa?

9. Koolilaps kirjutas 3 arvu: üks oli 28, teine esimesest 7 võrra, kolmas teisest 8 võrra suurem. Leia teised arvud!

10. Kirjuta 4 arvu: esimene olgu 36, iga järgmine omast eelmisest 9 võrra suurem!

11. $19+2$ $77+6$ $55+7$ $38+9$ $34+8$ $39+8$
 $29+3$ $68+7$ $43+9$ $44+7$ $45+7$ $34+9$
 $38+4$ $45+5$ $64+8$ $83+9$ $26+8$ $56+6$
 $49+5$ $88+3$ $75+9$ $79+6$ $57+4$ $77+7$

12. $38+5$ $19+3$ $12+9$ $56+8$ $17+6$ $57+9$
 $25+6$ $37+5$ $23+9$ $67+9$ $18+7$ $65+8$
 $44+7$ $18+7$ $34+9$ $78+6$ $36+8$ $86+6$
 $48+6$ $56+9$ $45+9$ $89+5$ $44+8$ $78+7$

13. $18+6$ $86+6$ $86+7$ $87+8$ $54+8$ $72+9$
 $35+6$ $44+7$ $37+7$ $55+8$ $79+8$ $88+9$
 $47+6$ $59+7$ $48+7$ $46+8$ $65+9$ $43+9$
 $89+6$ $65+7$ $68+8$ $33+8$ $69+9$ $54+9$

14. $28+3$ $49+4$ $69+5$ $77+7$ $25+8$ $47+5$
 $39+3$ $86+5$ $44+7$ $38+8$ $36+7$ $68+4$
 $58+4$ $78+5$ $83+9$ $49+9$ $42+9$ $74+9$
 $67+4$ $47+5$ $64+8$ $54+7$ $53+9$ $66+6$

15. $56+7$ $87+6$ $43+9$ $76+8$ $54+9$ $29+9$
 $45+9$ $78+5$ $28+7$ $65+6$ $35+6$ $47+4$
 $24+8$ $36+6$ $55+8$ $89+4$ $27+8$ $73+8$
 $38+4$ $19+5$ $49+7$ $17+7$ $66+7$ $89+6$

16. $44+8$ $85+6$ $53+9$ $16+8$ $18+9$ $28+7$
 $52+9$ $75+9$ $89+6$ $48+6$ $24+8$ $36+9$
 $68+4$ $63+8$ $14+7$ $56+7$ $45+9$ $27+9$
 $15+7$ $48+7$ $35+8$ $63+9$ $49+7$ $64+8$

17. $19+5$ $38+9$ $48+8$ $25+8$ $32+9$ $15+7$
 $17+7$ $34+8$ $46+7$ $45+8$ $43+9$ $37+5$
 $35+7$ $78+8$ $88+8$ $18+8$ $58+7$ $49+9$
 $36+6$ $65+9$ $77+7$ $57+8$ $84+8$ $66+8$

18.	13+9	14+8	48+5	27+4	54+8	18+5
	36+8	23+9	64+8	38+5	46+9	74+8
	44+8	56+7	45+7	49+6	17+8	69+3
	73+8	82+9	89+2	58+7	26+9	38+3

19. a) Lugege, b) kirjutage arvud, mis saab, kui 100, 99, 98, 97, 96, 95-st 5, 6, 7, 8, 9, 10 kaupa lahutada!

20. Õpetaja nimetab arve, lapsed nimetavad a) 6, b) 7, c) 8, d) 9 võrra väiksemaid arve.

21. Koolilaps kirjutas mõned arvud, arvas neile igale 8 juure ja sai 62, 45, 72, 91, 86, 57, 42, 36. Leida kirjutatud arvud!

22. Koolis oli I klassis 42 last, õppeaasta jooksul lahkus klassist 3 last, juure tuli 2. Mitu last oli I klassis kevadel?

23. 41-st I kl. lapsest ei saanud II klassi edasi 4 poissi ja 2 tüdrukut. Mitu last jõudsid II klassi?

24. II klassis oli 32 õpilast; teiseks aastaks klassi jäid 3 poissi ja 4 tütarlast. Mitu last jõudsid III klassi?

25. II klassist viidi III kl. 25 õpilast; III kl. istuma jääjaid oli 6. Mitu õpilast oli järgmisel sügisel III kl., kui 4 õpilast kooli ei ilmunud?

26. Sügisel oli koolis 75 poissi, tütarlapsi 7 vähem. Aasta kestel vähenes poeglaste arv 6 võrra, kuna tütarlaste arv 5 võrra suurenes. Mitu poeglast ja mitu tütarlast oli kevadel koolis?

27. Koolis oli I klassis 45 last, II klassis 7 last vähem kui I, III klassis 9 last vähem kui II, IV klassis 8 last vähem kui III. Mitu last oli IV klassis?

28. IV klassi raamatukogus on 92 raamatut; ütleme, et iga alama klassi raamatukogu 8 raamatu võrra oma

eelmise ülema klassi raamatukogust väiksem on. Mitu raamatut on siis I kl. raamatukogus?

29. $21-2$ $35-7$ $36-8$ $48-9$ $55-6$ $24-8$
 $22-3$ $43-6$ $92-8$ $61-4$ $73-5$ $27-9$
 $42-4$ $75-9$ $45-7$ $72-6$ $84-8$ $25-7$
 $54-6$ $91-6$ $33-5$ $84-7$ $91-3$ $64-8$

30. $75-6$ $54-7$ $26-8$ $73-8$ $64-9$ $88-9$
 $33-6$ $66-7$ $45-8$ $91-8$ $72-9$ $37-9$
 $44-6$ $72-7$ $37-8$ $82-8$ $85-9$ $86-9$
 $71-6$ $95-7$ $54-8$ $51-9$ $93-9$ $55-9$

31. $83-6$ $44-8$ $55-8$ $35-7$ $73-4$ $42-9$
 $94-5$ $45-9$ $33-7$ $24-8$ $86-8$ $88-9$
 $62-4$ $54-9$ $42-6$ $25-7$ $93-7$ $54-7$
 $95-7$ $63-9$ $72-7$ $32-9$ $51-8$ $56-8$

32. $x+5=53$ $x+6=92$ $x+7=44$ $x+5=33$
 $x+7=84$ $x+7=24$ $x+5=53$ $x+4=42$
 $x+6=71$ $x+8=24$ $x+9=27$ $x+7=35$
 $x+9=54$ $x+5+32$ $x+8=34$ $x+9=45$

33. $32-5$ $56-8$ $63-7$ $53-4$ $44-9$ $91-6$
 $64-8$ $36-8$ $35-7$ $65-7$ $52-7$ $33-9$
 $45-9$ $24-8$ $81-7$ $82-9$ $61-4$ $51-8$
 $63-9$ $72-8$ $21-7$ $71-5$ $23-6$ $42-7$

34. $x+9=85$ $x+5=21$ $x+6=54$ $x+4=72$
 $x+7=72$ $x+6=42$ $x+9=63$ $x+5=22$
 $x+6=51$ $x+7=35$ $x+8=72$ $x+6=31$
 $x+8=32$ $x+9=45$ $x+5=71$ $x+9=63$

35. $25-9-9$ $63-8-6$ $34-8-8$ $75-9-8$
 $32-5-8$ $71-9-4$ $42-7-8$ $64-6-9$
 $31-6-6$ $53-7-8$ $61-3-9$ $82-7-6$
 $42-7-7$ $92-6-7$ $57-9-9$ $91-8-7$

36. $49+5-9$ $66+8-6$ $54+7-2$ $82-5+8$
 $38+6-9$ $75+6-7$ $19+3-8$ $75-8+4$
 $57+7-5$ $48+4-9$ $48+4-7$ $63-8+8$
 $84+8-4$ $57+4-6$ $37+9-7$ $91-4+9$

9.

1. Liitke 18 ja 15, 45 ja 26, 37 ja 55, jne.! 2) Leidke 36 ja 58, 29 ja 65, 48 ja 48, jne. summal 3) Leidke arvud, mis saab, kui a) iga järgnevat arvu sama arvuga liita: 15, 25, 35, 45, 16, 28, 36, 49; b) iga järgnevat arvu 2 korda sama arvuga liita: 14, 17, 19, 24, 27!

2. Kirjuta keskele 18 ja sea arvudest 15, 16, 17, 18, 19, 22, 24, 25, 26 rist, mille püst- kui ka ristrea summa on 100!

3. Jaagul oli 18 marka raha, Jüril 17 marka rohkem. Kui palju raha oli Jaagul ja Jüril kokku?

4. Jüril oli 35 marka, Juhanil 28 marka rohkem. Mitu marka oli Jüril ja Juhanil kokku?

5. Peetril oli 36 marka, Paulil 19 marka rohkem. Mitu marka oli Peetril ja Paulil kokku?

6. Miinal on 25 marka enda käes, 48 marka venna käes hoiul. Maril on 19 marka raha rohkem kui Miinal. Kui palju on Maril raha?

7.	18+13	25+26	16+29	57+15	49+12
	25+16	66+26	27+27	69+23	38+16
	36+25	55+19	55+36	56+35	54+28
	54+17	17+35	48+16	47+39	63+19

8.	16+16	17+17	24+27	54+18	28+16
	28+28	47+47	36+37	96+26	79+14
	26+26	18+18	29+25	75+19	43+29
	36+36	38+38	43+38	67+17	38+17

9.	26+29	17+14	54+18	37+36	19+19
	36+35	29+16	68+25	38+24	27+25
	46+48	58+33	56+35	62+29	48+36
	58+24	27+54	48+48	46+45	45+45

10.	24+37	67+17	73+19	39+38	48+38
	55+27	56+29	45+37	24+57	74+18
	43+28	48+29	37+26	79+13	68+17
	75+19	68+15	24+18	56+18	49+39

11.	55+16	53+28	54+18	59+15	17+17
	29+35	26+36	66+16	44+27	36+36
	44+17	48+28	26+45	34+37	27+27
	28+17	67+27	19+28	29+29	47+37
12.	38+45	45+28	45+36	38+49	26+29
	25+27	26+48	36+28	64+27	49+25
	58+24	65+16	28+44	29+13	38+15
	46+34	76+18	44+38	48+35	53+38
13.	14+27	47+24	15+46	29+28	48+48
	34+28	38+29	46+25	37+26	54+19
	59+17	29+23	37+37	76+16	63+28
	68+28	47+36	47+47	67+24	49+17
14.	57+38	24+28	54+27	46+46	27+27
	47+26	55+29	49+16	37+37	38+38
	35+46	49+25	25+48	57+26	45+37
	24+37	38+45	28+38	68+24	38+29

15. 1) Lahutage 61-st 48, 85-st 37, 54-st 29, jne!
2) Leidke 72 ja 36, 98 ja 49, 65 ja 49, jne. vahe!

16. Sea igast numbripaarist: 2 ja 5, 7 ja 3, 6 ja 7, 9 ja 1, 4 ja 8, 3 ja 5, 5 ja 8, kaks arvu ja leia nende vahe!

17. Leia, kui palju on allantud arvude reas 54 suurem igast eelolevast ja väiksem igast järelolevast arvust: 18, 25, 37, 46, **54**, 63, 72, 81, 90!

18. Raamatus on 92 lehekülge. Jaanil on loetud 29 lehekülge. Mitu lehekülge jääb lugeda, kui Jaan veel 29 lehekülge loeb?

19. Peetril on 92 leheküljest 37 lehekülge läbi. Mitu lehekülge jääb Peetril lugeda, kui ta veel 37 lehek. loeb?

20. Mardil on 92 leheküljest 28 lehekülge loetud. Mitu lehekülge jääb Mardil lugeda, kui ta veel 28 lehekülge loeb?

21. Kahes raamatus on kokku 84 lehekülge; ühes raamatus on 48 lehekülge. Mitu lehekülge on üks raamat teisest suurem?

22. Kahearvu summa on 84. Üks arv on 26. Kui palju on üks arv teisest suurem?

23. 25—17   54—27   43—27   36—18   41—29
 33—18   32—18   72—34   45—28   77—19
 44—25   51—22   81—32   54—26   85—46
 35—17   75—26   92—47   94—27   95—28

24. 87—29   33—24   48—29   55—36   93—65
 46—27   63—54   43—25   74—28   95—27
 36—28   72—36   32—15   57—29   84—16
 92—24   52—26   47—28   82—55   80—25

25. 73—25   26—18   38—19   54—26   44—26
 61—42   75—46   92—46   42—17   54—38
 71—14   54—35   72—36   45—29   94—49
 36—18   62—44   44—16   36—19   85—27

26. 45—26   62—13   66—19   36—17   63—14
 25—17   55—18   53—25   95—27   66—48
 32—16   92—46   46—37   84—55   44—26
 24—18   84—27   58—29   48—29   32—13

27. 33—17   36—19   44—26   41—22   74—29
 93—19   95—56   55—26   91—72   94—48
 57—28   86—68   66—36   63—36   62—47
 87—48   92—55   75—56   93—46   92—66

28. 42—18   55—29   36—19   93—26   37—18
 82—36   77—39   43—17   78—29   46—28
 72—27   87—48   52—25   98—49   52—17
 53—36   67—19   94—46   87—58   62—36

29. 45—26   46—28   52—18   27—18   54—35
 63—54   43—28   48—19   54—26   92—66
 97—59   54—26   53—15   91—52   82—47
 91—65   64—46   90—45   36—17   81—58

30.	64—36	51—17	68—39	45—28	55—38
	72—36	51—34	72—48	93—64	66—37
	84—17	65—26	81—15	95—78	95—47
	96—48	48—29	81—27	47—28	93—54
31.	48—24	32—16	34—17	56—18	35—19
	66—33	52—26	54—27	56—28	58—29
	84—42	72—36	74—37	76—38	78—39
	88—44	92—46	94—46	96—48	98—49

Kordamine.

1. Jaanil oli 16 marka, Jaagul 10 marka rohkem. Mitu marka oli Jaanil ja Jaagul kokku?

2. Üks raamat maksis 35 marka, teine oli 20 mk. kallim. Mis maksid kaks raamatut kokku?

3. Peetril oli 40 marka, Paulil 12 marka vähem. Kui palju raha oli kahel poisil kokku?

4. Ühes kotis oli 56 marka, teises 18 marka vähem. Mitu marka oli kahes kotis kokku?

5. Mardil, Mihklil ja Miinal oli kokku 72 mk. raha. Mardil oli 25, Mihklil 28 marka. Mitu mk. oli Miinal?

6. Kolmes taskus on kokku 100 marka raha. Ühes taskus on 24, teises 48 marka. Kui palju raha on kolmandas taskus?

7. Poeg oli 16 aastat vana, tütar 9. Ema oli 16 a. vanem kui lapsed kokku. Kui vana oli ema?

8. Üks poeg oli 17, teine 15 aastat vana. Isa oli 28 a. vanem kui pojad kokku. Kui vana oli isa?

9. Üks õde on 14, teine 16 aastat vana. Kolmas õde on 12 aastat noorem kui kaks õde kokku. Kui vana on kolmas õde?

10. Üks vend on 27, teine 25 aastat vana. Kolmas vend on 22 a. noorem kui kaks venda kokku. Kui vana on kolmas vend?

11. Liisa luges 35 lehekülge, Liina 9 lehekülge rohkem kui Liisa, Leena 10 lehekülge rohkem kui Liina. Mitu lehekülge luges Liina?

12. Ühes raamatus oli 48 lehekülge, teises 16 lehekülge rohkem kui esimeses, kolmandus 16 lehekülge rohkem kui teises. Mitu lehekülge oli kolmandas raamatus?

13. Eha luges 72 lehekülge, Õie 15 lehekülge vähem kui Eha, Helmi 17 lehekülge vähem kui Õie. Mitu lehekülge luges Helmi?

14. Üks raamat on 96 lehekülge, teine 32 lehekülge vähem kui esimene, kolmas 16 lehekülge vähem kui teine. Mitu lehekülge on kolmas raamat?

15. Toomal oli 18 marka raha, Tõnisel niisama palju. Tootsil oli nii palju raha kui Toomal ja Tõnisel kokku. Mitu marka raha oli poistel kokku?

16. Mari kulutas 24 marka, Maret sama palju. Made nii palju, kui Mari ja Maret kokku. Mitu marka kulutasid lapsed kokku?

17. Tiiu ostis raamatu, Tiit ka. Tiiu sai 100 margast 45, Tiit 50 margast 15 marka tagasi. Mis maksid mõlemad raamatud kokku?

18. Ühel poisil oli 80 marka, teisel 70. Üks kulutas ära 35, teine 42 marka. Kummal jäi rohkem raha järele ja kui palju rohkem?

19.

$16+15-12$	$60-15+35$	$40+8-18$	$82-16-15$
$18+17-16$	$8+75-16$	$35+4-26$	$48-19+39$
$50-13+19$	$45+55-32$	$44+8+30$	$37+37+17$
$9+56-38$	$76+27-36$	$65+6+29$	$68-25-28$

20.	55—27+28 29+39+19 18+19+17 24+26—32	47—22+36 48+48—37 80—28+48 7+17+26	22+25+2 59—25—8 93—26—9 35+4+69	30—14+48 90—18+24 55+17—33 12+18+70
21.	43+18—25 75+17—46 48+16—32 70—18—18	39+39—45 45+45—36 28+27+45 12+88—55	75+25—65 72+28—33 21+79—75 81+19—44	91+9—29 95+5—37 99+1—49 92+8—31
22.	48+52—77 25+55—43 100—81+21 100—38+18	16+35—28 90—26—26 80—17—27 54+16—35	96—24—24 35+35+25 25+25—36 45+46—15	49+49+2 90—45—6 88—44+6 63+26+8
23.	27+28+25 70—25—26 33+67—39 13+87—23	48+12—15 28+12—19 80—25+15 90—75+45	28+7+45 45—8+43 36+9+55 76—6+31	16+84—92 19+61—43 17+23+45 15+75—41
24.	33+33+33 44+44+12 100—21+16 100—59—16	26+26+27 17+83—39 65+17—26 77+23—45	70—15—16 54—27+19 80—18—18 61—15+18	39+16+25 72—36—18 84+16—34 17+34+46
25.	12+12+12 13+13+13 14+14+14 15+15+15	16+16+16 17+17+17 18+18+18 19+19+19	24+24+24 25+25+25 26+26+26 27+27+27	28+28+28 29+29+29 32+32+32 33+33+33
26.	12+12+12+12 15+15+15+15 17+17+17+17 19+19+19+19	13+13+12+13 16+16+16+16 18+18+18+18 14+14+14+14	22+22+22+22 24+24+24+24 23+23+23+23 25+25+25+25	

§ 3. Ükskordüks.

2 kaupa.

1. 2 tükki on paar. Loe paari kaupa 20-nil 40-nil 60, 80, 100-nil

2. 2 on paarisarv. Kirjuta kõik paarisarvud 20-ni!
100-ni!

3. Kui palju on 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 korda 2?
20, 30, 40, 50 korda 2? Korruta 2-ga: 6, 9, 5, 7, 10!

4. Leia arvud, mis on 1 võrra a) suuremad, b) väiksemad, kui 4, 7, 3, 8, 5, 9 korda 2!

5. Mitu tükki on 6, 8, 5, 9 paari?

6. 1 sulg maksis 2 marka. Mis maksid 5, 7, 10 sulge?

7. Iga laps sai 2 õuna. Mitu õuna läks 4, 6, 10 lapsele?

8. Mitu jalga on 5, 8 kukel? 6, 9 hanel?

9. Mitu ratast on 7, 10 kaarikul? 6, 8 jalgrattal?

10. Lapse ülikonda läks 2 meetrit riidet. Mitu meetrit riidet läks 5, 8, 10 niisugusesse ülikonda?

11. Kui Juta tikkudest 6, 8 risti seadis, siis jäi tal 1 tikk üle. Mitu tikku oli Jutal?

12.	4·2	2·2	3·2	9·2	5·2	4·1
	6·2	8·2	5·2	3·2	7·2	8·2
	3·2	1·2	10·2	6·2	3·2	5·2
	5·2	9·2	6·2	8·2	6·2	8·2

13.	$x \cdot 2 = 8$	$x \cdot 2 = 10$	$x \cdot 2 = 14$	$x \cdot 2 = 16$
	$x \cdot 2 = 12$	$x \cdot 2 = 4$	$x \cdot 2 = 10$	$x \cdot 2 = 20$
	$x \cdot 2 = 6$	$x \cdot 2 = 16$	$x \cdot 2 = 18$	$x \cdot 2 = 14$
	$x \cdot 2 = 14$	$x \cdot 2 = 20$	$x \cdot 2 = 12$	$x \cdot 2 = 18$

14.	3·2+1	5·2+1	8·2-1	9·2+1	4·2+1
	7·2+1	5·2-1	10·2-1	6·1+1	9·2-1

15. Loe 2 kaupa 1-st 100-ni!

16. 1, 3, 5 jne. on paaritud arvud. Kirjuta kõik paaritud arvud 1-st 101-ni!

17. Loe 2 kaupa a) 20-st, 21-st! b) 100-st, 101-st!

18. Mitu korda saab 2 kaupa jagada (ja mitu tükki jääb üle): 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20-st? 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21-st?

19. Mitu paari saapaid on 12 saabast? Mitu paari kindaid on 16, 20 kinnast? Mitu paari sukke on 14, 18 sukka?

20. Mitu paari on 5, 11, 9, 17 tükki (ja mitu tükki jäi üle)?

21. Iga sulg maksis 2 marka. Mitu sulge sai osta 8, 9, 12, 13, 18, 19 marga eest?

22. Igas pingis on 2 last. Mitmes pingis on 12, 16, 20 last?

23. Lapse ülikonda läks 2 meetrit riiet. Mitu nii-sugust ülikonda sai 10, 11, 16, 17 meetrist riidest?

24. Suuremas korvis on 100 muna, väiksemas 40. Mitu paari mune on suuremas korvis rohkem kui väiksemas?

25. 5:2   9:2   8:2   14:2   10:2   6:2
 10:2   18:2   16:2   2:2   16:2   18:2
 7:2   6:2   10:2   18:2   8:2   12:2
 14:2   12:2   20:2   12:2   14:2   20:2

26. 2:2   10:2   14:2   12:2   7:2   3:2
 3:2   11:2   15:2   13:2   11:2   13:2
 6:2   16:2   18:2   9:2   15:2   11:2
 7:2   17:2   19:2   5:2   19:2   17:2

10 kaupa.

1. Loe 10 kaupa 100-nil Kirjutage saadud arvud!

2. Mitu on 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 korda 10? Kor-ruta 10-ga: 2, 6, 9, 10!

3. Leida arvud, mis on 4, 6, 9 võrra a) suuremad, b) väik-semad, kui 4, 6, 3, 7 korda 10!

4. Üks raha on 10 marka. Mitu marka on 3, 6, 9 niisugust raha?

5. Ühel inimesel on 10 sõrme. Mitu sõrme on 5, 7, 10 inimesel?

6. Meeter paela maksis 10 marka. Mis maksid 4, 7, 9 meetrit paela?

7. Ühel lapsel oli 10 lehekülge loetud, teisel 5, 8 korda rohkem. Mitu lehekülge oli loetud teisel lapsel?

8. Üks raha on 10-margaline, teine 5, 10 korda suurem. Kui suur on teine raha?

9. Ma korrutasin 10-t tundmata arvuga ja sain 70, 90. Kui suur on tundmata arv?

10. Kui Olev 2, 7, 10-margalist ära kulutas, siis oli tal 5 marka järel. Kui palju oli Olevil raha?

11.	2·10	6·10	8·10	7·10	10·10
	10·2	10·6	10·8	10·7	10·7
	4·10	3·10	5·10	9·10	6·10
	10·4	10·3	10·5	10·9	9·10

12.	$x \cdot 10 = 30$	$x \cdot 10 = 40$	$x \cdot 10 = 50$	$x \cdot 10 = 30$
	$x \cdot 10 = 70$	$x \cdot 10 = 60$	$x \cdot 10 = 100$	$x \cdot 10 = 60$
	$x \cdot 10 = 20$	$x \cdot 10 = 10$	$x \cdot 10 = 40$	$x \cdot 10 = 50$
	$x \cdot 10 = 90$	$x \cdot 10 = 80$	$x \cdot 10 = 80$	$x \cdot 10 = 90$

13.	$6 \cdot 10 + 5$	$9 \cdot 10 + 9$	$8 \cdot 10 - 3$	$3 \cdot 10 + 6$
	$7 \cdot 10 - 2$	$5 \cdot 10 - 5$	$4 \cdot 10 + 8$	$7 \cdot 10 - 4$
	$2 \cdot 10 + 6$	$6 \cdot 10 + 4$	$10 \cdot 10 - 5$	$9 \cdot 10 + 8$

14. Loe 10 kaupa 100-st! Kirjutage loetud arvud!

15. Mitu korda saab 10 kaupa jagada (ja mitu tükki jääb üle): 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100-st? 11, 15, 19, 21, 26, 46, 52, 59, 77, 88, 91, 99-st?

16. Mitu 10-margalist on 50, 80, 100 marka?

17. Mitu 10-margalist saab vahetada 35, 75 m. vastu?

18. Meeter paela maksis 10 marka. Mitu meetrit paela sai osta 40, 55, 70, 85, 99 marga eest?

19. Mitmes päevas luges Ants 50, 80 lehekülge, kui ta 10 lehekülge päevas luges?

20. Mitmesse hõõlasse mahuvad 40, 56, 72, 100 arvu, kui igasse hõõlasse 10 arvu kirjutame?

21. Raamatus on 60 lehekülge. Linda luges 10 lehekülge päevas, Ilma 6 lehekülge. Mitu päeva varem sai Linda raamatu läbi?

22.

3·10	50 : 10	60 : 10	25 : 10	14 : 10
30 : 10	80 : 10	90 : 10	29 : 10	62 : 10
7·10	100 : 10	70 : 10	45 : 10	87 : 10
70 : 10	40 : 10	50 : 10	68 : 10	93 : 10

23.

32 : 10	12 : 10	19 : 10	69 : 10	84 : 10
42 : 10	28 : 10	37 : 10	93 : 10	61 : 10
66 : 10	37 : 10	58 : 10	87 : 10	56 : 10
54 : 10	55 : 10	77 : 10	96 : 10	86 : 10

3 kaupa.

1. Loe 3 kaupa 30-ni! Kirjutage loetud arvud!

2. Kirjutage tabel: $3+3=6$

$$3+3+3=9$$

$$3+3+3+3=12$$

Jne. kuni 30-ni.

Mitu korda on kirjutatud 3 tabeli esimeses reas? teises? kolmandas? jne. Leida tabelis, mitu on: 4, 7, 2, 5, 8, 3, 9, 6, 10 korda 3!

3. Kirjutage eelmisest tabelist 3-me korrutamistabel:

$$2 \cdot 3 = 6$$

$$3 \cdot 3 = 9$$

Jne.

4. Jaan ei teadnud peast, mitu on $7 \cdot 3$. Juhan õpetas: võta esiti $5 \cdot 3$, siis $2 \cdot 3$ ja sul ongi $7 \cdot 3$. Leidke nii $7 \cdot 3$! Näidake seda kirjalikult!

5. Koolilaps ei tea peast, mitu on: 6·3, 8·3, 9·3. Seleta seda! Näidake seda kirjalikult!

$$\text{Näide: } 6 \cdot 3 = 3 \cdot 3 + 3 \cdot 3 = 18$$

6. Leidke arvud, mis on 1, 2 võrra a) suuremad, b) väiksemad, kui 5, 3, 8, 6·3!

7. Üks kumm maksis 3 marka. Mis maksid 4, 6, 9 niisugust kummi?

8. Maasikalehel on 3 haru. Mitu haru on 5, 8, 10 maasikalehel?

9. Mitu nurka on 1, 6, 8 kolmnurgal?

10. Mitu jalga on 1, 7, 9 vokil? 1, 8 möhel?

11. Ühe särgi peale läks 3 meetrit riidet. Mitu meetrit riidet läks 7, 9 niisuguse särgi peale?

12. Üks koolilaps ostis 3 poognat paberit, teine 8 korda rohkem. Mitu p. paberit ostis teine koolilaps?

13. Ema andis ühele lapsele 5, teisele 4 3-margalist raha. Kui palju kulus emal raha?

14. Jaanil oli 7 3-margalist raha; ta kulutas 1 marga ära. Kui palju jäi Jaanil raha järele?

15.	3·3	6·3	4·3	5·3	4·3	8·3
	5·3	2·3	8·3	3·3	6·3	5·3
	1·3	7·3	10·3	9·3	2·3	10·3
	4·3	5·3	6·3	7·3	5·3	9·3

16.	$x \cdot 3 = 6$	$x \cdot 3 = 18$	$x \cdot 3 = 15$	$x \cdot 3 = 12$
	$x \cdot 3 = 12$	$x \cdot 3 = 15$	$x \cdot 3 = 24$	$x \cdot 3 = 27$
	$x \cdot 3 = 21$	$x \cdot 3 = 3$	$x \cdot 3 = 30$	$x \cdot 3 = 18$
	$x \cdot 3 = 9$	$x \cdot 3 = 12$	$x \cdot 3 = 21$	$x \cdot 3 = 24$

17.	3·3+2·3	3·3+5·3	3·3+3·3	6·3+3·3
	5·3+2·3	2·3+4·3	4·3+4·3	7·3+3·3
	4·3+3·3	10·3-1·3	7·3+2·3	8·3-5·3
	6·3+2·3	10·3-2·3	5·3+4·3	9·3-4·3

18. 2·3+1	6·3+2	2·3—1	8·3+1	9·3—2
3·3+1	6·3—1	4·3—2	8·3—2	10·3—1
3·3—1	7·3—1	4·3+2	9·3+1	7·3+1
5·3—2	7·3+2	5·3+2	10·3—2	6·3+2

19. 3·2	4·2	7·2	8·2	6·2	3·2
3·3	4·3	7·3	8·3	4·3	2·3
5·2	6·2	9·2	10·2	9·2	10·3
5·3	6·3	9·3	10·3	6·3	3·10

20. Kirjutage jagamistabel:

3 : 3 = 1
 4 : 3 = 1, jääk 1
 5 : 3 = 1, „ 2
 6 : 3 = 2
 7 : 3 = 2, jääk 1
 Jne. 30-nil

21. Leidke tabelis, mitu korda saab 3 kaupa jagada: 15, 21, 12, 27, 18, 24, 30-st!

22. Leidke tabelis, mitu korda saab 3 kaupa jagada (ja mitu jääb üle): 10, 16, 22, 28, 11, 14, 20, 26, jne.!

23. Loeme ja näidake tabelis kõik arvud, mis jäägita 3 kaupa jagatavad!

24. Loeme ja näidake tabelis arvud, millest 3 kaupa jagades jääk on: 1, 2!

25. Jagage 3-ga: 15, 24, 9, 18, 27, jne.!

26. Jagage 3-ga: 13, 20, 14, 19, 23, jne.!

27. Kirjutage jagamistabelist välja jäägita jagamistehet; neile kõrvale kirjutage vastavad korrutamistehet!

Näide: 3 : 3 = 1   1·3 = 3
 6 : 3 = 2   2·3 = 6

28. Leida, kui suure jäägiga on jagatavad: 7, 10, 14, 17, 19, 23, 25, 29, jne.!

29. Üks kumm maksis 3 marka. Mitu kummi sai osta 15, 17, 24, 25 marga eest?

30. Mitmel maasikalehel on 18, 24, 30 haru?

31. Mitmel vokil on 12, 21, 30 jalga?

32. Vokimeistril on valmis 16, 20, 25 voki jalga. Mitmele vokile jätkub neid jalgu?

33. Mitu kolmnurka saab seada 19, 26 tikust?

34. Mitu särki saab 21, 23, 27, 28 meetrist riidest, kui särgi peale 3 meetrit riidet läheb?

35. Mitu 3-margalist raha on 15, 16, 25, 30 marka?

36. Eha ostis enesele 18 pirni ja 20 õuna. Iga päev söi ta 3 pirni ja 2 õuna. Mitu päeva varem said pirnid otsa?

37. Tõnis ostis 18 marga eest 2-margalisi sulgi ja 24 marga eest 3-margalisi sulgi. Mitu sulge ostis Tõnis?

38.

2:3	9:3	10:3	15:3	18:3	30:3
6:3	27:3	30:3	24:3	12:3	15:3
7:3	8:3	6:3	9:3	27:3	27:3
21:3	24:3	18:3	21:3	6:3	21:3

39.

$x:3=4$	$x:3=2$	$x:3=3$	$x:3=5$
$x:3=6$	$x:3=7$	$x:3=5$	$x:3=8$
$x:3=3$	$x:3=10$	$x:3=9$	$x:3=6$
$x:3=5$	$x:3=8$	$x:3=7$	$x:3=9$

40.

3:3	12:3	20:3	27:3	19:3	20:3
4:3	13:3	22:3	28:3	25:3	14:3
5:3	14:3	23:3	29:3	28:3	29:3
6:3	15:3	24:3	30:3	16:3	26:3

41.

9:3	10:3	17:3	14:3	7:3	8:3
5:3	15:3	22:3	8:3	19:3	21:3
18:3	21:3	12:3	20:3	25:3	13:3
11:3	28:3	24:3	27:3	30:3	19:3

42.

6:2	18:2	9:2	16:2	7:2	13:2
6:3	18:3	9:3	16:3	7:3	13:3
12:2	10:2	15:2	20:2	11:2	14:2
12:3	10:3	15:3	20:3	11:3	14:3

4 kaupa.

1. 1) Loe 4 kaupa 40-ni! Kirjutage loetud arvud! 2) Kirjutage 4 kaupa liitmise tabel! (Vaata kolme tabeli)

2. Leida tabelis, mitu on: 3, 5, 2, 4, 7, 6, 9, 8, 10 korda 4! Korrutage 4-ja 5, 9, 6, 8-gal

3. Kirjutada eelmisest tabelist 4-ja korrutamistabel!

4. Kui koolilaps peast ei tea, mitu on 6·4, 7·4, 8·4, 9·4, siis a) seleta, b) näita kirjalikult, kuidas seda leida!

5. Leida arvud, mis on 1, 2, 3 võrra a) suuremad, b) väiksemad, kui 4, 7, 8, 5, 9, 6 korda 4!

6. Mitu jalga on 5, 9 hobusel? 6, 8 toolil?

7. Mitu ratast on 7, 10 vankril? Mitu nurka on 6 majal? 9 laual? Mitu külge on 4, 6 ruudul?

8. Üks sai maksis 4 marka. Mis maksid 7 saia?

9. Juta oli iga päev 4 tundi koolis. Mitu tundi oli Juta nädalas koolis?

10. Õel oli 4 marka raha, vennal 5, 8 10 korda niipalju. Mitu marka raha oli vennal?

11. Ma korrutasin 4-ja tundmata arvuga ja sain 20, 28, 36. Kui suur on tundmata arv?

12. Ella seadis tikkudest 5 ruutu, Elsa 4. Mitu tikku läks lastel kokku?

13. Kui tollasepp 6 vankrile rattad alla seab, siis jääb tal 2 ratast üle. Mitu ratast on tollasepal valmis?

14.	3·4	1·4	2·4	4·4	5·4	8·4
	6·4	5·4	10·4	8·4	7·4	6·4
	2·4	3·4	6·4	1·4	9·4	4·4
	8·4	7·4	9·4	6·4	3·4	10·4

15.	$x \cdot 4 = 16$	$x \cdot 4 = 24$	$x \cdot 4 = 20$	$x \cdot 4 = 16$
	$x \cdot 4 = 8$	$x \cdot 4 = 4$	$x \cdot 4 = 40$	$x \cdot 4 = 36$
	$x \cdot 4 = 20$	$x \cdot 4 = 28$	$x \cdot 4 = 12$	$x \cdot 4 = 24$
	$x \cdot 4 = 12$	$x \cdot 4 = 20$	$x \cdot 4 = 32$	$x \cdot 4 = 28$

16.	2·4+2·4	4·4+2·4	4·4+3·4	6·4+3·4
	3·4+3·4	3·4+4·4	6·4+3·4	7·4-2·4
	2·4+3·4	5·4+2·4	10·4-1·4	8·4+2·4
	4·4+4·4	5·4+3·4	10·4-2·4	9·4-3·4

17.	3·4+1	7·4+1	9·4—1	6·4+3	3·4+3
	3·4—2	7·4+2	9·4+3	4·4—1	3·4—3
	5·4—2	8·4+2	10·4—1	4·4+3	9·4—3
	5·4+3	8·4+3	8·4—3	7·4—3	10·4—2

18.	3·2	4·2	7·2	8·2	4·2	7·3
	3·4	4·4	7·4	8·4	2·4	7·4
	5·2	6·2	9·2	10·2	4·3	9·3
	5·4	6·4	9·4	10·4	3·4	9·4

19—27. Samuti nagu 33 leheküljel nr. nr. 20—28.

28. Mitmel hobusel on 16, 28 jalga? Mitmel toolil on 24, 32 jalga? Mitmel vankril on 32, 40 ratast?

29. Ratassepp tegi 12, 15, 22, 27, 32, 38 ratast. Mitu vankri täit rattaid on ratassepal valmis?

30. Mitu ruutu saab 20, 28, 30, 35 tikust kokku seada?

31. Mitu 4-margalist saia saab osta 13, 24, 20, 35 marga eest?

32. Iga laps sai 4 õuna. Mitmele lapsele sai jagada 28, 31, 38 õunast?

33. Mitu vihku saab teha 24, 32, 37 poognast paberist, kui iga vihu peale 4 poognat paberit arvame?

34. Õel oli 4 marka, vennal 20, 28, 36. Mitu korda oli õel vähem raha kui vennal?

35. Osta 16 marga eest 2-margalisi sulgi, 27 marga eest 3-margalisi ja 28 marga eest 4-margalisi. Mitu sulge saad?

36.	3·4	5·4	4:4	8:4	20:4	12:4
	12:4	20:4	16:4	28:4	32:4	24:4
	7·4	9·4	32:4	36:4	16:4	40:4
	28:4	36:4	40:4	12:4	36:4	32:4

37.	$x : 4 = 4$	$x : 4 = 3$	$x : 4 = 5$	$x : 4 = 2$
	$x : 4 = 6$	$x : 4 = 8$	$x : 4 = 1$	$x : 4 = 6$
	$x : 4 = 2$	$x : 4 = 4$	$x : 4 = 9$	$x : 4 = 8$
	$x : 4 = 5$	$x : 4 = 6$	$x : 4 = 3$	$x : 4 = 10$

38.	4 : 4	16 : 4	32 : 4	20 : 4	28 : 4	38 : 4
	5 : 4	17 : 4	33 : 4	22 : 4	30 : 4	26 : 4
	6 : 4	18 : 4	34 : 4	36 : 4	17 : 4	19 : 4
	7 : 4	19 : 4	35 : 4	39 : 4	21 : 4	35 : 4

39.	8 : 4	16 : 4	32 : 4	12 : 4	18 : 4	36 : 4
	32 : 4	21 : 4	39 : 4	28 : 4	35 : 4	33 : 4
	13 : 4	29 : 4	15 : 4	37 : 4	14 : 4	27 : 4
	20 : 4	38 : 4	10 : 4	11 : 4	24 : 4	19 : 4

40.	4 : 2	12 : 2	20 : 2	10 : 2	15 : 3	18 : 4
	4 : 4	12 : 4	20 : 4	10 : 3	15 : 4	28 : 3
	8 : 2	16 : 2	24 : 3	10 : 4	18 : 2	29 : 4
	8 : 4	16 : 4	24 : 4	15 : 2	18 : 3	30 : 4

41.	13 : 2	17 : 2	33 : 4	28 : 4	10 : 3	34 : 4
	25 : 4	22 : 3	26 : 3	27 : 3	26 : 4	26 : 3
	16 : 3	22 : 4	19 : 2	35 : 3	31 : 4	30 : 4
	20 : 4	20 : 3	35 : 4	39 : 4	29 : 3	28 : 3

5 kaupa.

1—5. Samuti nagu 34—35 leheküljel nr. nr. 1—5.

6. Mitu marka on 5, 8, 10 viiemargalist raha?

7. Mitu sõrme on 4, 6, 8 sõrmkindal?

8. Mitu varrast on 5, 7, 9 kimpu sukavardaid?

9. Iga postmark maksis 5 marka. Mis maksid 3, 7, 10 postmarki?

10. Vihk maksis 5 marka. Raamat oli 8, 10 korda kallim. Mis maksis raamat?

11. Ma korrutasin 5-t tundmata arvuga ja sain 25, 35, 45. Kui suur on tundmata arv?

12. Kui palju maksavad 5 5-margalist vihku ja 4 5-margalist pliatsit?

13. Laupäeval oli Ehal 4 tundi, teistel päevil iga päev 5. Mitu tundi oli Ehal nädalas?

14. $2 \cdot 5$ $1 \cdot 5$ $3 \cdot 5$ $4 \cdot 5$ $5 \cdot 5$ $6 \cdot 5$
 $5 \cdot 5$ $6 \cdot 5$ $5 \cdot 5$ $7 \cdot 5$ $8 \cdot 5$ $10 \cdot 5$
 $4 \cdot 5$ $8 \cdot 5$ $7 \cdot 5$ $9 \cdot 5$ $3 \cdot 5$ $4 \cdot 5$
 $3 \cdot 5$ $7 \cdot 5$ $10 \cdot 5$ $6 \cdot 5$ $9 \cdot 5$ $7 \cdot 5$

15. $x \cdot 5 = 25$ $x \cdot 5 = 15$ $x \cdot 6 = 5$ $x \cdot 5 = 20$
 $x \cdot 5 = 10$ $x \cdot 5 = 35$ $x \cdot 5 = 25$ $x \cdot 5 = 40$
 $x \cdot 5 = 20$ $x \cdot 5 = 40$ $x \cdot 5 = 45$ $x \cdot 5 = 30$
 $x \cdot 5 = 50$ $x \cdot 5 = 30$ $x \cdot 5 = 15$ $x \cdot 5 = 50$

16. $3 \cdot 5 + 3 \cdot 5$ $4 \cdot 5 + 4 \cdot 5$ $10 \cdot 5 - 2 \cdot 5$ $6 \cdot 5 + 4 \cdot 5$
 $4 \cdot 5 + 2 \cdot 5$ $5 \cdot 5 + 3 \cdot 5$ $10 \cdot 5 - 3 \cdot 5$ $7 \cdot 5 - 3 \cdot 5$
 $5 \cdot 5 + 2 \cdot 5$ $5 \cdot 5 + 4 \cdot 6$ $10 \cdot 5 - 4 \cdot 5$ $8 \cdot 5 + 2 \cdot 5$
 $5 \cdot 5 + 3 \cdot 5$ $10 \cdot 5 - 1 \cdot 5$ $7 \cdot 5 + 2 \cdot 5$ $9 \cdot 5 - 4 \cdot 5$

17. $2 \cdot 5 - 1$ $3 \cdot 5 - 1$ $7 \cdot 5 + 1$ $8 \cdot 5 + 4$ $10 \cdot 5 - 2$
 $2 \cdot 5 + 2$ $5 \cdot 5 + 4$ $7 \cdot 5 - 3$ $10 \cdot 5 - 1$ $9 \cdot 5 + 3$
 $4 \cdot 5 - 2$ $3 \cdot 5 + 2$ $6 \cdot 5 - 2$ $9 \cdot 5 - 1$ $7 \cdot 5 + 2$
 $4 \cdot 5 + 3$ $5 \cdot 5 - 2$ $6 \cdot 5 + 3$ $8 \cdot 5 - 2$ $8 \cdot 5 + 3$

18. a) $3 \cdot 2$, 3, 4, 5; 4, 5, 6, 7, 8, 9, $10 \cdot 2$, 3, 4, 5!
 b) $2 \cdot 5$, $5 \cdot 2$; $3 \cdot 5$, $5 \cdot 3$; $4 \cdot 5$, $5 \cdot 4$.

19—27. Samuti nagu 33 leheküljel nr. nr. 20—28.

28. Mitu 5-margalist on 20, 30, 30, 50 marka? Mitu 5-margalist saab vahetada 28, 26, 47 marga vastu?

29. Mitu kimpu vardaid on 25, 31, 42 sukavarrast?

30. Pliiats maksis 5 marka. Mitu pliiatsit sai osta 35, 50, 28, 39 marga eest?

31. Iga laps sai 5 sulge. Mitmele lapsele läks 25, 35, 40 sulge? Mitmele lapsele sai 33, 48 sulest 5 kaupa jagada?

32. Mitu 5-pennilist raha on 15, 30, 45 penni?

33. Vihk maksis 5 marka, raamat 40, 50 marka. Mitu korda on vihk raamatust odavam?

34. Ma jagasin tundmata arvu 5 kaupa ja sain 4, 6, 8. Kui suur on tundmata arv?

35. Annil oli 35 marka raha — kõik 5-margalised; Mannil oli 27 marka — kõik 3-margalised. Kummal ja mitu rahatükki oli rohkem?

36. Juta sidus 20 roosiõit 4 kaupa kimpu, Hele 30 roosiõit 5 kaupa. Mitu kimbukest roose sidusid lapsed kahekesi kimpu?

37. $4:5$ $6:5$ $7:5$ $10:5$ $15:5$ $20:5$
 $20:5$ $30:5$ $35:5$ $40:5$ $35:5$ $45:5$
 $8:5$ $9:5$ $10:5$ $20:5$ $25:5$ $30:5$
 $40:5$ $45:5$ $50:5$ $30:5$ $50:5$ $35:5$

38. $x:5=3$ $x:5=4$ $x:5=6$ $x:5=4$ $x:5=15$
 $x:5=7$ $x:5=6$ $x:5=8$ $x:5=7$ $x:5=40$
 $x:5=2$ $x:5=5$ $x:5=10$ $x:5=3$ $x:5=25$
 $x:5=5$ $x:5=8$ $x:5=7$ $x:5=9$ $x:5=45$

39. $5:5$ $9:5$ $33:5$ $26:5$ $38:5$ $41:5$
 $6:5$ $30:5$ $34:5$ $49:5$ $48:5$ $22:5$
 $7:5$ $31:5$ $16:5$ $17:5$ $19:5$ $33:5$
 $8:5$ $32:5$ $36:5$ $37:5$ $39:5$ $44:5$

40. $11:5$ $43:5$ $21:5$ $32:5$ $43:5$ $25:5$
 $16:5$ $48:5$ $47:5$ $46:5$ $36:5$ $29:5$
 $22:5$ $34:5$ $32:5$ $18:5$ $19:5$ $37:5$
 $27:5$ $39:5$ $24:5$ $39:5$ $48:5$ $49:5$

41. a) $10:2$, 3, 4, 5; 12, 15, 16, 18, $20:2$, 3, 4, 5
 b) 24, 25, 27, 28, $30:3$, 4, 5; 32, 35, 26, $40:4$, 5

42. a) $X:5=30$, 60, 25, 50, 35;
 b) $X:5=6$, 3, 9, 4, 8, 7, 9.

6 kaupa.

1—5. Samuti nagu 34—35 leheküljel nr. nr. 1—5.

6. Aknal on 6 ruutu. Mitu ruutu on 4, 7, 9 aknal?

7. Mitu jalga on 5, 8 kärbsel? 6, 9 liblikal?

8. Nädal on 6 äripäeva. Mitu äripäeva on 5, 7, 10 nädalat?

9. Kanad munesid iga päev 6 muna. Mitu muna saadi nädalas? 8, 10 päevas?

10. Ülo luges päevas 6 lehekülge. Mitu lehekülge luges Ülo 4, 8 päevas?

11. Sulepea maksis 6 marka, raamat oli 8, 10 korda kallim. Mis maksis raamat?

12. Ema oli 4, tütar 5 nädalat päeviti tööl. Mitu päeva tegid ema ja tütar kokku?

13. Et 8-le 6-ruuduga aknale klaasid ette panna, peab klaassepp veel 5 ruutu muretsema. Mitu ruutu on klaassepal?

14.	2·6	3·6	6·6	5·6	1·7	3·6
	6·2	6·3	4·6	8·6	7·6	5·6
	4·6	5·6	7·6	3·6	4·6	7·6
	6·4	6·5	9·6	10·6	8·6	9·6

15.	$x \cdot 6 = 18$	$x \cdot 6 = 36$	$x \cdot 6 = 30$	$x \cdot 6 = 12$
	$x \cdot 6 = 30$	$x \cdot 6 = 48$	$x \cdot 6 = 60$	$x \cdot 6 = 24$
	$x \cdot 6 = 12$	$x \cdot 6 = 24$	$x \cdot 6 = 18$	$x \cdot 6 = 36$
	$x \cdot 6 = 24$	$x \cdot 6 = 54$	$x \cdot 6 = 36$	$x \cdot 6 = 48$

16.	$2 \cdot 6 + 2 \cdot 6$	$4 \cdot 6 + 3 \cdot 6$	$5 \cdot 6 + 4 \cdot 6$	$6 \cdot 6 + 3 \cdot 6$
	$3 \cdot 6 + 2 \cdot 6$	$5 \cdot 6 + 2 \cdot 6$	$10 \cdot 6 - 1 \cdot 6$	$7 \cdot 6 - 5 \cdot 6$
	$3 \cdot 6 + 3 \cdot 6$	$5 \cdot 6 + 3 \cdot 6$	$10 \cdot 6 - 2 \cdot 6$	$8 \cdot 6 + 2 \cdot 6$
	$4 \cdot 6 + 2 \cdot 6$	$3 \cdot 6 + 4 \cdot 6$	$10 \cdot 6 - 3 \cdot 6$	$9 \cdot 6 - 4 \cdot 6$

17.	$2 \cdot 6 + 3$	$2 \cdot 6 - 2$	$4 \cdot 6 - 2$	$9 \cdot 6 - 4$	$4 \cdot 6 + 3$
	$5 \cdot 6 - 2$	$6 \cdot 6 - 2$	$7 \cdot 6 - 2$	$9 \cdot 6 + 1$	$5 \cdot 6 - 4$
	$4 \cdot 6 + 1$	$5 \cdot 6 + 4$	$7 \cdot 6 + 3$	$8 \cdot 6 - 3$	$3 \cdot 7 + 4$
	$3 \cdot 6 + 2$	$5 \cdot 6 + 3$	$8 \cdot 6 + 2$	$7 \cdot 6 + 2$	$5 \cdot 6 + 5$

18. a) 2·3, 6; 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10·3, 6.
 b) 2·6, 6·2; 3·6, 6·3; 4·6, 6·4; 5·6, 6·5.

28. Igal aknal on 6 ruutu. Mitmel aknal on 24, 42 ruutu? Mitmele 6-ruuduga aknale saab 15, 25, 32, 45 ruudust klaasid ette panna?

29. Mitmel kärbsel on 36, 54 jalga? Mitmes nädalas on 18, 48, 30 äripäeva?

30. Mitu 6-margalist sullepead saab osta 25, 36, 40 50, 54 marga eest?

31. Mitmele lapsele saab 27, 42, 49 poognast paberist 6 poogna kaupa jagada?

32. Mitme päevaga saab 30, 40, 50, 60 lehekülge läbi lugeda, kui 6 lehekülge päevas loeme?

33. Ühel koolilapsel on 6 marka, teisel 18, 42, 60. Mitu korda on ühel lapsel vähem raha kui teisel?

34. Ma jagasin tundmata arvu 6 kaupa ja sain 5, 7, 9. Kui suur oli tundmata arv?

35. Raamatus oli 36 lehekülge. Ilma luges 6 lehekülge tunnis, Alma 4 lehekülge. Mitu tundi rutem kui Alma sai Ilma raamatu läbi?

36. Emal oli 4 künnemargalist, 1 viie- ja 1 kolmemargaline raha. Mitu naela leiba sai ema osta, kui nael leiba 6 marka maksis?

37.

3 · 6	7 · 6	4 · 6	8 · 6	42 : 6	12 : 6
18 : 6	42 : 6	24 : 6	48 : 6	24 : 6	36 : 6
5 · 6	9 · 6	6 · 6	30 : 6	54 : 6	24 : 6
30 : 6	54 : 6	36 : 6	60 : 6	48 : 6	42 : 6

38.

x : 6 = 2	x : 6 = 4	x : 6 = 3	x : 6 = 6
x : 6 = 5	x : 6 = 6	x : 6 = 5	x : 6 = 8
x : 6 = 7	x : 6 = 8	x : 6 = 7	x : 6 = 4
x : 6 = 3	x : 6 = 10	x : 6 = 9	x : 6 = 7

39. 6 : 6   10 : 6   32 : 6   20 : 6   42 : 6   14 : 6
7 : 6   11 : 6   33 : 6   30 : 6   52 : 6   24 : 6
8 : 6   30 : 6   34 : 6   40 : 6   22 : 6   34 : 6
9 : 6   31 : 6   35 : 6   50 : 6   32 : 6   44 : 6

40. 15 : 6   11 : 6   17 : 6   51 : 6   20 : 6   39 : 6
21 : 6   33 : 6   27 : 6   34 : 6   44 : 6   59 : 6
25 : 6   50 : 6   32 : 6   40 : 6   32 : 6   52 : 6
35 : 6   43 : 6   41 : 6   46 : 6   55 : 6   38 : 6

41. a) 6, 12, 9, 18, 15, 30, 24, 21, 27 : 3, 6.

b) 12, 15, 18, 24, 30 : 3, 4, 5, 6; 32, 36, 40 : 4, 5, 6.

42. a) $X : 6 = 6$; 4, 2, 9, 5, 7, 3, 8.

b) $X \cdot 6 = 24$, 48, 60, 54, 36.

7 kaupa.

1—5. Samuti nagu 34—35 leheküljel nr. nr. 1—5.

6. Mari leidis 3 kana pesa. Igas pesas oli 7 muna. Mitu muna oli 3 pesas?

7. Nädal on 7 päeva. Mitu päeva on 4, 6, 9 nädalat? Mitu päeva on 3 nädalat 3 päeva? 5 nädalat 6 päeva?

8. Kastanilehel on 7 haru. Mitu haru on 5, 8, 10 kastanilehel?

9. Vihk maksis 7 marka. Mis maksid 3, 7, 8 vihku?

10. Vihk maksis 7 marka, raamat 5, 8 korda rohkem. Mis maksis raamat?

11. Ma korrutasin 7 tundmata arvuga ja sain 28, 42, 56, 63. Kui suur on tundmata arv?

12. Tõnis oli 4 nädalat tädil, 3 nädalat onul. Mitu päeva oli Tõnis kodust ära?

13. Kui Peetril oleks veel 6 marka, siis saaks ta osta 8 7-margalist vihku. Mitu marka on Peetril raha?

14.	2·7	4·7	6·7	9·7	4·7	3·7
	7·2	7·4	7·6	10·7	8·7	10·7
	3·7	5·7	7·7	5·7	6·7	4·7
	7·3	7·5	8·7	7·7	9·7	8·7

15.	$x \cdot 7 = 21$	$x \cdot 7 = 14$	$x \cdot 7 = 28$	$x \cdot 7 = 70$
	$x \cdot 7 = 42$	$x \cdot 7 = 28$	$x \cdot 7 = 49$	$x \cdot 7 = 28$
	$x \cdot 7 = 35$	$x \cdot 7 = 42$	$x \cdot 7 = 63$	$x \cdot 7 = 56$
	$x \cdot 7 = 70$	$x \cdot 7 = 56$	$x \cdot 7 = 35$	$x \cdot 7 = 42$

16.	2·7+2·7	4·7+3·7	10·7-1·7	6·7+3·7
	3·7+2·7	4·7+4·7	10·7-2·7	7·7-2·7
	3·7+3·7	5·7+4·7	10·7-3·7	8·7+2·7
	4·7+2·7	6·7+3·7	10·7-4·7	9·7-4·7

17.	2·7+1	4·7-3	5·7+5	6·6+4	4·7+5
	3·7-1	6·7-2	6·7+3	10·7-7	6·7+5
	4·7+2	7·7+1	9·7-3	9·7-4	8·7-5
	5·7-5	8·7+4	8·7-6	10·7-3	9·7-6

18. 2, 5, 4, 3, 7, 9, 6, 8, 20·3, 4, 5, 6, 7.

19—27. Samuti nagu 33 leheküljel nr. nr. 20—28.

28. Mitu nädalat on 14, 35, 49 päeva? Mitu nädalat (ja mitu päeva) on 17, 40, 65 päeva?

29. Mitu 7-margalist sullepead saab osta 28, 30, 49, 55 marga eest?

30. Iga laps sai 7 pähklat. Mitmele lapsele jätkus 35, 40, 56 pähklast?

31. Mitmel kastanilehel on 21, 56 haru?

32. Mitme päevaga jõuab 42, 63 lehekülge läbi lugeda, kui 7 lehekülge päevas loeme?

33. Poeg on 7 aastat, isa 49 aastat vana. Mitu korda on poeg isast noorem?

34. Linda jagas tundmata arvu 7 kaupa ja sai 6, 9. Kui suur oli tundmata arv?

35. Juku oli 20 päeva onul, 22 päeva tädil. Mitu nädalat oli Juku kodust ära?

36. Paulil oli 100 marka raha; ta maksis raamatu eest 60 marka; ülejäänud raha eest ostis ta 7-margalisi vihke. Mitu vihku sai Paul?

37. $3 \cdot 7$ $4 \cdot 7$ $6 \cdot 7$ $28 : 7$ $63 : 7$ $35 : 7$
 $21 : 7$ $28 : 7$ $42 : 7$ $28 : 4$ $49 : 7$ $42 : 7$
 $5 \cdot 7$ $7 \cdot 7$ $9 \cdot 7$ $42 : 7$ $56 : 7$ $28 : 7$
 $35 : 7$ $49 : 7$ $63 : 7$ $42 : 6$ $70 : 7$ $63 : 7$

38. $x : 7 = 4$ $x : 7 = 6$ $x : 7 = 7$ $x : 7 = 4$ $x : 7 = 7$
 $x : 7 = 7$ $x : 7 = 8$ $x : 7 = 2$ $x : 7 = 7$ $x : 7 = 5$
 $x : 7 = 5$ $x : 7 = 7$ $x : 7 = 6$ $x : 7 = 8$ $x : 7 = 4$
 $x : 7 = 3$ $x : 7 = 4$ $x : 7 = 9$ $x : 7 = 10$ $x : 7 = 8$

39. $7 : 7$ $11 : 7$ $21 : 7$ $49 : 7$ $42 : 7$ $28 : 7$
 $8 : 7$ $12 : 7$ $24 : 7$ $55 : 7$ $49 : 7$ $31 : 7$
 $9 : 7$ $13 : 7$ $35 : 7$ $63 : 7$ $56 : 7$ $49 : 7$
 $10 : 7$ $14 : 7$ $40 : 7$ $67 : 7$ $59 : 7$ $51 : 7$

40. $11 : 7$ $24 : 7$ $60 : 7$ $44 : 7$ $18 : 7$ $45 : 7$
 $18 : 7$ $33 : 7$ $13 : 7$ $29 : 7$ $62 : 7$ $15 : 7$
 $25 : 7$ $41 : 7$ $50 : 7$ $53 : 7$ $25 : 7$ $65 : 7$
 $30 : 7$ $52 : 7$ $20 : 7$ $32 : 7$ $42 : 7$ $49 : 7$

41. a) 15, 12, 20, 36, 30, 48, 42, 34, 50, 45, 60, 54, 69 : 7;

b) 14, 21, 30, 24, 28 : 3, 4, 5, 6, 7;

c) 35, 40, 42, 36, 48 : 5, 6, 7.

42. a) $X \cdot 7 = 21$, 42, 63, 28, 56;

b) $X : 7 = 4$, 7, 3, 6, 9, 8.

8 kaupa.

1—5. Samuti nagu 34—35 leheküljel nr. nr. 1—5.

6. Päts leiba kaalus 8 naela. Mitu naela kaalusid 3, 5, 8 niisugust pätsi leiba?

7. Õunapuud aias kasvavad reas, igas reas 8 puud. Mitu õunapuud on 4, 7, 10 reas?

8. Lehm andis 8 toopi piima päevas. Mitu toopi piima andis lehm 3, 9 päevas?

9. Reel on 8 kodarat. Mitu kodarat on 4, 8 reel?

10. Jaanil on 8 marka raha, Juhanil 7 korda, Peetril 9 korda rohkem kui Jaanil. Mitu marka on a) Juhanil, b) Peetril raha?

11. Ma korruptasin 8-t tundmata arvuga ja sain 32, 72. Kui suur oli tundmata arv?

12. Koolipoiss kirjutas 5 korda sõna „Ülesanne“ ja 3 korda sõna „liidetav“. Mitu tähte kirjutas koolipoiss?

13. Kaupmees müüs 6 8-naelalist ja 8 4-naelalist leiba. Mitu naela leiba müüs kaupmees?

14.	3·8	4·8	6·8	9·8	3·8	5·8
	8·3	8·4	8·6	2·8	6·8	10·8
	5·8	7·8	8·8	5·8	4·8	7·8
	8·5	8·7	10·8	7·8	8·8	9·8

15.	$x \cdot 8 = 40$	$x \cdot 8 = 24$	$x \cdot 8 = 48$	$x \cdot 8 = 16$
	$x \cdot 8 = 16$	$x \cdot 8 = 80$	$x \cdot 8 = 72$	$x \cdot 8 = 56$
	$x \cdot 8 = 32$	$x \cdot 8 = 48$	$x \cdot 8 = 64$	$x \cdot 8 = 24$
	$x \cdot 8 = 8$	$x \cdot 8 = 64$	$x \cdot 8 = 40$	$x \cdot 8 = 72$

16.	$2 \cdot 8 + 2 \cdot 8$	$4 \cdot 8 + 3 \cdot 8$	$5 \cdot 8 + 4 \cdot 8$	$6 \cdot 8 + 3 \cdot 8$
	$3 \cdot 8 + 2 \cdot 8$	$4 \cdot 8 + 4 \cdot 8$	$10 \cdot 8 - 1 \cdot 8$	$7 \cdot 8 + 2 \cdot 8$
	$3 \cdot 8 + 3 \cdot 8$	$5 \cdot 8 + 2 \cdot 8$	$10 \cdot 8 - 2 \cdot 8$	$8 \cdot 8 - 3 \cdot 8$
	$4 \cdot 8 + 2 \cdot 8$	$5 \cdot 8 + 5 \cdot 8$	$10 \cdot 8 - 3 \cdot 8$	$9 \cdot 8 - 4 \cdot 8$

17.	$5 \cdot 8 + 4$	$4 \cdot 8 + 2$	$9 \cdot 8 - 2$	$2 \cdot 8 + 4$	$4 \cdot 8 + 7$
	$3 \cdot 8 - 4$	$8 \cdot 8 + 2$	$8 \cdot 8 - 4$	$5 \cdot 8 - 4$	$6 \cdot 8 + 6$
	$4 \cdot 8 - 2$	$6 \cdot 8 + 2$	$5 \cdot 8 + 5$	$6 \cdot 8 - 6$	$3 \cdot 8 - 7$
	$2 \cdot 8 - 6$	$7 \cdot 8 + 4$	$3 \cdot 8 + 6$	$9 \cdot 8 + 3$	$10 \cdot 8 - 5$

18. a) 2, 3, 5, 7, 9, 4, 6, 8·2, 4, 8.

b) 7, 5, 6, 8, 4, 9, 3·5, 7, 8.

19—27. Samuti nagu 33 leheküljel nr. nr. 20—28.

28. Mitmel reel on 16, 40, 72 kodarat? Mitmele reele jätkub 35, 50, 68 kodarast?

29. Mitmes reas kasvavad 24, 40, 56, 72 õunapuud, kui 8 õunapuud reas on?

30. Mitu pätsi leiba kaalusid 48, 72 naela, kui iga päts 8 naela kaalus?

31. Lehm andis 8 toopi piima päevas. Mitme päevaga andis lehm 32, 56, 72 toopi piima?

32. Iga vihk maksis 8 marka. Mitu vihku sai 40, 50, 75 marga eest osta?

33. Mitu korda on 8 väiksem, kui 16, 48, 56, 72?

34. Juhan jagas tundmata arvu 8-ga ja sai 3, 5, 7, 9. Kui suur oli tundmata arv?

35. Linna oli 40 kilomeetrit maad; jalamees käis 5 kilomeetrit tunnis, hobusemees 8 kilomeetrit. Mitu tundi rutem jõudis hobusemees linna?

36. Saiapäts kaalub 2 naela, leivapäts — 8 naela. Pagar müüs 40 naela saia ja 72 naela leiba. Mitu pätsi osteti saia rohkem?

37.	3 · 8	7 · 8	9 · 8	32 : 8	24 : 8	40 : 8
	24 : 8	56 : 8	72 : 8	16 : 8	48 : 8	56 : 8
	5 · 8	4 · 8	6 · 8	40 : 8	80 : 8	72 : 8
	40 : 8	32 : 8	48 : 8	72 : 8	64 : 8	80 : 8

38.	x : 8 = 4	x : 8 = 5	x : 8 = 8	x : 8 = 6
	x : 8 = 6	x : 8 = 2	x : 8 = 10	x : 8 = 3
	x : 8 = 3	x : 8 = 6	x : 8 = 4	x : 8 = 9
	x : 8 = 7	x : 8 = 3	x : 8 = 7	x : 8 = 8

39.	8 : 8	24 : 8	56 : 8	16 : 8	48 : 8	40 : 8
	10 : 8	30 : 8	60 : 8	20 : 8	50 : 8	50 : 8
	12 : 8	40 : 8	72 : 8	32 : 8	64 : 8	60 : 8
	15 : 8	45 : 8	75 : 8	35 : 8	68 : 8	70 : 8

40.	11 : 8	43 : 8	27 : 8	33 : 8	29 : 8	15 : 8
	21 : 8	26 : 8	47 : 8	55 : 8	38 : 8	28 : 8
	13 : 8	70 : 8	19 : 8	44 : 8	42 : 8	46 : 8
	35 : 8	30 : 8	31 : 8	66 : 8	51 : 8	69 : 8

- 41.** a) 8, 12, 16, 20 : 2, 4, 8;
 b) 24, 28, 36, 40 : 4, 8;
 c) 15, 25, 35, 45, 55, 65, 75, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80 : 8.

- 42.** a) $X \cdot 8 = 32$, 16, 64, 48, 24, 72;
 b) $X : 8 = 7$, 3, 6, 8, 4, 9.

9 kaupa.

1—5. Samuti nagu 34—35 leheküljel nr. nr. 1—5.

6. Jõulupuul sai iga laps 9 pähklat. Mitu pähklat said 2, 5, 8 last?

7. 1 sulepea maksis 9 marka. Mis maksid 3, 6, 9 niisugust sulepead?

8. Iga päev luges Leeni 9 lehekülge. Mitu lehekülge luges Leeni 4, 8, 10 päevas?

9. Vennal oli 9 marka. Õel oli 7, 9 korda rohkem raha. Mitu marka oli õel raha?

10. Poeg on 9 aastat vana, isa 6 korda vanem. Kui vana on isa?

11. Ma korrutasin 9-t tundmata arvuga ja sain 45, 63, 90. Kui suur oli tundmata arv?

12. Kui palju maksab 10 9-margalist vihku enam, kui 7 9-margalist sulepead?

13. Mitu rida on Jutal kirjutatud, kui tal 8 9-realist lehekülge täis ja 9-dal leheküljel 5 rida?

14.	2·9	3·9	5·9	8·9	6·9	5·9
	9·2	9·3	9·5	9·8	2·9	7·9
	4·9	6·9	7·9	9·9	8·9	3·9
	9·4	9·6	9·7	4·9	4·9	9·9

15. $x \cdot 9 = 27$	$x \cdot 9 = 36$	$x \cdot 9 = 63$	$x \cdot 9 = 45$
$x \cdot 9 = 45$	$x \cdot 9 = 72$	$x \cdot 9 = 81$	$x \cdot 9 = 18$
$x \cdot 9 = 18$	$x \cdot 9 = 54$	$x \cdot 9 = 90$	$x \cdot 9 = 54$
$x \cdot 9 = 63$	$x \cdot 9 = 45$	$x \cdot 9 = 36$	$x \cdot 9 = 72$

16. $2 \cdot 9 + 2 \cdot 9$	$3 \cdot 9 + 4 \cdot 9$	$10 \cdot 9 - 1 \cdot 9$	$6 \cdot 9 + 3 \cdot 9$
$3 \cdot 9 + 3 \cdot 9$	$5 \cdot 9 + 2 \cdot 9$	$10 \cdot 9 - 2 \cdot 9$	$7 \cdot 9 + 2 \cdot 9$
$4 \cdot 9 + 4 \cdot 9$	$5 \cdot 9 + 3 \cdot 9$	$10 \cdot 9 - 3 \cdot 9$	$8 \cdot 9 - 3 \cdot 9$
$2 \cdot 9 + 3 \cdot 9$	$5 \cdot 9 + 4 \cdot 9$	$10 \cdot 9 - 4 \cdot 9$	$9 \cdot 9 - 4 \cdot 9$

17. $2 \cdot 9 + 2$	$2 \cdot 9 - 3$	$6 \cdot 9 + 6$	$6 \cdot 9 - 6$	$10 \cdot 9 - 5$
$3 \cdot 9 + 3$	$3 \cdot 9 - 2$	$4 \cdot 9 - 1$	$8 \cdot 9 + 3$	$9 \cdot 9 - 3$
$4 \cdot 9 + 4$	$6 \cdot 9 - 4$	$7 \cdot 9 - 3$	$9 \cdot 9 + 4$	$8 \cdot 9 - 6$
$5 \cdot 9 + 5$	$5 \cdot 9 - 5$	$8 \cdot 9 - 2$	$7 \cdot 9 + 7$	$5 \cdot 9 - 6$

18. a) 2, 4, 6, 8, 10, 3, 5, 7, 9.3, 6, 9;

b) 6, 3, 5, 8, 4, 7.5, 7, 4, 8, 5, 9.

19—27. Samuti nagu 33 leheküljel nr. nr. 20—28.

28. Jõulupuul sai iga laps 9 kooki. Mitmele lapsele läks 45, 90 kooki? Veel sai iga laps 9 kompvekki. Mitmele lapsele sai jagada 55, 75 kompvekkist?

29. Üks sullepea maksis 9 marka. Mitu sullepead sai osta 36, 65, 81 marga eest?

30. Võimlemise õpetaja seadis igasse ritta 9 õpilast. Mitmesse ritta mahtusid 27, 45 õpilast?

31. Iga päev luges Liisa 9 lehekülge. Mitme päevaga sai Liisa 63, 81 lehekülge läbi?

32. Mitmesse taskusse mahuvad 48, 60, 70 õuna, kui igasse taskusse 9 õuna mahub?

33. Vennal oli 54 marka, õel 9. Mitu korda oli õel raha vähem kui vennal?

34. Ema oli 45 aastat vana, tütar 9. Mitu korda oli tütar emast noorem?

35. 45 I klassi last seisavad 9 kaupa reas, 32 II kl. last 8 kaupa. Mitu rida on lapsi?

36. Koolis oli: I klassis 24, II kl. 25, III kl. 21, IV kl. 20 õpilast. Seadke õpilased 9 kaupa ritta! Mitu rida saite?

37. $2 \cdot 9$ $3 \cdot 9$ $4 \cdot 9$ $8 \cdot 9$ $36 : 9$ $27 : 9$
 $18 : 9$ $27 : 9$ $36 : 9$ $72 : 9$ $72 : 9$ $90 : 9$
 $5 \cdot 9$ $7 \cdot 9$ $9 \cdot 9$ $6 \cdot 9$ $18 : 9$ $54 : 9$
 $45 : 9$ $63 : 9$ $81 : 9$ $54 : 9$ $45 : 9$ $81 : 9$

38. $x : 9 = 2$ $x : 9 = 6$ $x : 9 = 3$ $x : 9 = 4$ $x : 9 = 5$
 $x : 9 = 5$ $x : 9 = 4$ $x : 9 = 5$ $x : 9 = 7$ $x : 9 = 8$
 $x : 9 = 9$ $x : 9 = 10$ $x : 9 = 7$ $x : 9 = 9$ $x : 9 = 4$
 $x : 9 = 3$ $x : 9 = 8$ $x : 9 = 9$ $x : 9 = 6$ $x : 9 = 9$

39. $9 : 9$ $45 : 9$ $36 : 9$ $72 : 9$ $54 : 9$ $36 : 9$
 $11 : 9$ $50 : 9$ $40 : 9$ $77 : 9$ $58 : 9$ $39 : 9$
 $27 : 9$ $18 : 9$ $81 : 9$ $63 : 9$ $9 : 9$ $63 : 9$
 $30 : 9$ $21 : 9$ $85 : 9$ $70 : 9$ $15 : 9$ $69 : 9$

40. $13 : 9$ $45 : 9$ $36 : 9$ $24 : 9$ $17 : 9$ $69 : 9$
 $22 : 9$ $55 : 9$ $40 : 9$ $54 : 9$ $44 : 9$ $25 : 9$
 $70 : 9$ $28 : 9$ $81 : 9$ $81 : 9$ $88 : 8$ $13 : 9$
 $20 : 9$ $33 : 9$ $85 : 9$ $80 : 9$ $37 : 9$ $58 : 9$

- 41.** a) 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 : 9;
 b) 12, 22, 32, 42, 52, 62, 72, 82, 92 : 9;
 c) 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30 : 3, 6, 9;
 d) 33, 36, 39, 42, 45, 48, 51, 54, 57, 60 : 6, 9.

- 42.** a) $X \cdot 9 = 45$, 18, 72, 54, 36, 81, 63;
 b) $X : 9 = 6$, 3, 7, 4, 8, 5, 10, 9.

Jagamine. (Ükskordühe piirides).

1. Mitu 5-margalist raha saab vahetada 15, 30, 45 marga vastu?

2. 7 ühesuurust raha on 21, 35, 70 marka. Mitme-line on iga raha?

3. Mitu nädalat on 28, 42, 63 päeva?
4. 6 ühepikkuses reas kasvavad 30, 48, 54 pead kapsaid. Mitu pead kapsaid on igas reas?
5. Vähendada 24, 42, 18, 54 6 korda!
6. Isa oli 35, 49, 63 aastat vana, poeg 7 korda noorem. Kui vana oli poeg?
7. Raamat maksis 50, 70, 100 marka, pliiats oli 10 korda odavam. Mis maksis pliiats?
8. Mitu korda on 24, 40, 64, 80 suurem kui 8?
9. Aednikul oli 27, 45, 72 vagu kapsaid, kaalikaid 9 vagu. Mitu korda oli aednikul kaalikaid vähem kui kapsaid?
10. Põllutükk oli 60, 80, 100 meetrit pikk ja 10 m lai. Mitu korda oli põllutükk pikem kui lai?
11. Koolipoiss jagas 48 tundmata arvuga ja sai 6. Leida tundmata arv!
12. Missuguse arvuga peab jagama 36, et 6 saaks? et 4, 9 saaks?
13. Linda mõtles ühe arvu, korrutas teda 5-ga ja sai 20, 35, 45. Mis arvu mõtles Linda?
14. Ma mõtlesin arvu, suurendasin teda 6 korda ja sain 18, 42, 54. Leida arv, mis ma mõtlesin!
15. Eha korrutas 7 tundmata arvuga ja sai 35, 63, 49. Leida tundmata arv!
16. Ma korrutasin 9 tundmata arvuga ja sain 36, 63, 27, 72. Leida tundmata arv!
17. 6, 10, 8, 12, 16, 14, 18 : 2   24, 48, 30, 42, 54, 36 : 6
12, 21, 27, 18, 24, 30 : 3   21, 35, 28, 42, 63, 56 : 7
20, 32, 40, 36, 28, 24 : 4   24, 40, 48, 32, 72, 64 : 8
30, 40, 50, 25, 45, 35 : 5   24, 45, 81, 63, 36, 72 : 9

18. Vähendada:

3 korda: 15, 27, 18, 24	7 korda: 56, 35, 42, 63
4 „ 24, 36, 32, 28	8 „ 32, 56, 72, 40
5 „ 30, 45, 35, 50	9 „ 45, 81, 54, 72
6 „ 54, 42, 60, 48	10 „ 60, 80, 70, 100

19. Mitu korda on:

5 vähem kui 40, 25, 35	8 vähem kui 48, 64, 72
3 „ „ 21, 30, 12	7 „ „ 49, 63, 35
4 „ „ 16, 28, 36	10 „ „ 50, 90, 60
6 „ „ 36, 60, 48	9 „ „ 63, 45, 72

20.

$28 : x = 4$	$32 : x = 8$	$42 : x = 7$	$48 : x = 6$
$45 : x = 9$	$54 : x = 9$	$56 : x = 8$	$64 : x = 8$
$63 : x = 7$	$49 : x = 7$	$72 : x = 8$	$30 : x = 6$
$36 : x = 9$	$81 : x = 9$	$36 : x = 6$	$45 : x = 5$

21.

$x \cdot 4 = 32$	$x \cdot 7 = 42$	$x \cdot 8 = 48$	$x \cdot 4 = 24$
$x \cdot 6 = 30$	$x \cdot 6 = 54$	$x \cdot 5 = 35$	$x \cdot 6 = 36$
$x \cdot 3 = 21$	$x \cdot 4 = 28$	$x \cdot 7 = 56$	$x \cdot 8 = 64$
$x \cdot 8 = 40$	$x \cdot 9 = 45$	$x \cdot 9 = 36$	$x \cdot 7 = 63$

22.

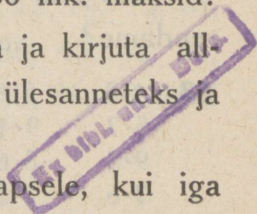
$4 \cdot x = 20$	$7 \cdot x = 28$	$8 \cdot x = 56$	$9 \cdot x = 63$
$6 \cdot x = 42$	$5 \cdot x = 45$	$4 \cdot x = 36$	$8 \cdot x = 72$
$8 \cdot x = 24$	$6 \cdot x = 48$	$6 \cdot x = 54$	$9 \cdot x = 81$
$5 \cdot x = 40$	$7 \cdot x = 35$	$7 \cdot x = 49$	$8 \cdot x = 56$

23. a) Mitu marka läheb 4 lapsele, kui igale 7 mk. anda? b) Mitmele lapsele saab 28 margast 7 marga kaupa jagada? c) Mitu marka saab iga laps, kui 28 mk. jagada 4 lapsele?

24. a) Kui palju maksid 6 pliitsit, 5 marka tükk? b) Mitu pliitsit saab osta 30 marga eest, 5 marka tükk? c) Mis maksis iga pliits, kui 6 pliitsit 30 mk. maksid?

Ülevalantud ülesannete eeskujul sea ja kirjuta allantud korrutamise ülesanded jagamise ülesanneteks ja lahenda neid:

25. Mitu poognat paberit läks 4 lapsele, kui iga laps 8 poognat sai?

26. Mitu sulge läks 6 lapsele, kui iga laps 7 sulge sai?
27. Mis maksid 6 vihku, 8 marka tükk?
28. Mitu marka läks nädalas, kui Liisa iga päev 8 marka kulutas?
29. Mitu õuna on korvis, kui seal 9 lapse jaoks õunu on, 8 õuna igale lapsele?
30. Kui suure arvu sai koolipoiss, kui 9-t 8-ga korrutas?
31. Mis maksid 7 sullepead, 9 marka tükk?
32. Mitu marka on 9 3-margalist raha?
33. Õunapuud kasvavad 4 reas, igas reas 9 õunapuud. Mitu on õunapuid?
34. Mitu arvu mahtus 8 ritta, kui igasse ritta 9 arvu kirjutati?
35. Pliiats maksis 5 marka, raamat oli 10 korda kallim. Mis maksis raamat?
36. Mitu ruutu on 8 6-ruuduga aknal?
37. Kui iga vihk 7 marka maksis, mis maksid siis 8 vihku?
38. Mitu marka on 7 5-margalist raha?
39. Õel oli 6 marka raha, vennal 9 korda rohkem. Mitu marka oli vennal raha?
40. Igas reas võimles 9 poissi. Mitu poissi võimles 3 reas?
41. Leia arv, mis 7-st 6 korda suurem?
42. Kui suure arvu saame, kui 4-ja 8 korda suurendame?

43.

4·8	5·9	6·5	3·3	8·3	2·9	6·9
5·7	9·4	8·9	9·7	9·7	5·8	7·5
9·3	8·6	9·6	6·4	6·4	8·7	3·8
7·6	7·3	7·4	9·8	9·8	4·5	10·7

Näide: $4 \cdot 8 = 32$ $32 : 8 = 4$ $32 : 4 = 8$

44. 3, 7, 6, 8, 10, 5·8, 4, 6, 9, 7.

Näide: $3 \cdot 8 = 24$ $24 : 8 = 3$ $24 : 3 = 8$

Ükskordühe kordamine.

1.

1. Sea kokku terve ükskordüks!

Näide:	$1 \cdot 2 = 2$	$1 \cdot 3 = 3$	$1 \cdot 4 = 4$	
	$2 \cdot 2 = 4$	$2 \cdot 3 = 6$	$2 \cdot 4 = 8$	
	$3 \cdot 2 = 6$	$3 \cdot 3 = 9$	$3 \cdot 4 = 12$	Jne.
	jne.	jne	jne.	

2. Kirjuta arvud 1—100-ni ja kriipsuta alla kõik arvud, mis leiduvad ükskordühes!

3. Leia ükskordühes ja kirjuta missugust arvu ja mitu korda tuleb võtta, et saaks 10, 12, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 24, 25, 27, 28, 30, 32, 35, 36, 40, 42, 45, 48, 49, 50, 54, 56, 60, 63, 64, 70, 72, 80, 81, 90, 100!

Näide: $10 = 5 \cdot 2 = 2 \cdot 5$

$12 = 6 \cdot 2 = 4 \cdot 3 = 3 \cdot 4 = 2 \cdot 6$

4. Korruta: a) 5, b) 7, c) 3, d) 6, e) 4, f) 8, g) 10, h) 9-ga iga alljärgnevat arvu: 4, 7, 3, 9, 5, 8, 6, 10!

5. Kirjuta ükskordüks jagamistabeliks!

Näide:	$2 : 2 = 1$	$3 : 3 = 1$	
	$4 : 2 = 2$	$6 : 3 = 2$	
	$6 : 2 = 3$	$9 : 3 = 3$	Jne.
	jne.	jne.	

6. Leia jagamistabelis ja kirjuta, mitme kaupa ja mitmele saab jäägita jagada arvudest: 10, 12, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 24, 25, 27, 28, 30, 32, 35, 36, 40, 42, 45, 48, 49, 50, 54, 56, 60, 63, 64, 70, 72, 80, 81, 90, 100!

Näide: $10 : 2 = 5$ $12 : 2 = 6$

$10 : 5 = 2$ $12 : 6 = 2$

$12 : 3 = 4$

$12 : 4 = 3$

7. Jaga iga arvu: a) 10-st 20-ni järgemööda 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10-ga! b) 21-st 30-ni 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10-ga! c) 31-st 40-ni 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10-ga! d) 41-st 50-ni 5, 6, 7, 8, 9, 10-ga! e) 51-st 60-ni 6, 7, 8, 9, 10-ga! f) 61-st 70-ni 7, 8, 9, 10-ga! g) 71-st 80-ni 8, 9, 10-ga! h) 81-st 90-ni 9, 10-ga!

Näide:	$10 : 2 = 5$		$11 : 2 = 5$	jääk 1
	$10 : 3 = 3$	jääk 1	$11 : 3 = 3$	„ 2
	$10 : 4 = 2$	„ 2	$11 : 4 = 2$	„ 3
	Jne.		Jne.	

2.

8. Mitu korda on $2 \cdot 9$ korrutis suurem kui 3? $6 \cdot 6$ korrutis suurem kui 9? jne.?

9. Koolipoisil on 10 3-margalist raha. Mitu 6-margalist pliiatsit saab koolipoiss osta?

10. Koolipoiss ostis paberit 6 vihu jaoks, 4 poognat vihk. Mitu vihku sai koolipoiss, kui ta 3-poognalised vihud õmbles?

11. Lapsed seisavad 4 reas, igas reas 9 last. Seada lapsed 6 ritta! Mitu last tuleb ritta?

12. Käies 6 kilomeetrit tunnis jõudis teekäija 6 tunniga linna. Mitme tunniga oleks teekäija linna jõudnud, sõites hobusega 9 km tunnis?

13. Leida arv, mis on a) 6, b) 9, c) 7 korda suurem kui 56 ja 8 jagatis! 45 ja 5 jagatis! jne.

14. 6 pliiatsit maksid 30 marka. Kui palju maksid, 9 pliiatsit? Mitu pliiatsit sai osta 40 marga eest?

15. 9 ülikonna peale läks 27 meetrit riidet. Mitu meetrit riidet läks 6 ülikonna peale. Mitu ülikonda sai 18 m riidest?

16. Mustik andis 7 päevas 63 liitrit piima. Mitme päevaga andis Mustik 48 l piima?

17. Isa on 45 aastat vana, poeg isast 5 korda noorem, ema pojast 4 korda vanem. Kui vana on ema?

18. Mitu korda on 45 ja 5 jagatis väiksem kui 63? 42 ja 7 jagatis väiksem kui 54? jne.

19. Isa on 42, ema 30 aastat vana. Tütar on emast 5 korda noorem. Mitu korda on tütar isast noorem?

20. 36 marga eest osteti 9 kummi. Mitu samasugust kummi saab osta 24 marga eest?

21. Kaupmees müüs nädalas 54 kilogrammi suhkrut. Mitme päevaga müüs kaupmees 36 kg suhkrut?

22. Kui palju on kokku 4·7 ja 6·8? 5·5 ja 9·4? jne.

23. Kumb on enam ja kui palju enam, kas 7·9 või 8·6? kas 9·5 või 7·8? jne.

24. Mitu ratast on 7 vankril ja 9 kaarikul?

25. Ratassepp tegi 8 kaarikut ja 7 vankrit. Mitu ratast läks vaja?

26. Kui palju maksid kokku 6 7-margalist vihku ja 9 5-margalist pliiatsit?

27. Tehti 9 vihku, 2 poognat vihk, 6 vihku, 3 poognat vihk, ja 7 vihku, 4 poognat vihk. Kui palju läks paberit?

28. Majal oli 8 6-ruuduga ja 3 4-ruuduga akent. Mitu aknaruutu on tervel majal?

29. Kui palju maksavad kokku 6 kahe-, 7 viie- ja 5 kümnemargalist postmarki?

30. Leida 54 ja 6 jagatise ning 72 ja 9 jagatise summal 81 ja 9 jagatise ning 70 ja 7 jagatise summal jne.

31. Leida 63 ja 7 jagatise ning 72 ja 9 jagatise vahel 18 ja 2 jagatise ning 35 ja 7 jagatise vahel jne.!

32. Linda sidus 40 lille 5 kaupa kimpu, Leili 54 lille 6 kaupa. Mitu kimpu sidusid lapsed kahekesi kokku?

33. Jaan kirjutas 7 minutis 63 arvu, Juhan 8 minutis 80 arvu. Kumb poiss kirjutas keskmiselt rohkem arve minutis ja mitu arvu rohkem?

34. Kirjutaja ostis 30 marga eest viie-, 14 marga eest kahe- ja 40 marga eest künnemargalisi postmarke. Mitu postmarki ostis kirjutaja?

35. $5 \cdot 6 : 3$ $3 \cdot 6 : 9$ $2 \cdot 9 : 3$ $10 \cdot 4 : 8$ $3 \cdot 10 : 5$
 $4 \cdot 4 : 8$ $6 \cdot 4 : 8$ $6 \cdot 6 : 4$ $5 \cdot 6 : 10$ $8 \cdot 3 : 4$
 $8 \cdot 5 : 4$ $4 \cdot 9 : 6$ $6 \cdot 2 : 3$ $3 \cdot 8 : 6$ $9 \cdot 2 : 6$
 $6 \cdot 6 : 9$ $3 \cdot 4 : 6$ $4 \cdot 4 : 2$ $9 \cdot 4 : 6$ $8 \cdot 2 : 4$

36. $7 \cdot 5 : 6$ $5 \cdot 5 : 6$ $9 \cdot 3 : 5$ $9 \cdot 7 : 8$ $4 \cdot 9 : 7$
 $4 \cdot 8 : 5$ $7 \cdot 7 : 5$ $8 \cdot 8 : 9$ $5 \cdot 9 : 7$ $9 \cdot 9 : 8$
 $5 \cdot 8 : 6$ $8 \cdot 6 : 9$ $9 \cdot 6 : 8$ $8 \cdot 6 : 5$ $7 \cdot 8 : 9$
 $9 \cdot 4 : 7$ $8 \cdot 9 : 7$ $6 \cdot 4 : 7$ $7 \cdot 6 : 8$ $8 \cdot 9 : 7$

37. $45 : 9 \cdot 7$ $49 : 7 \cdot 5$ $35 : 5 \cdot 7$ $14 : 2 \cdot 8$ $36 : 6 \cdot 9$
 $42 : 7 \cdot 9$ $81 : 9 \cdot 4$ $63 : 7 \cdot 9$ $70 : 7 \cdot 5$ $45 : 5 \cdot 8$
 $32 : 8 \cdot 9$ $64 : 8 \cdot 7$ $56 : 8 \cdot 9$ $72 : 9 \cdot 6$ $37 : 9 \cdot 7$
 $54 : 9 \cdot 8$ $48 : 6 \cdot 9$ $18 : 2 \cdot 6$ $42 : 6 \cdot 9$ $24 : 3 \cdot 9$

38. $49 : 7 \cdot 9$ $27 : 3 \cdot 6$ $30 : 6 \cdot 9$ $80 : 8 \cdot 5$ $45 : 5 \cdot 9$
 $64 : 8 \cdot 7$ $21 : 7 \cdot 8$ $45 : 9 \cdot 8$ $54 : 6 \cdot 8$ $64 : 8 \cdot 5$
 $48 : 6 \cdot 9$ $35 : 5 \cdot 7$ $60 : 6 \cdot 9$ $42 : 7 \cdot 9$ $54 : 6 \cdot 7$
 $45 : 5 \cdot 7$ $81 : 9 \cdot 4$ $36 : 9 \cdot 8$ $32 : 4 \cdot 8$ $81 : 9 \cdot 6$

39. $6 \cdot 8 + 4 \cdot 6$ $7 \cdot 7 - 6 \cdot 6$ $9 \cdot 7 + 4 \cdot 8$ $5 \cdot 7 + 4 \cdot 9$
 $9 \cdot 6 - 5 \cdot 7$ $9 \cdot 9 - 8 \cdot 8$ $5 \cdot 9 + 7 \cdot 5$ $8 \cdot 3 + 6 \cdot 7$
 $6 \cdot 6 + 4 \cdot 9$ $5 \cdot 5 + 4 \cdot 4$ $8 \cdot 5 + 5 \cdot 6$ $9 \cdot 9 + 3 \cdot 6$
 $8 \cdot 7 + 3 \cdot 9$ $6 \cdot 6 + 8 \cdot 8$ $7 \cdot 6 + 6 \cdot 8$ $9 \cdot 8 + 7 \cdot 4$

40. $5 \cdot 5 + 6 \cdot 7$ $7 \cdot 6 + 4 \cdot 8$ $8 \cdot 8 - 8 \cdot 6$ $7 \cdot 5 + 6 \cdot 7$
 $9 \cdot 2 + 8 \cdot 3$ $5 \cdot 9 + 4 \cdot 9$ $4 \cdot 7 + 6 \cdot 6$ $10 \cdot 9 - 5 \cdot 9$
 $7 \cdot 4 + 3 \cdot 9$ $5 \cdot 7 + 9 \cdot 4$ $7 \cdot 6 + 9 \cdot 5$ $10 \cdot 7 - 7 \cdot 4$
 $8 \cdot 9 - 6 \cdot 4$ $9 \cdot 9 - 7 \cdot 7$ $8 \cdot 7 - 9 \cdot 3$ $9 \cdot 6 - 6 \cdot 8$

41.	48 : 6 + 81 : 9	18 : 2 - 63 : 9	64 : 8 + 49 : 7	18 : 3 + 42 : 8
	54 : 6 - 28 : 7	24 : 3 - 36 : 9	30 : 6 + 56 : 8	36 : 4 - 16 : 8
	72 : 9 - 35 : 5	32 : 8 + 54 : 6	27 : 9 + 80 : 8	72 : 8 - 63 : 9
	36 : 4 + 56 : 8	70 : 7 - 45 : 9	90 : 9 - 48 : 8	48 : 8 + 90 : 9
42.	4 : 4 : 8	3 : 9 : 7	7 : 7 : 6	8 : 9 : 7
	6 : 7 : 8	4 : 8 : 5	9 : 4 : 5	5 : 7 : 9
	9 : 5 : 6	5 : 9 : 7	5 : 8 : 6	6 : 8 : 5
	7 : 8 : 9	8 : 8 : 9	6 : 5 : 7	4 : 9 : 7
43.	8 : 8 : 7	6 : 5 : 7	7 : 9 : 8	9 : 9 : 10
	5 : 8 : 6	9 : 8 : 7	9 : 5 : 6	6 : 8 : 9
	7 : 7 : 8	9 : 4 : 6	8 : 8 : 6	8 : 7 : 5
	5 : 5 : 6	8 : 7 : 6	7 : 7 : 5	9 : 3 : 6
44.	48 : 8 : 7	49 : 7 : 9	81 : 9 : 6	64 : 8 : 7
	72 : 9 : 6	36 : 6 : 5	63 : 9 : 7	56 : 7 : 8
	64 : 8 : 5	42 : 7 : 9	54 : 6 : 3	50 : 5 : 7
	45 : 9 : 7	56 : 8 : 4	72 : 8 : 5	48 : 6 : 7
45.	60 : 6 : 9	40 : 5 : 9	54 : 9 : 7	63 : 7 : 9
	49 : 7 : 8	30 : 6 : 6	56 : 8 : 9	42 : 6 : 7
	72 : 8 : 5	90 : 9 : 4	48 : 6 : 7	27 : 3 : 8
	36 : 9 : 7	63 : 9 : 6	45 : 5 : 4	28 : 4 : 5

§ 4. Pikkusemõõdud.

1 detsimeeter.

1. 1 meeter on 10 detsimeetrit. Valmista meeter (paberiribast) ja jaga detsimeetriteks!

2. 1 detsimeeter on 10 sentimeetrit. Valmista detsimeeter ja jaga sentimeetriteks!

3. 1 meeter on 100 sentimeetrit. Jaga meeter sentimeetriteks!

4. 1 sentimeeter on 10 millimeetrit. Jaga detsimeeter millimeetriteks!

---

1 toll.

5. 1 küünar on 21 tolli. Valmista küünar ja jaga tollideks!

6. 1 jalg on 12 tolli. Valmista jalg ja jaga tollideks!

7. 1 süld on 7 jalga. Valmista süld ja jaga jalgadeks!

---

1 verssok.

8. 1 arssin on 16 verssokit. Valmista arssin ja jaga verssokiteks!

9. 1 süld on 3 arssinat. Jaga süld arssinateks!

§ 5. Murrud.

Murd $\frac{1}{2}$.

1. Lõigake sõõr pooleks! Mitu poolt on sõõril? Näidake pool sõõril Kirjutage $\frac{1}{2}$!

2. Murdke meeter pooleks! Näidake pool meetrit! Mitu poolt on meetril?

3. Tõmba vihku 3 sirget joont: üks 6, teine 10, kolmas 14 ruudukese pikkune! Jaga need jooned pooleks ja kirjuta igale joone osale tema suurus murruga alla!

4. Kui pika tüki paela saame, kui 1, 3, 5, 7, 9 meetrit paela pooleks lõikame?

5. Vend ja õde jagasid 5, 11, 15 poognat paberit eneste vahel pooleks. Kui palju paberit sai kumbki?

6. Jaga pooleks: 1, 7, 13, 3, 15, 9, 17, 5, 11, 19!

Näide: $7 : 2 = 3\frac{1}{2}$

7. Liitke 1 ja $\frac{1}{2}$, 5 ja $\frac{1}{2}$, jne.! $\frac{1}{2}$ ja 3, $\frac{1}{2}$ ja 9, jne.! $\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{2}$, $2\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{2}$, jne.! $1\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{2}$, $3\frac{1}{2}$ ja $3\frac{1}{2}$, jne.!

8. Linda ülikonda läks 3, $3\frac{1}{2}$ küünart triibulist ja $\frac{1}{2}$ küünart punast riidet. Kui palju riidet läks Linda ülikonda?

9. Üks vihk maksis $7\frac{1}{2}$, teine $6\frac{1}{2}$ marka. Kui palju maksid mõlemad vihud kokku?

10. Lahutage $1\frac{1}{2}$ -st $\frac{1}{2}$, $5\frac{1}{2}$ -st $\frac{1}{2}$, jne.! 1-st $\frac{1}{2}$, 2-st $\frac{1}{2}$, jne.! 3-st $1\frac{1}{2}$, 5-st $2\frac{1}{2}$, jne.!

11. Puusepp lõikas $4\frac{1}{2}$, 6 meetrit pika palgi otsast $\frac{1}{2}$ meetrit, $1\frac{1}{2}$ meetrit maha. Kui pikaks jäi palk?

12.

$1 + \frac{1}{2}$	$\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$	$\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$	$1\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2} + 7\frac{1}{2}$
$17 + \frac{1}{2}$	$\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2}$	$\frac{1}{2} + 52\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$	$11\frac{1}{2} + 11\frac{1}{2}$
$11\frac{1}{2} + 2$	$1\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$	$\frac{1}{2} + 19\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{2} + 3\frac{1}{2}$	$22\frac{1}{2} + 22\frac{1}{2}$
$\frac{1}{2} + 20$	$35\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$	$\frac{1}{2} + 99\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{2} + 4\frac{1}{2}$	$45\frac{1}{2} + 45\frac{1}{2}$

13.

$2\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$	$1 - \frac{1}{2}$	$10 - \frac{1}{2}$	$3 - 1\frac{1}{2}$	$24 - 2\frac{1}{2}$	$60 - 9\frac{1}{2}$
$91\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$	$2 - \frac{1}{2}$	$30 - \frac{1}{2}$	$5 - 2\frac{1}{2}$	$50 - 10\frac{1}{2}$	$45 - 22\frac{1}{2}$
$16\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$	$3 - \frac{1}{2}$	$50 - \frac{1}{2}$	$9 - 4\frac{1}{2}$	$25 - 12\frac{1}{2}$	$83 - 41\frac{1}{2}$
$50\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$	$5 - \frac{1}{2}$	$100 - \frac{1}{2}$	$11 - 5\frac{1}{2}$	$41 - 20\frac{1}{2}$	$99 - 49\frac{1}{2}$

14. Leidke (peast) $\frac{1}{2}$ a) 2, 6, 12, 20, 60, 100-st! b) 1, 3, 5, 11, 15-st!

15. Leilil oli 8, 12, 16, 80 marka raha, tema kulutas $\frac{1}{2}$ omast rahast ära. Mitu marka kulutas Leili ära?

16. Leidke terve arv, kui $\frac{1}{2}$ on: a) 1, 5, 3, 8, 10, 30, 50! b) $\frac{1}{2}$, $3\frac{1}{2}$, $5\frac{1}{2}$, $8\frac{1}{2}$!

17. Pool tundmata arvust on 7, 10, 50. Leia tundmata arv!

18. $\frac{1}{2}$ Jaani vanust on 6 aastat. $\frac{1}{2}$ Juhani vanust $4\frac{1}{2}$ aastat, $\frac{1}{2}$ Eha vanust 7 aastat. Kui vana on iga laps?

19. Leia (kirjalikult) $\frac{1}{2}$: 4, 12, 6, 18, 8, 10, 16, 40, 60, 20, 89, 100, 5, 11, 13, 9, 17-st!

Näide: Terve arv = 4, $\frac{1}{2}$ = 2

„ „ = 12, $\frac{1}{2}$ = 6

20. Leia terve arv, kui $\frac{1}{2}$ = 3, 7, 1, 4, 10, 5, 2, 20, 50, 30, 40, $4\frac{1}{2}$, $7\frac{1}{2}$, $2\frac{1}{2}$, $9\frac{1}{2}$!

Näide: $\frac{1}{2}$ = 3, terve arv = 6

$\frac{1}{2}$ = 7 „ „ = 14

Murd $\frac{1}{3}$.

1. Lõigake sõõr kolmeks!*) Kuidas kutsutakse iga saadud osa? Mitu kolmandikku on sõõril! Näidake $\frac{1}{3}$ sõõril! Kirjuta $\frac{1}{3}$!

2. Murdke küünar kolmeks! Mitu kolmandikku on 1 küünar? Näidake $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{3}$ küünart! Kirjuta $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{3}$!

3. Tõmba vihku 2 sirget joont: üks 9, teine 15 ruudukese pikkune! Jaga jooned kolmandikkudeks! Märgi kummagil joonel loogakestega $\frac{1}{3}$ ja $\frac{2}{3}$! Kirjuta loogakestele osade suurus murruga alla!

4. Jaga 1, 4, 10 küünart, 2, 5, 14 küünart riiet kolmeks! Kui pikk tuleb iga tükk riiet?

5. 3 last jagasid 16, 20 õuna kolmeks. Mitu õuna sai iga laps?

6. Jaga kolmeks: 1, 4, 7, 10, 13, 16, 19, 2, 5, 8, 11, 14, 17, 20, 22, 26, 25, 23, 28, 29!

7. Liitke: 5 ja $\frac{1}{3}$, 7 ja $\frac{2}{3}$, $\frac{2}{3}$ ja 75, jne.! $\frac{1}{3}$ ja $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$ ja $\frac{1}{3}$!
 $11\frac{1}{3}$ ja $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$ ja $15\frac{1}{3}$, jne.! $3\frac{1}{3}$ ja $3\frac{1}{3}$, $5\frac{2}{3}$ ja $5\frac{1}{3}$, jne.!

8. Mart on 12, $13\frac{1}{3}$, $15\frac{2}{3}$ aastat vana, Madis $\frac{1}{3}$, $1\frac{1}{3}$ aastat vanem. Kui vana on Madis?

*) $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{7}$, $\frac{1}{9}$ ja $\frac{1}{10}$ juures jagatakse lastele kätte sõõrid, mis nõela otsaga osadeks tärgitud.

9. Lahutage $6\frac{1}{3}$ -st $\frac{1}{3}$, $7\frac{2}{3}$ -st $\frac{2}{3}$, $9\frac{1}{3}$ -st 9, jne.! $\frac{2}{3}$ -st $\frac{1}{3}$, $4\frac{2}{3}$ -st $\frac{1}{3}$, jne.! 1-st $\frac{1}{3}$, 2-st $\frac{2}{3}$, jne.!

10. Isa on $45\frac{1}{3}$, $50\frac{2}{3}$, 60 aastat vana, ema $\frac{1}{3}$, $5\frac{1}{3}$ aastat noorem. Kui vana on ema?

11.

$5 + \frac{1}{3}$	$\frac{1}{3} + \frac{1}{3}$	$3\frac{2}{3} + \frac{1}{3}$	$1\frac{1}{3} + 1\frac{1}{3}$	$35\frac{1}{3} + 35\frac{1}{3}$
$9 + \frac{2}{3}$	$\frac{2}{3} + \frac{1}{3}$	$\frac{1}{3} + 4\frac{2}{3}$	$2\frac{1}{3} + 2\frac{1}{3}$	$25\frac{2}{3} + 25\frac{1}{3}$
$\frac{2}{3} + 8$	$\frac{1}{3} + \frac{1}{3} + \frac{1}{3}$	$\frac{2}{3} + 7\frac{1}{3}$	$3\frac{2}{3} + 3\frac{1}{3}$	$20\frac{1}{2} + 3\frac{1}{2}$
$\frac{1}{3} + 4$	$1\frac{1}{3} + \frac{1}{3}$	$\frac{1}{3} + 6\frac{1}{3}$	$5\frac{1}{3} + 5\frac{2}{3}$	$17\frac{2}{3} + 12\frac{1}{3}$

12.

$2\frac{1}{3} - \frac{1}{3}$	$\frac{2}{3} - \frac{1}{3}$	$1 - \frac{1}{3}$	$10 - \frac{1}{3}$	$4 - 1\frac{1}{3}$
$9\frac{2}{3} - \frac{2}{3}$	$3\frac{2}{3} - \frac{1}{3}$	$1 - \frac{2}{3}$	$25 - \frac{1}{3}$	$41 - 1\frac{2}{3}$
$8\frac{1}{3} - 8$	$9\frac{2}{3} - \frac{1}{3}$	$2 - \frac{1}{3}$	$62 - \frac{2}{3}$	$10 - 2\frac{1}{3}$
$5\frac{2}{3} - 5$	$40\frac{2}{3} - \frac{1}{3}$	$8 - \frac{2}{3}$	$75 - \frac{2}{3}$	$30 - 7\frac{2}{3}$

13. Mitu on a) $\frac{1}{3}$ -k, b) $\frac{2}{3}$ -kku 6, 12, 24, 30, 18, 27, 60, 90-st!

14. Kott jahu kaalus 18, 12, 27 kilogrammi, $\frac{2}{3}$ sellest jahust on leivaks küpsetatud. Kui palju jahu on leivaks küpsetatud?

15. Kui palju on $\frac{2}{3}$ -kku 27-st enam, kui $\frac{2}{3}$ -kku 18-st?

16. Leia a) $\frac{1}{3}$, b) $\frac{2}{3}$ -kku 6, 18, 30, 3, 15, 21, 9, 24, 12, 27, 60, 90-st!

Näide: Terve arv = 6, $\frac{1}{3} = 2$, $\frac{2}{3} = 4$

17. Kui suur on terve arv, kui $\frac{1}{3}$ arvu on: 2, 6, 9, 4, 8, 20?

18. Leidke terve arv, kui $\frac{2}{3}$ on: 6, 14, 8, 20, 12, 18, 40!

19. $\frac{1}{3}$ Tiiu rahast on 5, 8, 10 marka. Kui palju on Tiiul raha?

20. $\frac{2}{3}$ raamatu hinnast on 20, 40, 60 marka. Leia raamatu hind!

21. Ühe arvu $\frac{2}{3}$ on 18, teise $\frac{1}{3}$ on 8. Kumb arv on suurem ja kui palju suurem?

22. Leia, kui suur on terve arv, kui

$\frac{1}{3}=5$, 3, 9, 4, 6, 1, 10, 30, 2, $\frac{1}{3}$, 8, 20, 7;

$\frac{2}{3}=8$, 20, 12, 4, 14, 40, 6, 18, 60, 2, 16, 10!

Näide: $\frac{1}{3}=5$, terve arv=15; $\frac{2}{3}=8$, terve arv=12

Murd $\frac{1}{4}$.

1. Lõigake sõõr neljaks! Kuidas kutsutakse iga osa?
Mitu neljandikku on sõõril? Näidake $\frac{1}{4}$ sõõril! Kirjuta $\frac{1}{4}$!

2. Murdke meeter neljaks! Mitu neljandikku on 1 meeter? Näidake $\frac{1}{4}$, $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ m! Kirjuta $\frac{1}{4}$, $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$!

3. Murdke meeter pooleks! Mitu $\frac{1}{4}$ on $\frac{1}{2}$ meetrit? Kuidas nimetada teisiti $\frac{2}{4}$? Kirjuta, et $\frac{2}{4}$ on $\frac{1}{2}$! Kuidas nimetada teisiti $\frac{4}{4}$? Kirjuta, et $\frac{4}{4}$ on 1' tervel!

4. Tõmba vihku 2 sirget joont, kumbki 8 ruudukese pikkune! Jaga jooned neljandikkudeks ja märgi ühel joonel loogakestega $\frac{1}{4}$ ja $\frac{3}{4}$ joont, teisel $\frac{2}{4}$ ja $\frac{2}{4}$, s. o. $\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{2}$ joont! Kirjuta loogakeste alla murruga joonte osade suurus!

5. Jaga 1, 5, 9, 17 poognat paberit neljale lapsele neljaks! Kui palju paberit sai iga laps?

6. Jaga 2, 3 poognat, 6, 7 p., 10, 11 poognat paberit 4 lapsele. Kui palju paberit sai iga laps?

7. 4 ühesuurust raamatut kaalusid 1, 2, 3 kilogrammi. Kui raske oli iga raamat?

8. Jaga neljaks: 1, 5, 13, 9, 2, 10, 6, 18, 3, 7, 11, 19, 21, 25, 22, 26, 30, 23, 27, 31, 35, 33, 37, 39!

Näide: $5 : 4 = 1\frac{1}{4}$

9. Liitke 2 ja $\frac{1}{4}$, 4 ja $\frac{3}{4}$, 6 ja $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ ja 7, $\frac{3}{4}$ ja 10, jne.
 $\frac{1}{4}$ ja $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{4}$, $4\frac{1}{4}$ ja $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{4}$ ja $6\frac{1}{4}$, $8\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$ ja $\frac{1}{4}$, $1\frac{3}{4}$ ja $\frac{1}{4}$, $2\frac{1}{4}$ ja $2\frac{1}{4}$, $3\frac{3}{4}$ ja $1\frac{1}{4}$, jne.!

10. Anni luges 2, $1\frac{3}{4}$, $1\frac{1}{4}$, $2\frac{1}{2}$ tundi, kirjutas $\frac{1}{4}$, $1\frac{1}{4}$ tundi. Mitu tundi õppis Anni?

11. Lahutage $5\frac{1}{4}$ -st $\frac{1}{4}$, $8\frac{3}{4}$ -st $\frac{3}{4}$, jne.! $2\frac{3}{4}$ -st 2, $6\frac{1}{4}$ -st 6, jne.! $\frac{1}{2}$ -st $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$ -st $\frac{1}{4}$, $12\frac{3}{4}$ -st $\frac{1}{4}$, jne.! 1-st $\frac{1}{4}$, 4-st $\frac{3}{4}$, 10-st $\frac{1}{4}$, jne.!

12. Minni käis poes $1\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$, 2 tunniga; poes oli ta $\frac{1}{4}$ tundi. Kui palju aega kulus Minnil mineku ja tuleku peale?

13.

$3 + \frac{1}{4}$	$\frac{3}{4} + 7$	$\frac{1}{2} + \frac{1}{4}$	$5\frac{3}{4} + \frac{1}{4}$	$1\frac{1}{4} + 1\frac{1}{4}$	$40\frac{1}{4} + 40$
$6 + \frac{1}{2}$	$\frac{1}{4} + \frac{1}{4}$	$\frac{1}{4} + \frac{3}{4}$	$9\frac{1}{4} + \frac{1}{4}$	$2\frac{1}{4} + 2\frac{1}{4}$	$35\frac{1}{2} + 50$
$4 + \frac{3}{4}$	$\frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4}$	$\frac{1}{4} + \frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2} + \frac{1}{4}$	$3\frac{1}{2} + 3\frac{1}{4}$	$25 + 5\frac{3}{4}$
$\frac{1}{4} + 8$	$\frac{3}{4} + \frac{1}{4}$	$1\frac{1}{4} + \frac{1}{4}$	$14\frac{1}{4} + \frac{1}{2}$	$6\frac{3}{4} + 6\frac{1}{4}$	$44 + 8\frac{1}{4}$

14.

$1\frac{1}{4} - \frac{1}{4}$	$6\frac{3}{4} - 6$	$1\frac{1}{2} - \frac{1}{4}$	$1 - \frac{1}{2}$	$12 - \frac{1}{4}$	$20 - 5\frac{1}{2}$
$5\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2} - 7$	$10\frac{3}{4} - \frac{1}{4}$	$1 - \frac{1}{4}$	$20 - \frac{3}{4}$	$30 - 2\frac{1}{4}$
$8\frac{3}{4} - \frac{3}{4}$	$\frac{3}{4} - \frac{1}{4}$	$21\frac{3}{4} - \frac{1}{4}$	$1 - \frac{3}{4}$	$10 - 1\frac{1}{2}$	$50 - 7\frac{3}{4}$
$4\frac{1}{4} - 4$	$\frac{1}{2} - \frac{1}{4}$	$63\frac{3}{4} - \frac{1}{2}$	$8 - \frac{1}{2}$	$16 - 7\frac{1}{4}$	$50 - 3\frac{1}{2}$

15. Mitu on a) $\frac{1}{4}$, b) $\frac{3}{4}$ -kku 1, 4, 8, 12, 20, 32, 40-st?

16. Üleli oli 12, 28, 40 marka; tema andis $\frac{1}{4}$ omast rahast Lindale: Mitu marka sai Linda? Kui palju raha saaks Linda, kui Ülo $\frac{3}{4}$ omast rahast temale annaks?

17. Isa on 36 aastat vana, ema vanus on $\frac{3}{4}$, poja vanus $\frac{1}{4}$ isa vanusest. Kui vana on a) ema, b) poeg?

18. Leia a) $\frac{1}{4}$, b) $\frac{3}{4}$ -kku 1, 4, 16, 24, 8, 32, 40, 12, 20, 80, 28, 36!

19. Kui suur on terve arv, kui a) $\frac{1}{4}$ arvu on: 2, 5, 1, 7, 4; b) $\frac{3}{4}$ arvu on: 3, 9, 15, 21, 27, 12, 60?

20. $\frac{1}{4}$ isa vanusest on 10 aastat, $\frac{1}{4}$ ema vanusest 8 aastat, $\frac{1}{4}$ poja vanusest 3 ja tütre vanusest 2 aastat. Kui vana on igaüks?

21. $\frac{3}{4}$ tundmata arvust on 18, 27, 60. Leida tundmata arv!

22. Koolipoiss kulutas ära $\frac{3}{4}$ omast rahast. Kui suur osa raha on koolipoisil alles? Kui palju raha kulutas koolipoiss ära, kui tal 9 marka alles on?

23. Leia terve arv, kui $\frac{1}{4}$ arvu on 2, 5, 1, 3, 7, 10, 20, 4, 8, 6, 9!

24. Leia terve arv, kui $\frac{3}{4}$ arvu on: 6, 12, 3, 21, 30, 15, 60, 24, 18, 27, 9!

Murd $\frac{1}{5}$.

1. Lõigake sõõr viieks! Kuidas kutsutakse iga osa? Mitu viiendikku on sõõril? Näidake $\frac{1}{5}$ sõõril! Kirjuta $\frac{1}{5}$! Näidake $\frac{5}{5}$ sõõril! Kirjuta $\frac{5}{5}$! Kuidas $\frac{5}{5}$ teisiti võib nimetada? Kirjuta, et $\frac{5}{5}$ on 1 tervel!

2. Murdke meeter viieks! Mitu viiendikku on 1 meeter? Näidake $\frac{1}{5}$, $\frac{2}{5}$, $\frac{3}{5}$, $\frac{4}{5}$, $\frac{5}{5}$ -kku meetrit! Kirjuta $\frac{1}{5}$, $\frac{2}{5}$, $\frac{3}{5}$, $\frac{4}{5}$, $\frac{5}{5}$!

3. Tõmba vihku 2 sirget joont, kumbki 10 ruudukese pikkune! Jaga jooned viiendikkudeks ja märgi ühel joonel loogakestega $\frac{1}{5}$ ja $\frac{4}{5}$, teisel $\frac{2}{5}$ ja $\frac{3}{5}$! Kirjuta osade suurus murruga loogakeste alla!

4. Koolituba on 5 meetrit lai. Kui suur osa koolituba laiuusest on 1 meeter? 2, 3, 4 meetrit?

5. Jaga 1, 6, 11 marka, 2, 7, 12 marka, 3, 8, 24 marka, 4, 9, 19, 24 marka raha viieks. Mitu marka on iga osa?

6. 5 ühehinnalist vihku maksid 33, 39 marka. Mis maksis iga vihk?

7. Jagada viieks: 1, 11, 2, 32, 3, 43, 4, 14, 37, 28, 41, 48, 17, 23, 44, 38, 26, 42, 36, 13, 49, 27!

8. Liitke 1 ja $\frac{1}{5}$, 4 ja $\frac{2}{5}$, $\frac{3}{5}$ ja 7, jne.! $\frac{1}{5}$ ja $\frac{1}{5}$, $\frac{3}{5}$ ja $\frac{1}{5}$, $\frac{3}{5}$ ja $\frac{2}{5}$, $2\frac{1}{5}$ ja $\frac{4}{5}$, $3\frac{1}{5}$ ja $3\frac{1}{5}$, jne.!

9. Juku ülikonda läks 2, $2\frac{2}{5}$ meetrit riidet, Juhani ülikonda $\frac{3}{5}$, $1\frac{1}{5}$ meetrit rohkem. Kui palju riidet läks Juhani ülikonda?

10. Leida arvud, mis on $6\frac{1}{5}$ -st, $12\frac{2}{5}$ -st a) $\frac{3}{5}$, b) $3\frac{1}{5}$ võrra suuremad!

11. Lahutage $8\frac{2}{5}$ -st $\frac{2}{5}$, $15\frac{3}{5}$ -st $\frac{3}{5}$, $7\frac{4}{5}$ -st 7, jne.! $\frac{3}{5}$ -st $\frac{1}{5}$, $\frac{4}{5}$ -st $\frac{2}{5}$, $10\frac{3}{5}$ -st $\frac{1}{5}$, jne.! 1-st $\frac{1}{5}$, 1-st $\frac{3}{5}$, 6-st $\frac{2}{5}$, 20-st $2\frac{1}{5}$, jne.!

12. Tuba on $3\frac{4}{5}$ meetrit pikk; toa laius on pikku-sest $\frac{4}{5}$, $\frac{2}{5}$ meetrit väiksem. Kui lai on tuba?

13. Palk oli 8 meetrit pikk. Kui pikaks jäi palk, kui $1\frac{4}{5}$, $3\frac{3}{5}$ m maha lõigati?

14.

$15 + \frac{3}{5}$	$\frac{1}{5} + \frac{1}{5}$	$\frac{4}{5} + \frac{1}{5}$	$2\frac{2}{5} + 2\frac{1}{5}$	$6\frac{1}{5} + 23$
$24 + \frac{4}{5}$	$\frac{1}{5} + \frac{1}{5} + \frac{1}{5}$	$2\frac{1}{5} + \frac{4}{5}$	$6\frac{2}{5} + 3\frac{2}{5}$	$44\frac{2}{5} + 33$
$\frac{1}{5} + 9$	$\frac{2}{5} + \frac{1}{5}$	$7\frac{3}{5} + \frac{1}{5}$	$5\frac{3}{5} + 5\frac{2}{5}$	$52 + 12\frac{4}{5}$
$\frac{2}{5} + 6$	$\frac{3}{5} + \frac{1}{5}$	$\frac{2}{5} + 4\frac{2}{5}$	$8\frac{4}{5} + 8\frac{1}{5}$	$75 + 24\frac{3}{5}$

15.

$8\frac{2}{5} - \frac{2}{5}$	$68\frac{2}{5} - 30$	$4\frac{4}{5} - \frac{2}{5}$	$1 - \frac{2}{5}$	$20 - 1\frac{1}{5}$
$23\frac{4}{5} - \frac{4}{5}$	$48\frac{3}{5} - 20$	$16\frac{3}{5} - \frac{1}{5}$	$9 - \frac{4}{5}$	$30 - 4\frac{4}{5}$
$38\frac{1}{5} - 5$	$\frac{3}{5} - \frac{1}{5}$	$24\frac{4}{5} - \frac{3}{5}$	$63 - \frac{1}{5}$	$80 - 11\frac{2}{5}$
$85\frac{3}{5} - 4$	$\frac{4}{5} - \frac{3}{5}$	$49\frac{3}{5} - \frac{2}{5}$	$72 - \frac{3}{5}$	$100 - 24\frac{3}{5}$

16.. Mitu on a) $\frac{1}{5}$, b) $\frac{2}{5}$, c) $\frac{3}{5}$, d) $\frac{4}{5}$ -kku 10, 25, 1, 15, 35, 20, 5, 40-st jne.?

17. Joonlaud oli 30, 45, 50 sentimeetrit pikk. Kooli-poiss lõikas joonlaua otsast $\frac{1}{5}$, $\frac{2}{5}$ osa maha. Kui pikk on joonlaud?

18. Kumb on rohkem ja kui palju rohkem, kas $\frac{2}{5}$ -kku 40, või $\frac{3}{5}$ -kku 30? kas $\frac{1}{5}$ -k 45 või $\frac{4}{5}$ -kku 10?

19. Leia a) $\frac{1}{5}$, b) $\frac{3}{5}$, c) $\frac{2}{5}$, d) $\frac{4}{5}$ -kku 15, 25, 5, 20, 45, 10, 30, 40, 35, 50, 100-st!

20. Kui suur on terve arv, kui $\frac{1}{5}$ arvu on: 2, 7, 5! kui $\frac{2}{5}$ on: 2, 20, 16! kui $\frac{3}{5}$ on: 9, 15, 27! kui $\frac{4}{5}$ on: 12, 28, 20, 36!

21. Jaani koolilaud oli 20 tolli lai; laius oli aga $\frac{2}{5}$ koolilaua pikkusest. Kui pikk oli koolilaud?

22. Kodus on Jaani töölaud 36, 40 tolli lai; see on $\frac{4}{5}$ laua pikkusest. Kui pikk on Jaani töölaud?

23. Esimese arvu $\frac{4}{5}$ on 16, teise arvu $\frac{2}{5}$ on 10. Kumb arv on suurem ja kui palju suurem?

24. Leia terve arv, kui

$\frac{1}{5}=3, 7, 2, 8, 4, 10, 6, 9, 1, 5, 20;$

$\frac{2}{5}=6, 10, 16, 2, 12, 4, 18, 14, 8, 20, 40;$

$\frac{3}{5}=9, 15, 24, 6, 12, 27, 3, 21, 18, 30, 60;$

$\frac{4}{5}=8, 20, 16, 4, 32, 40, 24, 12, 36, 28, 80!$

Murd $\frac{1}{6}$.

1. Lõigake sõõr kuueks! Kuidas kutsutakse iga osa? Mitu kuuendikku on sõõril? Näidake $\frac{1}{6}$ sõõril Kirjuta $\frac{1}{6}$! Näidake $\frac{6}{6}$ sõõril Kirjuta $\frac{6}{6}$! Nimeta $\frac{6}{6}$ teisiti! Kirjuta, et $\frac{6}{6}$ on 1 tervel!

2. Murdke jalg kuueks! Mitu kuuendikku on 1 jalg? Näidake $\frac{1}{6}, \frac{2}{6}, \frac{3}{6}, \frac{4}{6}, \frac{5}{6}, \frac{6}{6}$ jalgal Kirjuta $\frac{1}{6}, \frac{2}{6}, \frac{3}{6}, \frac{4}{6}, \frac{5}{6}, \frac{6}{6}$!

3. Murdke jalg kolmandikkudeks! Näidake $\frac{1}{3}$ jalgal Mitu $\frac{1}{6}$ on $\frac{1}{3}$ jalga? Näidake $\frac{2}{3}$ jalgal Mitu $\frac{1}{6}$ on $\frac{2}{3}$ jalga? Murdke jalg pooleks! Näidake $\frac{1}{2}$ jalgal Mitu $\frac{1}{6}$ on $\frac{1}{2}$ jalgal!

4. Kirjuta $\frac{2}{6}, \frac{4}{6}, \frac{3}{6}, \frac{6}{6}$ kolmandikosades!

5. Tõmba vihku 3 sirget joont, igaüks 12 ruudukese pikkune. Jaga jooned kuuendikkudeks ja märgi ühel joonel loogakestega $\frac{1}{6}$ ja $\frac{5}{6}$, teisel $\frac{2}{6}$ ja $\frac{4}{6}$, kolmandal $\frac{3}{6}$ ja $\frac{3}{6}$! Kirjuta loogakeste alla murruga osade suurus!

6. 6 sõdurit jagasid pätsi leiba eneste vahel kuueks. Kui palju leiba sai iga sõdur? 2, 3, 4, 5 sõdurit?

7. Siim luges jutukese 6 minutiga läbi. Kui suure osa jutust luges Siim 1 minutis, 2, 4 minutis?

8. Jaga 1, 7, 19 tolli, 2, 8, 20 tolli, 3, 9, 27 tolli, 4, 16, 34 tolli, 5, 11, 35 tolli traadi viide võrdssesse ossa! Kui pikk tuleb iga osa?

9. Jaga kuueks: 1, 3, 5, 2, 4, 7, 10, 15, 20, 25, 28, 32, 39, 41, 50, 57, 64!

10. Liitke 1 ja $\frac{1}{6}$, 6 ja $\frac{5}{6}$, $\frac{1}{8}$ ja 14, jne.! $\frac{1}{8}$ ja $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{3}$ ja $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{6}$, $\frac{2}{3}$ ja $\frac{1}{6}$, $\frac{5}{6}$ ja $\frac{1}{6}$, $2\frac{1}{6}$ ja $\frac{1}{6}$, $5\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{6}$, $2\frac{1}{3}$ ja $\frac{1}{6}$, jne.!

11. Töömehel oli tema leivatagavarast söödud $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{3}$, tema sõi veel $\frac{1}{6}$. Kui suur osa leiba on söödud?

12. Jassil oli tema leivast söödud 2, $2\frac{1}{6}$, $3\frac{1}{3}$ kilogrammi, ta sõi veel $\frac{1}{6}$, $1\frac{2}{6}$ kilogrammi. Kui palju leiba on Jassil söödud?

13 Lahutage $5\frac{1}{6}$ -st $\frac{1}{6}$, $8\frac{5}{6}$ -st $\frac{5}{6}$, $9\frac{3}{6}$ -st 9, jne.! $\frac{1}{3}$ -st $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{2}$ -st $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{2}$ -st $\frac{2}{6}$, $\frac{2}{3}$ -st $\frac{1}{6}$, $2\frac{2}{3}$ -st $\frac{1}{6}$, jne.! 1-st $\frac{1}{6}$, 1-st $\frac{5}{6}$, 15-st $\frac{1}{6}$, jne.!

14. Töömehel oli $8\frac{1}{3}$, 8 kilogrammi leiba kaasas. Kui $\frac{1}{6}$, $2\frac{1}{6}$ kilogrammi söödud oli, kui palju oli siis leiba veel tagavaraks?

15. Juhanil ja Jaanil läks koolis 6 päevas kahe peale 1 kilogramm võid. Kui palju võid läks läbisegi päevas? Kui palju võid oli poistel järel 1, 2, 3, 4, 5 päeva pärast?

16.

$4 + \frac{1}{6}$	$\frac{1}{6} + \frac{1}{6}$	$\frac{1}{6} + \frac{1}{6} + \frac{1}{6}$	$4 + 3\frac{1}{6}$	$7\frac{1}{2} + 7\frac{1}{2}$
$18 + \frac{2}{6}$	$\frac{1}{3} + \frac{1}{6}$	$5\frac{1}{3} + \frac{1}{6}$	$9\frac{5}{6} + 9\frac{1}{6}$	$6\frac{2}{3} + 6\frac{1}{3}$
$9 + \frac{5}{6}$	$\frac{1}{2} + \frac{1}{6}$	$2\frac{2}{3} + \frac{1}{6}$	$5\frac{1}{6} + 8\frac{1}{6}$	$9\frac{1}{3} + 9\frac{1}{3}$
$\frac{5}{6} + 5$	$\frac{2}{3} + \frac{1}{6}$	$\frac{1}{2} + 3\frac{1}{6}$	$12\frac{1}{3} + 2\frac{1}{6}$	$4\frac{1}{6} + 4\frac{2}{3}$

17.

$12\frac{1}{6} - \frac{1}{6}$	$\frac{5}{6} - \frac{1}{6}$	$8\frac{1}{3} - \frac{1}{6}$	$6 - \frac{1}{6}$	$5 - 1\frac{5}{6}$
$54\frac{5}{6} - \frac{5}{6}$	$\frac{2}{3} - \frac{1}{6}$	$6\frac{2}{3} - \frac{1}{6}$	$1 - \frac{5}{6}$	$8 - 4\frac{5}{6}$
$7\frac{1}{6} - 7$	$\frac{1}{2} - \frac{1}{6}$	$4\frac{1}{2} - \frac{1}{6}$	$4 - \frac{1}{6}$	$20 - 5\frac{1}{6}$
$5\frac{5}{6} - 5$	$\frac{1}{3} - \frac{1}{6}$	$7\frac{2}{3} - \frac{1}{6}$	$7 - \frac{5}{6}$	$50 - 9\frac{1}{6}$

18. Leidke a) $\frac{1}{6}$, b) $\frac{5}{6}$ -kku 12, 30, 18, 60, 48-st!

19. Tund on 60 minutit. Mitu min. on $\frac{1}{6}$, $\frac{5}{6}$ tundi?

20. Raamat paberit on 24 poognat. Mitu poognat on $\frac{1}{6}$, $\frac{5}{6}$ raamatut paberit?

21. Leia a) $\frac{1}{6}$, b) $\frac{5}{6}$ -kku 18, 36, 6, 24, 30, 48, 1, 54, 12, 42, 60!

22. Leidke terve arv, kui a) $\frac{1}{6}$ arvu on: 5, 8, 2, 7, 3, jne.! b) kui $\frac{5}{6}$ arvu on: 15, 40, 5, 20, jne.!

23. Kui palju paberit ostis koolipoiss, kui $\frac{1}{6}$ ostetud paberist on 2, 4, 8 poognat?

24. $\frac{5}{6}$ raamatu lehekülgede arvust on 35, 45 lehekülge. Mitu lehekülge on raamatus?

25. Leia terve arv, kui

$$\frac{1}{6} = 4, 7, 1, 5, 6, 3, 9, 2, 8, 10;$$

$$\frac{5}{6} = 10, 30, 20, 50, 40, 15, 45, 5, 35!$$

Murd $\frac{1}{7}$.

1. Murdke sõõr seitsmeks! Kuidas kutsutakse iga osa? Näidake, mitu seitsmendikku on sõõrill! Näidake $\frac{1}{7}$ sõõril Kirjuta $\frac{1}{7}$! Näidake $\frac{7}{7}$ sõõril Kirjuta $\frac{7}{7}$! Kuidas teisiti kutsutakse $\frac{7}{7}$? Kirjuta, et $\frac{7}{7}$ on 1 terve!

2. Murda küünar seitsmeks! Mitu $\frac{1}{7}$ on 1 küünar? Näidake $\frac{1}{7}$, $\frac{2}{7}$, jne. küünart! Kirjuta $\frac{1}{7}$, $\frac{2}{7}$, jne.!

3. Tõmba vihku 3 sirget joont, igaüks 14 ruudukese pikkune! Jaga jooned seitsmendikkudeks ja märgi

ühel joonel loogakestega $\frac{1}{7}$ ja $\frac{6}{7}$, teisel $\frac{2}{7}$ ja $\frac{5}{7}$, kolmandal $\frac{3}{7}$ ja $\frac{4}{7}$! Kirjuta osade suurus murruga loogakeste alla!

4. Mitmes osa nädalast on 1 päev? 2, 3, 4, 5, 6 päeva?

5. Jaan luges raamatu 7 päevaga läbi. Kui suure osa raamatust luges Jaan läbiseigi päevas? 3, 5, 2, 6 päevas?

6. Süld on 7 jalga. Mitu sülda on 1, 2, 3, jne. jalga?

7. Jaga 1, 8, 36 küünart, 2, 9, 44 küünart, 3, 10, 59 küünart, 4, 11, 32 küünart, 5, 12, 40 küünart, 6, 13, 62 küünart riidet 7 tükiks! Kui pikk tuli iga tükk?

8. Jaga seitsmeks: 1, 8, 2, 22, 3, 17, 4, 32, 5, 47, 6, 34, 45, 62, 18, 51, 68, 26, 41, 29, 44, 59, 24, 34, 54!

9. Liitke 2 ja $\frac{1}{7}$, 5 ja $\frac{4}{7}$, $\frac{5}{7}$ ja 3, jne.! $\frac{1}{7}$ ja $\frac{1}{7}$, $\frac{3}{7}$ ja $\frac{1}{7}$, jne.! $4\frac{2}{7}$ ja $\frac{2}{7}$, $5\frac{3}{7}$ ja $5\frac{3}{7}$, jne.!

10. Üks palk on 3, $3\frac{4}{7}$ sülda pikk, teine palk $\frac{1}{7}$, $\frac{3}{7}$, $1\frac{2}{7}$ sülda pikem. Kui pikk on teine palk?

11. Maja on $4\frac{1}{7}$ sülda lai ja $4\frac{1}{7}$ sülda pikem kui lai. Kui pikk on maja?

12. Lahutage $7\frac{2}{7}$ -st $\frac{2}{7}$, $12\frac{5}{7}$ -st $\frac{5}{7}$, $25\frac{1}{7}$ -st 25, jne.! $\frac{4}{7}$ -st $\frac{3}{7}$, $\frac{5}{7}$ -st $\frac{3}{7}$, $\frac{5}{7}$ -st $\frac{1}{7}$, jne.! $6\frac{6}{7}$ -st $\frac{4}{7}$, $9\frac{4}{7}$ -st $\frac{2}{7}$, jne.! 1-st $\frac{6}{7}$, 8-st $\frac{1}{7}$, jne.! 10-st $2\frac{1}{7}$, 20-st $12\frac{5}{7}$, jne.!

13. Aed on $15\frac{5}{7}$, 16 sülda pikk ja $9\frac{3}{7}$ sülda lai. Kui palju on aed pikem kui lai?

14. 40 küünart pika kanga otsast lõigati $\frac{5}{7}$, $9\frac{2}{7}$ küünart maha. Kui pikaks jäi kangas?

15.

$13 + \frac{2}{7}$	$\frac{1}{7} + \frac{1}{7}$	$1\frac{1}{7} + \frac{4}{7}$	$5\frac{1}{7} + 5\frac{1}{7}$	$75\frac{1}{7} + 15$
$24 + \frac{5}{7}$	$\frac{1}{7} + \frac{1}{7} + \frac{1}{7}$	$6\frac{3}{7} + \frac{4}{7}$	$2\frac{4}{7} + 2\frac{3}{7}$	$48 + 9\frac{2}{7}$
$9 + \frac{4}{7}$	$\frac{2}{7} + \frac{1}{7}$	$\frac{3}{7} + 8\frac{4}{7}$	$7\frac{3}{7} + 7\frac{3}{7}$	$\frac{4}{7} + 42\frac{3}{7}$
$\frac{6}{7} + 5$	$\frac{4}{7} + \frac{1}{7}$	$\frac{5}{7} + 9\frac{2}{7}$	$9\frac{5}{7} + 5\frac{2}{7}$	$\frac{2}{7} + \frac{2}{7} + \frac{3}{7}$

16.

$12\frac{1}{7} - \frac{1}{7}$	$4 - \frac{1}{7}$	$5\frac{3}{7} - \frac{2}{7}$	$1 - \frac{2}{7}$	$30 - 2\frac{1}{7}$
$30\frac{4}{7} - \frac{4}{7}$	$\frac{3}{7} - \frac{1}{7}$	$4\frac{5}{7} - \frac{4}{7}$	$1 - \frac{6}{7}$	$25 - 4\frac{3}{7}$
$17\frac{3}{7} - 17$	$\frac{5}{7} - \frac{2}{7}$	$84\frac{6}{7} - \frac{4}{7}$	$8 - \frac{3}{7}$	$70 - 9\frac{2}{7}$
$41\frac{5}{7} - 41$	$\frac{6}{7} - \frac{4}{7}$	$79\frac{3}{7} - \frac{2}{7}$	$5 - \frac{4}{7}$	$100 - 4\frac{6}{7}$

17. Leidke a) $\frac{1}{7}$, b) $\frac{2}{7}$, c) $\frac{3}{7}$, jne. 14, 35, 70, 49, 28, jne.!

18. Mitu tolli on $\frac{1}{7}$, $\frac{5}{7}$, $\frac{3}{7}$ küünart?

19. Küünar riidet maksis 35, 49, 70 marka. Mis maksis $\frac{2}{7}$, $\frac{6}{7}$ küünart riidet?

20. Leia a) $\frac{1}{7}$, b) $\frac{3}{7}$, c) $\frac{5}{7}$, d) $\frac{2}{7}$, e) $\frac{4}{7}$ ja f) $\frac{6}{7}$ -kku 14, 35, 7, 28, 42, 21, 56, 49, 63, 70-st!

21. Leidke, kui suur on terve arv, kui a) $\frac{1}{7}$ arvu on: 2, 6, 3, 7, jne.!

b) $\frac{2}{7}$ arvu on: 12, 20, 4, 10, 16, jne.!

c) $\frac{4}{7}$ arvu on: 12, 32, 8, 16, jne.!

d) $\frac{6}{7}$ arvu on: 12, 30, 60, 42, jne.!

e) $\frac{3}{7}$ arvu on: 15, 21, 9, 18, 30, jne.!

f) $\frac{5}{7}$ arvu on: 10, 35, 20, 45, jne.!

22. $\frac{1}{7}$ õunapuuaias pikkusest on 6 sülda, $\frac{5}{7}$ tema laiusel on 25 sülda. Kui pikk ja lai on õunapuuaias?

23. $\frac{3}{7}$ Miina rahast on 24 marka, $\frac{6}{7}$ Mihkli rahast 54 marka. Kui palju raha on kummagil?

24. Leia terve arv, kui

- $\frac{1}{7} = 3, 8, 6, 4, 5, 7, 9, 2, 10;$
- $\frac{2}{7} = 6, 18, 8, 14, 4, 10, 11, 20;$
- $\frac{3}{7} = 6, 12, 21, 15, 24, 18, 30, 27;$
- $\frac{4}{7} = 12, 20, 8, 24, 36, 4, 32, 40;$
- $\frac{5}{7} = 10, 20, 15, 45, 25, 40, 50, 35;$
- $\frac{6}{7} = 18, 30, 36, 12, 48, 24, 54, 60!$

Murd $\frac{1}{8}$.

1. Lõigake sõõr kaheksaks! Kuidas kutsutakse iga saadud osa? Mitu kaheksandikku on sõõril? Näidake $\frac{1}{8}$ sõõril Kirjuta $\frac{1}{8}$! Näidake kõik $\frac{1}{8}$! Kirjuta $\frac{1}{8}$!

2. Murdke arssin kaheksaks! Mitu $\frac{1}{8}$ on 1 arssin? Näidake $\frac{1}{8}, \frac{2}{8}, \frac{3}{8}, \frac{4}{8}, \frac{5}{8}, \frac{6}{8}, \frac{7}{8}, \frac{8}{8}$ arssinat! Kirjuta $\frac{1}{8}, \frac{2}{8}, \dots$, jne.!

3. Murdke arssin neljaks! Näidake $\frac{1}{4}$ arssinat! Loe, mitu kaheksandikku on $\frac{1}{4}$ arssinat! Kuidas $\frac{2}{8}$ teisiti nimetada? Kirjuta, et $\frac{2}{8}$ on $\frac{1}{4}$!

4. Näidake $\frac{1}{2}$ arssinat! Mitu kaheksandikku on $\frac{1}{2}$ arssinat? Kuidas $\frac{4}{8}$ teisiti nimetada? Kirjuta, et $\frac{4}{8}$ on $\frac{1}{2}$!

5. Näidake $\frac{3}{4}$ arssinat! Mitu kaheksandikku on $\frac{3}{4}$ arssinat? Kuidas nimetada teisiti $\frac{6}{8}$? Kirjuta, et $\frac{6}{8}$ on $\frac{3}{4}$!

6. Tõmba vihku 2 sirget joont, kumbki 16 ruudukese pikkune! Jaga jooned kaheksandikkudeks, märgi esimesel joonel loogakestega $\frac{3}{8}$ ja $\frac{5}{8}$, teisel $\frac{1}{8}$ ja $\frac{7}{8}$! Kirjuta osade suurus loogakestele murruga alla!

7. 8 last jagasid 1 poogna paberit enda vahel kaheksaks. Kui palju paberit sai iga laps? Kui palju paberit said 3, 5, 7 last? 2, 4, 6 last?

8. Paulil oli 8 rida kirjutada. Mitmes osa kirjutusest oli Paulil valmis, kui ta 1 rea kirjutas? kui ta 3, 5, 7, 2, 4 rida kirjutas?

9. 8 last jagasid 2, 3, 4, 5, 6, 7 poognat paberit enda vahel kaheksaks. Kui palju paberit sai iga laps?

10. Jaga kaheksaks:

a) 1, 3, 5, 7, 2, 4, 6;	e) 12, 20, 36, 44, 68;
b) 9, 17, 25, 41, 65;	f) 13, 21, 45, 29, 77;
c) 10, 18, 42, 34, 50, 66;	g) 14, 22, 46, 70, 54;
d) 11, 19, 43, 35, 75;	h) 15, 31, 47, 79!

11. Liitke 1 ja $\frac{1}{8}$, 5 ja $\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$ ja 9, jne. $\frac{1}{8}$ ja $\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$ ja $\frac{1}{8}$, $\frac{5}{8}$ ja $\frac{1}{8}$, $\frac{6}{8}$ ja $\frac{1}{8}$, $\frac{5}{8}$ ja $\frac{3}{8}$, jne. $4\frac{3}{8}$ ja $4\frac{5}{8}$, $5\frac{7}{8}$ ja $2\frac{1}{8}$, jne.!

12. Peetril oli 5, $6\frac{1}{2}$, $12\frac{3}{8}$ poognat paberit. Vend andis talle $\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$ p. Kui palju on Peetril paberit?

13. Lahutage $3\frac{1}{8}$ -st $\frac{1}{8}$, $7\frac{5}{8}$ -st $\frac{5}{8}$, $5\frac{3}{8}$ -st 5, jne.! $\frac{3}{8}$ -st $\frac{1}{8}$, $\frac{5}{8}$ -st $\frac{1}{8}$, $\frac{5}{8}$ -st $\frac{3}{8}$, jne.! $\frac{1}{4}$ -st $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{2}$ -st $\frac{1}{8}$, $1\frac{1}{2}$ -st $\frac{1}{8}$, jne.! 1-st $\frac{1}{8}$, 1-st $\frac{5}{8}$, 6-st $\frac{3}{8}$, jne.!

14. Salmel oli $1\frac{5}{8}$, $2\frac{1}{4}$, $3\frac{1}{2}$, 5, 10 poognat paberit, tema tarvitas ära $\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$ p. Mitu p. on Salmel paberit?

15.

$2 + \frac{1}{8}$	$\frac{1}{8} + \frac{1}{8}$	$\frac{5}{8} + \frac{1}{8}$	$2\frac{1}{8} + \frac{3}{8}$	$5\frac{1}{8} + \frac{1}{4}$	$\frac{3}{8} + 2\frac{1}{2}$
$6 + \frac{5}{8}$	$\frac{1}{4} + \frac{1}{8}$	$\frac{3}{4} + \frac{1}{8}$	$12\frac{5}{8} + \frac{3}{8}$	$\frac{3}{8} + 4\frac{3}{8}$	$\frac{7}{8} + 4\frac{1}{8}$
$\frac{3}{8} + 7$	$\frac{3}{8} + \frac{1}{8}$	$\frac{3}{8} + \frac{1}{8}$	$10\frac{1}{4} + \frac{1}{8}$	$\frac{1}{8} + 1\frac{1}{2}$	$1\frac{3}{4} + \frac{1}{8}$
$\frac{7}{8} + 9$	$\frac{1}{2} + \frac{1}{8}$	$\frac{5}{8} + \frac{3}{8}$	$2\frac{1}{2} + \frac{1}{8}$	$\frac{5}{8} + 6\frac{1}{4}$	$9\frac{1}{8} + \frac{3}{4}$

16.

$2\frac{1}{8} - \frac{1}{8}$	$\frac{3}{8} - \frac{1}{8}$	$\frac{7}{8} - \frac{3}{8}$	$\frac{1}{2} - \frac{3}{8}$	$1 - \frac{1}{8}$	$2 - \frac{3}{8}$	$1\frac{1}{2} - \frac{1}{8}$
$6\frac{5}{8} - \frac{5}{8}$	$\frac{5}{8} - \frac{1}{8}$	$\frac{7}{8} - \frac{5}{8}$	$\frac{3}{8} - \frac{1}{4}$	$1 - \frac{3}{8}$	$9 - \frac{1}{8}$	$7\frac{3}{8} - \frac{1}{4}$
$4\frac{3}{8} - 4$	$\frac{7}{8} - \frac{1}{8}$	$\frac{1}{4} - \frac{1}{8}$	$\frac{5}{8} - \frac{1}{2}$	$1 - \frac{5}{8}$	$8 - \frac{7}{8}$	$2\frac{1}{4} - \frac{1}{8}$
$7\frac{7}{8} - 7$	$\frac{5}{8} - \frac{3}{8}$	$\frac{1}{2} - \frac{1}{8}$	$\frac{3}{4} - \frac{5}{8}$	$1 - \frac{7}{8}$	$5 - \frac{5}{6}$	$6\frac{3}{4} - \frac{5}{8}$

17. Leidke $\frac{1}{8}$ -k 1, 8, 40, 24-st! $\frac{3}{8}$ -kku 16, 56, 80-st! $\frac{5}{8}$ -kku 32, 72, 48-st! $\frac{7}{8}$ -kku 1, 16, 40, 64-st!

18. Mitu verssokit on $\frac{2}{8}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$ arssinat?

19. Antsul oli 32, 56, 80 marka raha; tema kulutas $\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{7}{8}$ sellest rahast ära. Kui palju raha kulutas Ants ära? Kui suur osa raha jäi Antsul järele? Kui palju raha jäi Antsul järele?

20. Kui palju on:

$\frac{1}{8}$ 40, 1, 32, 8, 56, 80-st?	$\frac{5}{8}$ 8, 32, 1, 48, 80, 16-st?
$\frac{3}{8}$ 24, 8, 40, 72, 80, 64-st?	$\frac{7}{8}$ 16, 56, 80, 40, 24, 72-st?

21. Kui suur on terve arv, kui $\frac{1}{8}$ on: 2, 5, 3, 8, 10? kui $\frac{3}{8}$ on: 6, 15, 21, 30, 12, 18? kui $\frac{5}{8}$ on: 25, 40, 15, 35, 50? kui $\frac{7}{8}$ on: 14, 35, 49, 70, 42?

22. $\frac{1}{8}$ Leeni raskusest on 4 kilogrammi, $\frac{3}{8}$ Anni raskusest 15 kilogrammi, $\frac{5}{8}$ Minni raskusest 30 kilogrammi. Kui palju kaalus iga laps?

- 23.** Leida terve arv, kui
- $\frac{1}{8}=2, 5, 9, 3, 8, 4, 1, 6, 10;$
- $\frac{3}{8}=9, 21, 27, 18, 6, 15, 3, 12, 30;$
- $\frac{5}{8}=15, 35, 20, 45, 30, 25, 10, 40, 50;$
- $\frac{7}{8}=21, 35, 14, 49, 7, 56, 70, 28, 63!$

Murd $\frac{1}{9}$.

1. Lõigake sõõr üheksaks! Kuidas kutsutakse iga saadud osa? Mitu üheksandikku on sõõril? Näidake $\frac{1}{9}$ sõõril $\frac{9}{9}$ sõõril Kirjuta $\frac{1}{9}, \frac{9}{9}!$

2. Lõigake paberist möötrihm, mis 27 tolli pikk ja märkige talle tollid peale!

3. Murdke möötrihm üheksaks! Mitu $\frac{1}{9}$ on möötrihmal? Näidake $\frac{1}{9}, \frac{2}{9}, \frac{3}{9}$, jne. möötrihmal! Kirjuta $\frac{1}{9}, \frac{2}{9}, \frac{3}{9}$, jne.!

4. Murdke möötrihm kolmandikkudeks! Näidake $\frac{1}{3}$ möötrihmal! Loe, mitu $\frac{1}{9}$ on $\frac{1}{3}$ möötrihmal! Kuidas kutsutakse teisiti $\frac{3}{9}$? Kirjuta, et $\frac{3}{9}$ on $\frac{1}{3}!$

5. Näidake $\frac{2}{3}$ möötrihmast! Loe, mitu $\frac{1}{9}$ on $\frac{2}{3}$ möötrihmal! Nimetage $\frac{6}{9}$ teisiti! Kirjuta, et $\frac{6}{9}$ on $\frac{2}{3}!$

6. Tõmba vihku 4 sirget joont, igaüks 18 ruudukese pikkune! Jaga jooned üheksandikkudeks! Märgi loogakestega esimesel joonel $\frac{1}{9}$ ja $\frac{8}{9}$, teisel $\frac{2}{9}$ ja $\frac{7}{9}$, kolmandal $\frac{4}{9}$ ja $\frac{5}{9}$, neljandal $\frac{3}{9}$ ja $\frac{6}{9}$, s. o. $\frac{1}{3}$ ja $\frac{2}{3}!$ Kirjuta osade suurus murruga loogakeste alla!

7. Juhanil oli 9 ülesannet lahendada. Mitmes osa õppetööst oli Juhanil valmis, kui tal 1 ülesanne valmis oli? kui 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ülesannet valmis oli?

8. Jaanil oli 9 lehekülge lugeda. Jaanil on 2, 5, 7 lehekülge loetud. Mitmes osa tööst on Jaanil tehtud?

9. Lõigata 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 jalga pikk nõõr üheksasse ossa. Kui pikk tuleb iga osa?

10. Perekonnal läks 9 päevas 2 kilogrammi võid, 13 kilogrammi liha, 32 kilogrammi leiba. Kui palju läks perekonnal päevas a) võid, b) liha, c) leiba?

11. Jagada üheksaks: 1, 10, 2, 20, 3, 12, 4, 40, 5, 32, 6, 15, 7, 70, 8, 80, 50, 60, 30, 38, 48, 58, 68, 78, 88, 21, 41, 61, 33, 43, 53, 24, 44, 64, 25, 35, 55, 65, 75, 16, 26, 66, 36, 76!

12 Liitke 5 ja $\frac{1}{9}$, 12 ja $\frac{5}{9}$, $\frac{4}{9}$ ja 18, $\frac{1}{9}$ ja $\frac{1}{9}$, $\frac{8}{9}$ ja $\frac{1}{9}$, jne.! $4\frac{2}{9}$ ja $\frac{4}{9}$, $10\frac{7}{9}$ ja $\frac{2}{9}$, jne.! $2\frac{1}{9}$ ja $2\frac{4}{9}$, $6\frac{1}{9}$ ja $6\frac{1}{9}$, jne.!

13. I liidetav on 3, $2\frac{1}{9}$. II — $\frac{8}{9}$, $\frac{4}{9}$. Leia summa!

14. Arv on $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$. Leia $\frac{1}{9}$, $1\frac{2}{9}$ võrra suurem arv!

15. Lahutage $5\frac{2}{9}$ -st $\frac{2}{9}$, $37\frac{7}{9}$ -st $\frac{7}{9}$, jne.! $9\frac{4}{9}$ -st 9, jne.! 1-st $\frac{1}{9}$, 1-st $\frac{2}{9}$, jne.! $\frac{1}{3}$ -st $\frac{1}{9}$, $\frac{2}{3}$ -st $\frac{2}{9}$, jne.! 6-st $\frac{5}{9}$, 12-st $3\frac{1}{9}$, $5\frac{1}{3}$ -st $\frac{2}{9}$, $7\frac{2}{3}$ -st $\frac{4}{9}$, jne.!

16. Vähendatav on 1, 10, lahutatav $\frac{1}{9}$, $\frac{5}{9}$. Leia vahel!

17. Arv on 4, $3\frac{2}{3}$. Vähenda arvu $3\frac{1}{9}$, $2\frac{4}{9}$ võrra!

18.

$7 + \frac{2}{9}$	$\frac{1}{9} + \frac{1}{9}$	$\frac{2}{3} + \frac{1}{9}$	$5\frac{2}{9} + \frac{4}{9}$	$\frac{5}{9} + 4\frac{1}{3}$	$2\frac{2}{9} + 2\frac{2}{9}$
$12 + \frac{5}{9}$	$\frac{2}{9} + \frac{1}{9}$	$\frac{2}{3} + \frac{2}{9}$	$7\frac{1}{9} + \frac{1}{3}$	$\frac{2}{3} + 6\frac{2}{9}$	$6\frac{2}{9} + 6\frac{1}{3}$
$\frac{4}{9} + 4$	$\frac{1}{3} + \frac{1}{9}$	$\frac{2}{3} + \frac{3}{9}$	$9\frac{2}{3} + \frac{3}{9}$	$\frac{4}{9} + 1\frac{4}{9}$	$2\frac{1}{9} + 2\frac{8}{9}$
$\frac{7}{9} + 8$	$\frac{4}{9} + \frac{2}{9}$	$\frac{5}{9} + \frac{4}{9}$	$\frac{1}{3} + 8\frac{1}{9}$	$\frac{1}{3} + 3\frac{4}{9}$	$5\frac{2}{3} + 5\frac{2}{9}$

19.

$4\frac{1}{9} - \frac{1}{9}$	$\frac{2}{9} - \frac{1}{9}$	$\frac{2}{3} - \frac{5}{9}$	$1 - \frac{1}{9}$	$2 - \frac{4}{9}$	$5\frac{1}{3} - \frac{2}{9}$
$57\frac{4}{9} - \frac{4}{9}$	$\frac{1}{3} - \frac{1}{9}$	$\frac{2}{3} - \frac{2}{9}$	$1 - \frac{8}{9}$	$25 - \frac{8}{9}$	$9\frac{2}{3} - \frac{5}{9}$
$18\frac{5}{9} - 18$	$\frac{4}{9} - \frac{1}{3}$	$\frac{7}{9} - \frac{1}{3}$	$1 - \frac{2}{9}$	$42 - \frac{7}{9}$	$7\frac{5}{9} - \frac{1}{3}$
$7\frac{5}{9} - 7$	$\frac{5}{9} - \frac{1}{3}$	$\frac{7}{9} - \frac{2}{9}$	$1 - \frac{5}{9}$	$80 - \frac{2}{9}$	$8\frac{7}{9} - \frac{2}{3}$

20 Kui palju on a) $\frac{1}{9}$, b) $\frac{2}{9}$, c) $\frac{4}{9}$, d) $\frac{5}{9}$, e) $\frac{7}{9}$, f) $\frac{8}{9}$ 18, 45, 81, 63, 36-st?

21. Mitu tolli on $\frac{2}{9}$, $\frac{5}{9}$, $\frac{8}{9}$ -kku 72 tollist?

22. Raamatus on 54, 90 lehekülge. Koolilapsel on $\frac{4}{9}$, $\frac{7}{9}$ raamatu lehekülgede arvust läbi loetud. Mitu lehekülge on koolilapsel läbi?

23. Leia a) $\frac{1}{9}$, b) $\frac{4}{9}$, c) $\frac{2}{9}$, d) $\frac{7}{9}$, e) $\frac{5}{9}$, f) $\frac{8}{9}$ -kku: 27, 54, 18, 36, 72, 45, 9, 63, 70-st!

24. Kui suur on terve arv, kui arvu $\frac{1}{9}$ on 2, 7, 5, 4, 8? kui $\frac{2}{9}$ on 8, 14, 20, 12, 6? kui $\frac{5}{9}$ on 10, 25, 40, 15, 45: kui $\frac{4}{9}$ on 12, 20, 8, 16, 28? kui $\frac{7}{9}$ on 21, 49, 63, 14, 42? kui $\frac{8}{9}$ on 16, 40, 64, 32, 48?

25. Kui pikk on laud, kui $\frac{7}{9}$ laua pikkusest on 35, 63 tolli?

26. $\frac{5}{9}$ venna rahast on 40 marka, $\frac{7}{9}$ õe rahast 42 marka. Kummal ja kui palju on rohkem raha?

27. Leia terve arv, kui

$\frac{1}{9}=3, 7, 2, 8, 5, 9, 6, 4, 10;$

$\frac{2}{9}=8, 2, 12, 18, 14, 10, 20;$

$\frac{4}{9}=8, 20, 32, 28, 16, 36, 40;$

$\frac{5}{9}=15, 25, 20, 40, 30, 35, 45;$

$\frac{7}{9}=14, 35, 49, 21, 42, 70, 56;$

$\frac{8}{9}=24, 40, 64, 32, 48, 72, 80!$

Murd $\frac{1}{10}$.

1. Lõigake sõõr kümneks! Kuidas nimetada iga saadud osa? Mitu kümnendikku on sõõril! Näidake $\frac{1}{10}$ sõõril! $\frac{10}{10}$ sõõril! Kirjuta $\frac{1}{10}$, $\frac{10}{10}$!

2. Murdke meeter kümnendikkudeks! Mitu $\frac{1}{10}$ on 1 meeter! Näidake $\frac{1}{10}$, $\frac{2}{10}$, $\frac{3}{10}$, jne. meetrit! Kirjuta $\frac{1}{10}$, $\frac{2}{10}$, $\frac{3}{10}$, jne.!

3. Murdke meeter pooleks! Loe, mitu $\frac{1}{10}$ on $\frac{1}{2}$ meetrit! Kuidas nimetada $\frac{5}{10}$ teisiti? Kirjuta, et $\frac{5}{10}$ on $\frac{1}{2}$!

4 Murdke meeter viieks! Loe, mitu $\frac{1}{10}$ on $\frac{1}{5}$ m, $\frac{2}{5}$, $\frac{3}{5}$, $\frac{4}{5}$, $\frac{5}{5}$ meetrit! Kuidas nimetada teisiti $\frac{2}{10}$, $\frac{4}{10}$, $\frac{6}{10}$, $\frac{8}{10}$, $\frac{10}{10}$? Kirjuta, et $\frac{2}{10}$ on $\frac{1}{5}$, $\frac{4}{10}$ on $\frac{2}{5}$, $\frac{6}{10}$ on $\frac{3}{5}$, $\frac{8}{10}$ on $\frac{4}{5}$, $\frac{10}{10}$ on 1 terve!

5. Tõmmata vihku 5 sirget joont, igäüks 20 ruudukese pikkune! Jaga jooned kümnendikkudeks ja märgi esimesel joonel loogakestega $\frac{1}{10}$ ja $\frac{9}{10}$, teisel $\frac{2}{10}$ ja $\frac{8}{10}$ (ehk $\frac{1}{5}$ ja $\frac{4}{5}$), kolmandal $\frac{3}{10}$ ja $\frac{7}{10}$, neljandal $\frac{4}{10}$ ja $\frac{6}{10}$ (ehk $\frac{2}{5}$ ja $\frac{3}{5}$), viiendal $\frac{5}{10}$ ja $\frac{5}{10}$ ehk $\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{2}$! Kirjutada osade suurus murruga loogakeste alla!

6. Kalev käis tee kodust kooli 10 minutiga ära. Kui suure osa teest käis Kalev 1 minutis? Kui suure osa 3, 7, 9 minutis?

7. Koolituba oli 10 meetrit pikk. Kui suur osa koolituba pikkusest on 1 meeter? 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 meetrit?

8. Jaga 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 meetrit traadi kümnesse ossa! Kui pikk tuleb iga osa?

9. Jaga kümneks: 1, 11, 31, 2, 22, 62, 62, 3, 13, 73, 4, 24, 84, 5, 25, 55, 6, 16, 86, 7, 17, 47, 8, 28, 98, 9, 19, 69!

10 Liitke 7 ja $\frac{1}{10}$, 25 ja $\frac{7}{10}$, $\frac{9}{10}$ ja 37, jne.! $\frac{1}{10}$ ja $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{5}$ ja $\frac{1}{10}$, jne.! $1\frac{3}{10}$ ja $\frac{1}{5}$, $8\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{5}$, $12\frac{1}{2}$ ja $\frac{3}{10}$, jne.! $4\frac{3}{10}$ ja $4\frac{3}{10}$, $7\frac{1}{2}$ ja $7\frac{1}{5}$, jne.!

11. Anna ülikonda läks 3, $3\frac{3}{10}$, $3\frac{1}{2}$ meetrit riiet. Miina ülikonda $\frac{3}{10}$, $\frac{5}{10}$ meetrit rohkem. Kui palju riiet läks Miina ülikonda?

12. Lahutage $7\frac{3}{10}$ -st $\frac{3}{10}$, $16\frac{7}{10}$ st $\frac{7}{10}$, $25\frac{9}{10}$ st 25, jne.! $\frac{9}{10}$ -st $\frac{5}{10}$, $\frac{4}{5}$ -st $\frac{1}{10}$, $\frac{7}{10}$ -st $\frac{1}{10}$, jne.! 1-st $\frac{3}{10}$, 1-st $\frac{7}{10}$, jne.!

13. Emal oli $15\frac{3}{10}$, 15, $15\frac{4}{5}$, $15\frac{1}{2}$ meetrit riiet. Kui palju on emal riiet, kui ta $\frac{3}{10}$ meetrit riiet ära tarvitas?

14.

$4 + \frac{3}{10}$	$\frac{1}{10} + \frac{1}{10}$	$\frac{3}{5} + \frac{1}{10}$	$\frac{4}{5} + \frac{1}{10}$	$3\frac{1}{10} + 3\frac{1}{10}$
$18 + \frac{7}{10}$	$\frac{1}{10} + \frac{1}{10} + \frac{1}{10}$	$\frac{1}{2} + \frac{1}{10}$	$\frac{3}{5} + \frac{2}{5}$	$7\frac{3}{10} + 7\frac{3}{10}$
$\frac{9}{10} + 12$	$\frac{2}{5} + \frac{1}{10}$	$\frac{3}{5} + \frac{1}{10}$	$2\frac{1}{5} + \frac{1}{10}$	$6\frac{3}{10} + 6\frac{7}{10}$
$\frac{1}{10} + 88$	$\frac{3}{10} + \frac{1}{10}$	$\frac{7}{10} + \frac{1}{10}$	$3\frac{1}{2} + \frac{1}{10}$	$9\frac{1}{10} + 9\frac{9}{10}$

15.

$$\begin{array}{cccccc} \frac{9}{10} - \frac{1}{10} & \frac{1}{2} - \frac{1}{10} & \frac{9}{10} - \frac{1}{2} & 1 - \frac{1}{10} & 10 - \frac{7}{10} & 1\frac{1}{2} - \frac{1}{10} \\ \frac{4}{5} - \frac{1}{10} & \frac{2}{5} - \frac{1}{10} & \frac{7}{10} - \frac{1}{2} & 1 - \frac{7}{10} & 20 - 1\frac{1}{10} & 2\frac{2}{5} - \frac{3}{10} \\ \frac{7}{10} - \frac{1}{10} & \frac{3}{10} - \frac{1}{10} & \frac{7}{10} - \frac{2}{5} & 1 - \frac{9}{10} & 50 - 7\frac{3}{10} & 3\frac{3}{5} - \frac{3}{10} \\ \frac{3}{5} - \frac{1}{10} & \frac{4}{5} - \frac{1}{10} & \frac{3}{10} - \frac{1}{5} & 8 - \frac{3}{10} & 10 - 9\frac{9}{10} & 4\frac{4}{5} - \frac{7}{10} \end{array}$$

16. Kui palju on a) $\frac{1}{10}$, b) $\frac{3}{10}$, c) $\frac{7}{10}$, d) $\frac{9}{10}$ -kku 20, 50, 70, 30, 80, 40-st?

17. Mitu penni on $\frac{3}{10}$, $\frac{7}{10}$, $\frac{9}{10}$ marka?

18. Olevil oli 80 marka raha, tema kulutas ära $\frac{3}{10}$, $\frac{7}{10}$ omast rahast. Kui palju raha on Olevil alles?

19. Leida: a) $\frac{1}{10}$, b) $\frac{3}{10}$, c) $\frac{7}{10}$, d) $\frac{9}{10}$ -kku 30, 50, 70, 20, 80, 10, 90, 60, 40, 100-st!

20. Kui suur on terve arv, kui $\frac{1}{10}$ arvu on 4, 7, 3, 9? kui $\frac{3}{10}$ on 12, 21, 27, 15? kui $\frac{7}{10}$ on 35, 14, 21, 49? kui $\frac{9}{10}$ on 18 54, 36, 81?

21. Kui pikk on joonlaud, kui $\frac{3}{10}$ joonlaua pikkusest on 24, 30 sentimeetrit?

22. $\frac{7}{10}$ raamatu lehekülgede arvust on 42, 63. Mitu lehekülge on raamat paks?

23. Leida terve arv, kui

$$\frac{1}{10} = 2, 7, 3, 10, 4, 6, 8;$$

$$\frac{3}{10} = 9, 15, 21, 30, 18, 12, 27;$$

$$\frac{7}{10} = 14, 49, 28, 63, 35, 70, 56;$$

$$\frac{9}{10} = 27, 45, 63, 18, 54, 72, 36!$$

Kordamine.

1. Kirjuta, mitu poolt, kolmandikku jne. (kuni küm-nendikkudeni) on 1 terve?

Näide: $1 = \frac{2}{2} = \frac{3}{3} = \text{jne.}$

2. Kui palju puudub 1 terveist, kui on $\frac{1}{4}$, $\frac{2}{7}$, $\frac{4}{5}$, $\frac{5}{6}$, $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{5}$, $\frac{3}{10}$, $\frac{5}{8}$?

3. Kirjuta, 1) mitu $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{10}$ on $\frac{1}{2}$; 2) mitu $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{9}$ on $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{9}$; 3) mitu $\frac{1}{8}$ on $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$; 4) mitu $\frac{1}{10}$ on $\frac{1}{5}$, $\frac{2}{5}$, $\frac{3}{5}$, $\frac{4}{5}$!

Näide: $\frac{1}{2} = \frac{2}{4}$

4. Kui palju puudub

$\frac{1}{2}$ -st, kui on $\frac{1}{4}$, $\frac{2}{6}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{3}{10}$; $\frac{3}{4}$ -st, kui on $\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$;

$\frac{1}{3}$ -st, kui on $\frac{1}{6}$, $\frac{2}{9}$; $\frac{1}{5}$ -st, kui on $\frac{1}{10}$;

$\frac{2}{3}$ -st, kui on $\frac{1}{6}$, $\frac{2}{9}$, $\frac{5}{9}$; $\frac{3}{5}$ -st, kui on $\frac{1}{10}$, $\frac{4}{10}$?

$\frac{1}{4}$ -st, kui on $\frac{1}{8}$;

5. 4 last jagasid 23 õuna eneste vahel ühetasa neljaks. Mitu õuna võib iga laps ära süüa, kui $3\frac{1}{2}$ õuna alles peab jääma?

6. Paul luges 3 tunnis 29, Ants 25 lehekülge. Läbisegi mitu lehekülge luges Paul Antsust tunnis rohkem?

7. Mitu lehekülge luges Maret Tiiust päevas rohkem, kui M. 4 päevas 38, T. 27 lehekülge luges?

8. Mis maksis iga vihk, kui ostes 10 vihku 100 margast 27 marka tagasi anti?

9. Mis maksis läbisegi iga pliats, kui 3 pliatsit 14, 5 pliatsit 22 marka maksid?

10. Rätsepal läks 8 ülikonda 46 küünart riidet, üle jäi $4\frac{1}{4}$ küün. Kui palju riidet tuli 9-dale ülikonnale puudus?

11. Joonlaud on 80 sentimeetrit pikk ja 9 korda kitsam kui pikk. Kui lai on joonlaud? Mitu sm on joonlaud pikem kui lai?

12.	15 : 2	13 : 6	41 : 10	27 : 8	34 : 8	47 : 5
	13 : 3	29 : 7	10 : 4	32 : 6	44 : 9	50 : 9
	17 : 4	19 : 9	22 : 5	45 : 8	12 : 9	30 : 4
	21 : 5	25 : 8	17 : 3	37 : 7	17 : 10	20 : 6

13.	10 : 7	44 : 6	38 : 5	30 : 8	41 : 7	50 : 9
	22 : 9	66 : 8	49 : 5	52 : 7	63 : 8	43 : 4
	58 : 7	77 : 9	62 : 8	86 : 9	44 : 5	25 : 7
	51 : 8	25 : 7	45 : 7	75 : 8	88 : 9	25 : 9
14.	59 : 6	35 : 9	40 : 6	18 : 7	12 : 7	60 : 7
	28 : 9	25 : 7	60 : 7	22 : 5	24 : 9	72 : 7
	53 : 8	62 : 9	30 : 8	43 : 8	36 : 8	64 : 9
	47 : 6	62 : 7	40 : 7	68 : 8	48 : 6	56 : 9
15.	61 : 7	13 : 7	53 : 6	34 : 6	15 : 6	16 : 6
	71 : 8	23 : 8	63 : 8	44 : 7	25 : 7	26 : 7
	57 : 6	33 : 6	14 : 8	54 : 8	35 : 8	36 : 8
	41 : 7	43 : 5	24 : 5	64 : 9	45 : 7	46 : 7
16.	17 : 5	18 : 7	19 : 5	20 : 7	52 : 6	53 : 5
	27 : 4	28 : 8	29 : 8	30 : 8	62 : 7	63 : 8
	37 : 8	38 : 9	39 : 6	40 : 6	72 : 7	73 : 7
	47 : 6	48 : 7	49 : 5	50 : 9	82 : 9	83 : 9
17.	64 : 7	75 : 8	66 : 9	58 : 6	77 : 8	88 : 10
	54 : 8	65 : 6	56 : 6	48 : 9	66 : 7	63 : 10
	44 : 9	55 : 8	46 : 8	28 : 7	55 : 6	99 : 10
	34 : 7	45 : 6	36 : 7	28 : 8	44 : 8	85 : 10

18. Õpetaja nimetab (võivad ka õpilased ise nimetada) arve, õpilased leiavad, mitu on $\frac{1}{2}$ antud arvust.

Samuti leitakse arvudest $\frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \frac{1}{5}, \frac{1}{6}, \frac{1}{7}, \frac{1}{8}, \frac{1}{9}, \frac{1}{10}$.

19. Õpetaja nimetab arve, õpilased leiavad, mitu on $\frac{2}{3}$ antud arvust.

Samuti leitakse arvudest $\frac{3}{4}, \frac{2}{5}, \frac{2}{7}, \frac{2}{9}, \frac{3}{8}, \frac{3}{7}$, jne.

20. Ehal oli 32 marka; $\frac{1}{4}$ sellest rahast kulutas ta ära. Kui palju raha on Ehal alles?

21. Jutal oli 48 marka; $\frac{5}{6}$ sellest rahast kulus tal raamatu ostmiseks. Mitu marka jäi Jutal järele?

22. Õiel oli 56 marka; $\frac{4}{7}$ eest sellest rahast ostis Õie 5 vihku. Mis maksis iga vihk?

23. Helmil jäi 72 margast $\frac{4}{9}$ järele. Kui palju raha kulutas Helmi ära?

24. Linda sai emalt 36 marka; tal endal oli nii palju raha, kui palju on $\frac{5}{6}$ emalt saadud rahast. Kui palju on Lindal raha?

25. Üks arv on 63, teine $\frac{4}{7}$ esimesest. Leida nende kahe arvu summa! Leida nende vahe!

26. Aadul oli 70 marka raha; tema kulutas $\frac{3}{10}$ sellest rahast paberi ostmiseks, $\frac{4}{7}$ raamatu ostmiseks. Kui palju raha kulus Aadul ära? Kui palju raha jäi järele?

27. Ants kulutas 63 margast $\frac{3}{7}$ vihkude ja $\frac{5}{9}$ raamatu ostmiseks. Kui palju raha kulus Antsul ära? Kui palju raha jäi järele?

28. Mardil oli 40 marka, Madisel 56. Mart kulutas $\frac{6}{10}$ omast rahast ära, Madis $\frac{5}{8}$. Kumb, kas Mart või Madis, kulutas rohkem raha ja kui palju rohkem?

29. Kumb on rohkem kas $\frac{3}{4}$ 40-st või $\frac{5}{8}$ 48-st?

30. Kumb on rohkem, kas $\frac{6}{7}$ 49-st või $\frac{8}{9}$ 63-st ja kui palju rohkem?

31.

32.

33.

Kui palju on:

- $\frac{1}{2}$ 12, 18-st
- $\frac{1}{3}$ 21, 27-st
- $\frac{1}{4}$ 28, 36-st
- $\frac{1}{5}$ 35, 50-st
- $\frac{1}{6}$ 24, 48-st
- $\frac{1}{7}$ 35, 49-st
- $\frac{1}{8}$ 32, 56-st
- $\frac{1}{9}$ 45, 81-st
- $\frac{1}{10}$ 50, 70-st

- $\frac{2}{3}$ 18, 24-st
- $\frac{2}{5}$ 30, 45-st
- $\frac{2}{7}$ 35, 49-st
- $\frac{2}{9}$ 36, 54-st
- $\frac{3}{4}$ 32, 40-st
- $\frac{3}{5}$ 20, 40-st
- $\frac{3}{7}$ 42, 63-st
- $\frac{3}{8}$ 48, 72-st
- $\frac{9}{10}$ 60, 80-st
- $\frac{4}{5}$ 35, 45-st
- $\frac{4}{7}$ 21, 56-st

- $\frac{4}{9}$ 36, 81-st
- $\frac{5}{6}$ 42, 54-st
- $\frac{5}{7}$ 49, 63-st
- $\frac{5}{8}$ 40, 72-st
- $\frac{5}{9}$ 36, 72-st
- $\frac{6}{7}$ 28, 63-st
- $\frac{7}{8}$ 48, 64-st
- $\frac{7}{9}$ 45, 63-st
- $\frac{7}{10}$ 70, 90-st
- $\frac{8}{9}$ 45, 81-st
- $\frac{9}{10}$ 50, 70-st

34. Õpetaja nimetab $\frac{1}{2}$ arvu, õpilased leiavad terve arvu!

Samuti leitakse $\frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \frac{1}{5}, \frac{1}{6}, \frac{1}{7}, \frac{1}{8}, \frac{1}{9}, \frac{1}{10}$ järele terved arvud.

35. Õpetaja nimetab $\frac{2}{3}$ arvu, õpilased leiavad $\frac{1}{3}$ arvu.

Samuti leitakse $\frac{2}{5}, \frac{2}{7}, \frac{2}{9}, \frac{3}{4}, \frac{3}{5}, \frac{3}{7}, \frac{4}{5}, \frac{4}{7}$, jne. järele $\frac{1}{5}, \frac{1}{7}, \frac{1}{9}, \frac{1}{4}$, jne.

36. Õpetaja nimetab $\frac{3}{5}$ arvu, õpilased leiavad terve arvu.

Samuti leitakse terved arvud $\frac{2}{5}, \frac{2}{7}, \frac{2}{9}, \frac{3}{5}, \frac{3}{7}$, jne. järele.

37. $\frac{1}{2}$ Peetri vanusest on 6 aastat, $\frac{1}{7}$ Antsu vanusest 3 aastat. Mitu a. on Ants Peetrist vanem?

38. $\frac{3}{4}$ ema vanusest on 27 aastat, $\frac{5}{8}$ isa aastaist on 30 a., $\frac{3}{10}$ vanaisa vanusest 21 a. Mitu a. on vanaisa a) emast, b) isast vanem?

39. $\frac{3}{5}$ tundmata arvust on 30, $\frac{5}{7}$ teisest tundmata arvust 45. Leida tundmata arvude vahe!

40. Mõtlesin kaks arvu; $\frac{7}{10}$ ühest arvust on 49, $\frac{3}{8}$ teisest 24. Leida arvude vahe!

41. $\frac{2}{7}$ Linda rahast on 16 marka. Linda kulutas omast rahast $\frac{5}{8}$ ära. Kui palju raha kulutas Linda ära?

42. $\frac{4}{9}$ Ilmari rahast on 16 marka; Ilmar kulutas omast rahast $\frac{5}{9}$ ära. Kui palju raha kulutas Ilmar ära?

43. $\frac{3}{8}$ Tiiu rahast on 18 marka. Leida $\frac{5}{6}$ T. rahast!

44. $\frac{3}{9}$ Maimu rahast on 24 marka. Leida $\frac{5}{8}$ Maimu rahast!

45. Uks vend ütles: $\frac{3}{8}$ minu rahast on 12 marka. Teine ütles: $\frac{2}{9}$ minu rahast on 12 marka. Kummal vennal on rohkem raha ja kui palju rohkem?

46.

47.

48.

Kui suur on

$$\frac{2}{3} = 10, 14, 18$$

$$\frac{4}{9} = 8, 36, 24$$

terve arv, kui:

$$\frac{2}{5} = 8, 12, 16$$

$$\frac{5}{6} = 15, 30, 45$$

$$\frac{1}{2} = 6, 8, 10, 4$$

$$\frac{2}{7} = 6, 14, 20$$

$$\frac{5}{7} = 10, 25, 40$$

$$\frac{1}{3} = 5, 7, 3, 9$$

$$\frac{2}{9} = 4, 16, 18$$

$$\frac{5}{8} = 20, 35, 50$$

$\frac{1}{4}=4, 6, 8, 10$	$\frac{3}{4}=9, 15, 24$	$\frac{5}{9}=30, 40, 50$
$\frac{1}{5}=3, 9, 4, 8$	$\frac{3}{5}=6, 12, 21$	$\frac{6}{7}=24, 36, 48$
$\frac{1}{6}=3, 5, 8, 6$	$\frac{3}{7}=12, 18, 30$	$\frac{7}{8}=21, 42, 63$
$\frac{1}{7}=4, 6, 9, 5$	$\frac{3}{8}=9, 21, 27$	$\frac{7}{9}=28, 49, 70$
$\frac{1}{8}=3, 6, 8, 10$	$\frac{3}{10}=12, 24, 30$	$\frac{7}{10}=35, 56, 63$
$\frac{1}{9}=4, 8, 5, 9$	$\frac{4}{5}=12, 24, 36$	$\frac{8}{9}=32, 56, 72$
$\frac{1}{10}=3, 8, 5, 10$	$\frac{4}{7}=16, 32, 20$	$\frac{9}{10}=27, 45, 81$

§ 6. Korrutamise ja jagamise.*)

$$5 \cdot 10 = 50$$

Korrutaja Korrutatav Korrutis

$$\text{Jagatav Jagaja Jagatis}$$

$$80 : 8 = 10$$

1.

1. Mitu on 2 korda 12? [Kuidas saite 24? Kuidas te korrutasite? (2 korda 10 on 20; 2 korda 2 on 4; 20 ja 4 on kokku 24)].

2. Samuti 2 korda 21, 24, 31, 33, 42, 44, 15, 16, 25, 27, 35, 39, 45, 48, jne.

3. **Tosin on 12 tükki.** Mitu tükki on 2 tosinat 8 tükki?

4. Päev on 24 tundi. Mitu tundi on 2 päeva? Mitu tundi on 2 päeva 18 tundi?

5. Poeg on 33, 35, 36 aastat vana. Isa on 2 korda nii vana. Kui vana on isa?

6. Mitu marka on kaks 25-margalist raha?

7. Ühel poisil oli 28, 17 marka raha, teisel 2 korda rohkem. Mitu marka oli kahel poisil kokku?

*) Korrutamine ja jagamine on kõrvu läbi võetud, mis ei sega neid soovikorral koos läbi võtmast.

8. Pool raamatu hinda on 35 marka. Mitu marka jääb 85 margast üle, kui selle raamatu ostame?

9. Pool Pauli rahast on 48 marka. Mitu marka puudub Paulil 100 margast?

10. Miinal oli 90 marka raha. Tema ostis 2 raamatut, 36 marka tükk. Kui palju jäi Miinal raha järele?

11. Raamat paberit on 24 poognat. Mitu poognat paberit on 2 raamatut 15 poognat? 2 raam. 23 poognat?

12. Korrutaja on 2, korrutatav 48, 26, 37. Kui suur on korrutis?

13.	2·11	2·33	2·25	2·36	2·19	2·16
	2·14	2·42	2·35	2·48	2·38	2·26
	2·22	2·44	2·45	2·16	2·49	2·36
	2·31	2·15	2·27	2·28	2·29	2·49

14.	2·13	2·15	2·44	2·18	2·46	2·17
	2·25	2·27	2·17	2·45	2·19	2·27
	2·16	2·35	2·33	2·39	2·24	2·37
	2·41	2·47	2·42	2·15	2·36	2·47

15.	2·17	2·18	2·24	2·15	2·41	2·24
	2·36	2·25	2·49	2·19	2·39	2·18
	2·42	2·45	2·37	2·27	2·46	2·48
	2·33	2·16	2·44	2·38	2·35	2·36

16.	2·24+14	2·33—25	2·19+33	2·22—27
	2·17+17	2·26—16	2·44—49	2·45—34
	2·25+25	2·38—27	2·38+18	2·18—36
	2·29+29	2·46—75	2·49—19	2·41—43

17. Mitu on 2 korda 24? (Kuidas korrutasite?) Kui palju saame, kui 48 jagame 2-ga? (Kuidas jagasite? $40:2=20$; $8:2=4$; $20+4=24$.)

18. Samuti jagada 2-ga: 68, 84, 30, 50, 70, 90, 32, 38, 54, 56, 72, 76, 94, 98, jne.; 25, 33, 45, 51, 67, 89, 99!

19. Venda õde jaotasid raamatu paberit enda vahel pooleks. Mitu poognat paberit sai kumbki?

20. 2 ühehinnalist raamatut maksid kokku 88, 96 marka. Mis maksis kumbki raamat?

21. Ilmaril oli 50, 65, 75 marka; ta kulutas poole sellest rahast ära. Kui palju raha kulutas Ilmar ära?

22. Ema teenis 90 marka päevas, tütar 2 korda vähem. Kui palju teenis tütar päevas alla 50 marga?

23. Eile luges Juta 38, 52 lehekülge, täna 2 korda vähem. Mitu lehekülge luges Juta kahes päevas?

24. Isa on 56 aastat vana; poeg on 2 korda noorem. Kui vanad on isa ja poeg kokku?

25. Mitu 2-margalist sulge saab osta 36 ja 52 marga eest kokku?

26. Mitu paari mune on 76 ja 92 muna?

27. Mitmele lapsele saab 35 ja 63 õunast 2 õuna kaupa jagada?

28. Jagatav on 74, 36, 55, 99, jagaja 2. Kui suur on jagatis?

29. 22 : 2   48 : 2   82 : 2   70 : 2   72 : 2   74 : 2
26 : 2   64 : 2   88 : 2   90 : 2   92 : 2   94 : 2
42 : 2   66 : 2   30 : 2   32 : 2   34 : 2   36 : 2
44 : 2   68 : 2   50 : 2   52 : 2   54 : 2   76 : 2

30. 48 : 2   58 : 2   43 : 2   83 : 2   51 : 2   75 : 2
78 : 2   62 : 2   49 : 2   87 : 2   55 : 2   91 : 2
88 : 2   25 : 2*)   65 : 2   31 : 2   59 : 2   97 : 2
98 : 2   29 : 2   67 : 2   35 : 2   71 : 2   99 : 2

31. 25 : 2   33 : 2   29 : 2   91 : 2   53 : 2   39 : 2
30 : 2   49 : 2   87 : 2   81 : 2   48 : 2   55 : 2
37 : 2   70 : 2   92 : 2   65 : 2   68 : 2   85 : 2
48 : 2   66 : 2   98 : 2   77 : 2   95 : 2   67 : 2

*) Jagada jäägita, s. o. murruga, ka edaspidi 3, 4, 5-ga jne, jagamisel.

32.	35 : 2	27 : 4	71 : 2	67 : 2	69 : 2	37 : 2
	45 : 2	38 : 2	83 : 2	57 : 2	95 : 2	49 : 2
	65 : 2	49 : 2	97 : 2	43 : 2	77 : 2	53 : 2
	75 : 2	51 : 2	99 : 2	79 : 2	89 : 2	93 : 2

2.

1. Mitu on 3 korda 12, 15, 18, 22, 24, 29, 31, 33, 14, 16, 19, 25, jne.?

2. Mitu kuud on 1 aasta? Mitu kuud on 3 aastat?

3. Mitu kuud on 3 aastat 8 kuud? 3 a. 11 kuud?

4. Poeg on 23 aastat vana, isa 3 korda nii vana. Kui vana on isa?

5. Mitu tundi on 1 päev? Mitu tundi on 3 päeva? Mitu tundi on 3 päeva 8, 12, 19 tundi?

6. Mitu marka on 3 25-margalist raha?

7. Olev ostis raamatu ja sai 3 25-margalisest 15 marka tagasi. Mis maksis raamat?

8. $\frac{1}{3}$ Jassi rahast on 18, 24, 32 marka. Kui palju puudub Jassil 100 margast?

9. $\frac{2}{3}$ Peetri rahast on 52, 66, 16, 42 marka. Mitu 3-margalist postmarki saab Peeter osta?

10. Raamatus on 96 lehekülge. 3 päeva luges Kata iga päev 29 lehekülge. Mitu lehekülge jäi Katal veel lugeda?

11. Korrutaja on 3, korrutatav 27, 19, 33. Kui suur on korrutis?

12.	3·11	3·33	3·12	3·24	3·26	3·19
	3·21	3·23	3·15	3·16	3·17	3·28
	3·31	3·13	3·25	3·27	3·29	3·32
	3·22	3·32	3·14	3·18	3·24	3·27

13.	3·16	3·24	3·19	2·19	2·16	2·24
	3·25	3·15	3·14	3·19	3·16	3·24
	3·31	3·28	3·26	2·26	2·28	2·48
	3·12	3·23	3·18	3·26	3·28	3·32

14.	3·15 : 5	3·16 : 2	3·12 : 2	3·12 + 36
	3·21 : 9	3·14 : 6	3·22 : 2	3·11 + 66
	3·24 : 8	3·18 : 9	3·18 : 2	3·13 + 49
	3·27 : 9	3·32 : 2	3·15 : 9	3·31 — 66

15. Kui palju saame, kui 36, 42, 51, 66, 72, 81, 96, 39, 48, 54, jne. 3-ga jagame? kui 34, 46, 61, 73, 38, 50, 83 3-ga jagame?

16. 3 vennal kokku oli 33 marka raha, kõigil ühepalju. Kui palju raha oli igal vennal?

17. 3 õde jagasid 69, 75 marka raha enda vahel kolmeks. Mitu marka sai iga õde?

18. Kangas on 39, 40, 46 küünart pikk. Mitu küünart on $\frac{2}{3}$ kangast?

19. Endelil oli 45 marka; tema kulutas 12 marka üle $\frac{1}{3}$ sellest rahast ära. Mitu marka kulutas Endel ära?

20. Jutal oli 75 marka; tema kulutas 2 marka alla $\frac{2}{3}$ sellest rahast ära. Kui palju raha kulutas Juta ära?

21. Puiestikus kasvas 54 pärna; tammi oli 3 korda vähem. Kui palju oli puiestikus puid?

22. Puiestik on 81 meetrit pikk; puiestiku laius on tema pikkusest 3 korda väiksem. Mitu meetrit on puiestik pikem kui lai?

23. Mitu 3-margalist raha on 45 ja 54 margas kokku?

24. Mitu kolmnurka saab 96 tikust rohkem, kui 54 tikust?

25. Jagatav on 78, jagaja 3. Leida jagatis!

26.	33 : 3	36 : 3	42 : 3	48 : 3	54 : 3	45 : 3
	39 : 3	66 : 3	72 : 3	72 : 3	84 : 3	81 : 3
	63 : 3	99 : 3	45 : 3	45 : 3	57 : 3	72 : 3
	96 : 3	69 : 3	75 : 3	75 : 3	87 : 3	57 : 3
27.	39 : 3	69 : 3	48 : 3	55 : 3	92 : 3	95 : 3
	54 : 3	42 : 3	75 : 3	88 : 3	50 : 3	100 : 3
	99 : 3	81 : 3	93 : 3	70 : 3	35 : 3	80 : 3
	45 : 3	57 : 3	36 : 3	44 : 3	71 : 3	59 : 3
28.	2·16 : 3	2·18 : 3	45 : 3 : 3	90 : 2 : 3		
	2·48 : 3	2·45 : 3	72 : 3 : 2	96 : 2 : 3		
	2·35 : 3	2·36 : 3	84 : 3 : 2	72 : 3 : 2		
	2·28 : 3	2·25 : 3	54 : 3 : 2	78 : 2 : 3		

3.

1. Mitu on 4 korda 12, 15, 18, 11, 25, 13, 16, 19, 14, 17, 23, jne.?

2. Mitu tükki on 4 tosinat? Mitu tükki on 4 tosinat 7 tükki?

3. Mitu poognat on 4 raamatut paberit? Mitu p. on 4 raamatut paberit alla 100 poogna?

4. Mitu marka on 4 25-margalist raha?

5. Iga laps sai 15 marka. Kui palju raha läks 4 ja 2 lapsele kokku?

6. $\frac{1}{4}$ Mardi rahast on 15, 17, 24 marka. Kui palju raha puudub Mardil 100 margast?

7. $\frac{3}{4}$ Jaani rahast on 39, 48, 54, 75 marka. Kui palju on $\frac{1}{2}$ Jaani rahast?

8. Poeg on 13 aastat vana; isa on 4 korda vanem. Mitu aastat on isa pojast vanem?

9. Ühes klassis on 18 tütarlast, terves koolis 4 korda rohkem. Leida $\frac{2}{3}$ tütarlaste arvust!

10. 3 poissi jaotasid 4 raamatut paberit enda vahel kolmeks. Mitu 4-poognalist vihku saab iga poiss?

11. Üks arv on 14, 19, 24, teine 4 korda suurem. Leida kahe arvu vahe!

12. 4·11   4·13   4·15   4·17   4·13   4·23
 4·22   4·23   4·25   4·19   4·25   4·18
 4·12   4·14   4·16   4·23   4·16   4·15
 4·21   4·24   4·18   4·15   4·19   4·24

13. 2·15   3·24   4·19   3·22   2·48   3·24
 3·15   4·24   4·23   2·33   3·32   4·18
 4·15   2·19   3·23   2·44   3·24   4·16
 2·24   3·19   2·23   4·22   2·36   4·25

14. 4·12 : 3   4·16 : 2   4·13 : 2   4·21—55
 4·18 : 2   4·15 : 3   4·12 : 8   4·19+24
 4·17 : 2   4·24 : 3   4·18 : 9   4·16—48
 4·24 : 2   4·19 : 3   4·15 : 6   4·24—48

15. Kui palju saame, kui 48, 56, 60, 72, 84, 92, 52, 64, 76, 96 4-ga jagame? kui 45, 61, 81, 51, 75, 87 4-ga jagame?

16. 4 õde jaotasid 44 pähklat enda vahel neljaks. Mitu pähklat sai iga õde?

17. 4 raamatut paberit maksid 84, 85, 90 marka. Mis maksis raamat paberit?

18. 4 ühehinnalist raamatut maksid 100 marka. Mis maksis iga raamat?

19. Ühes kotis oli 96 marka, teises 4 korda vähem raha. Mitu marka oli teises kotis vähem?

20. Isa oli 60, 65, 71 aastat vana, poeg 4 korda noorem. Mitu aastat oli poeg isast noorem?

21. Aias on 68 viljapuud; $\frac{1}{4}$ neist on kirsipuud. Mitu korda on aias muid puud kirsipuudest rohkem?

22. Aias oli 56 marjapõõsast; $\frac{3}{4}$ neist olid karumarjad. Mitu põõsast jäi aeda, kui $\frac{1}{2}$ karumarja põõsaid maha raiuti?

23. Ema ostis 4 meetrit riidet; tema sai 100 margast 8 marka tagasi. Mis maksis meeter riidet?

24. Anni ütles Antsule: Kui ma 4 korda vanem oleksin kui praegu olen, siis saaksin ma 18 aasta pärast 70 aastane. Kui vana on Anni?

25. Mitu ruutu saab seada 50, 70, 90 tikust?

26. 44 : 4   52 : 4   60 : 8   68 : 4   60 : 4   88 : 4
 48 : 4   92 : 4   100 : 4   76 : 4   72 : 4   100 : 4
 84 : 4   56 : 4   64 : 4   48 : 4   96 : 4   68 : 4
 88 : 4   96 : 4   72 : 4   92 : 4   56 : 4   76 : 4

27. 45 : 4   55 : 4   74 : 4   51 : 4   61 : 4   58 : 4
 85 : 4   75 : 4   83 : 4   69 : 4   81 : 4   73 : 4
 50 : 4   66 : 8   100 : 4   78 : 4   92 : 4   89 : 4
 90 : 4   85 : 4   99 : 4   49 : 4   77 : 4   98 : 4

28. 3·20 : 4   2·32 : 4   60 : 4 : 3   96 : 4 : 3
 3·30 : 4   2·45 : 4   72 : 4 : 3   56 : 4 : 3
 3·15 : 4   2·33 : 4   92 : 4 : 2   88 : 4 : 3
 3·24 : 4   3·31 : 4   100 : 4 : 3   76 : 4 : 3

4.

1. Mitu on 5 korda 11, 13, 15, 12, 16, 18, jne.!

2. Mitu tükki on 5 tosinat? Mitu tükki on 5 tosinat 11 tükki?

3. Olli on 5 aastat 9 kuud vana. Mitu kuud on Olli vana?

4. Iga laps sai 15, 17 poognat paberit. Mitu poognat paberit läks viiele lapsele?

5. Ühel koolilapsel oli 14, 16 marka raha, teisel 5 korda rohkem. Kui palju raha oli koolilastel kokku?

6. $\frac{1}{2}$ Juhani raskusest on 13, 17 kg. Kui palju on $\frac{1}{4}$ Juhani raskusest?

7. $\frac{3}{5}$ Jüri raskusest on 36, 54, 42 kg. Leida $\frac{2}{3}$ Jüri raskusest!

8. Miku on 14-aastane, vanaisa on temast 5 korda vanem. Mitu aastat on vanaisa Mikust vanem?

9. Tõnisel on 16 lehekülge läbi loetud. Kui ta veel 5 korda nii palju loeb, siis saab raamat läbi. Mitu lehekülge on raamatus?

10. Jaan luges õunapuu otsas 99 õuna. Mitu õuna oli 5 päeva pärast õunapuu otsas, kui Jaan iga päev 19 õuna maha võttis?

11. Üks arv on 14, 18, 19, teine 5 korda suurem. Kui suur on kahe arvu vahe?

12.

5·11	5·13	5·19	5·15	4·15	3·19
5·20	5·18	5·17	5·13	5·15	5·19
5·12	5·14	5·12	5·16	3·18	4·17
5·15	5·16	5·18	5·11	4·16	5·18

13.

2·48	5·17	4·23	5·14	5·20	4·22
5·13	4·19	5·18	2·35	5·15	5·16
3·27	3·28	3·33	3·18	2·36	3·23
4·25	2·46	4·24	4·25	3·22	5·19

14.

5·15 : 3	5·12 : 4	5·20—45	5·17+15
5·11 : 2	5·14 : 2	5·16—25	5·19+ 5
5·18 : 2	5·16 : 3	5·15—46	5·15+25
5·20 : 4	5·17 : 4	5·13—37	5·13+35

15. Kui palju saame, kui 55, 60, 70, 80, 90, 65, 75, 85, 95 5-ga jagame? kui 61, 81, 72, 92, 68, 78, 84, 99 5-ga jagame?

16. 5 sõpra jaotasid 55 sulge enda vahel viieks. Mitu sulge sai igaüks?

17. 5 ühehinnalist kaustikut maksid 80, 85, 90, 95 marka. Mis maksis iga kaustik?

18. Jaotage 3 raamatut 3 poognat paberit 5-de ühe-suurusesse jakku!

19. Üks raamat maksis 65 marka, teine oli $\frac{1}{5}$ võrra odavam. Mis maksis teine raamat?

20. 5 leheküljel on 90 rida. Mitu rida on 4 leheküljel?

21. Raamatus on 80 lehekülge; Helmil on $\frac{1}{5}$ raamatut läbi loetud. Mitu lehekülge on Helmil veel lugeda?

22. Raamatus on 80 lehekülge. Mitu lehekülge jääb lugeda, kui $\frac{3}{5}$ lehekülgede arvust läbi on?

23. Mitu 5-margalist raha on 20 3-margalist?

24. Mitu 5-meetrist tükki saab lõigata nööri, mis 15 meetrit alla 100 meetri?

25. Vähendada arvu 70, 95, 65, 77, 88, 99 5 korda!

26. $55 : 5$ $75 : 5$ $70 : 5$ $71 : 5$ $52 : 5$ $53 : 5$
 $60 : 5$ $65 : 5$ $85 : 5$ $56 : 5$ $62 : 5$ $64 : 5$
 $80 : 5$ $95 : 5$ $65 : 5$ $66 : 5$ $82 : 5$ $88 : 5$
 $90 : 5$ $100 : 5$ $90 : 5$ $81 : 5$ $92 : 5$ $99 : 5$

27. $58 : 5$ $63 : 5$ $73 : 5$ $55 : 4$ $73 : 5$ $75 : 5$
 $54 : 5$ $88 : 5$ $82 : 5$ $55 : 3$ $81 : 3$ $76 : 4$
 $72 : 5$ $94 : 5$ $98 : 5$ $61 : 4$ $59 : 5$ $70 : 3$
 $67 : 5$ $69 : 5$ $77 : 5$ $73 : 3$ $88 : 5$ $86 : 4$

28. $4 \cdot 15 : 5$ $3 \cdot 27 : 5$ $2 \cdot 31 : 5$ $80 : 5 + 84$
 $3 \cdot 25 : 5$ $4 \cdot 19 : 5$ $4 \cdot 24 : 5$ $65 : 5 + 27$
 $2 \cdot 45 : 5$ $2 \cdot 46 : 5$ $3 \cdot 29 : 5$ $75 : 5 + 68$
 $4 \cdot 17 : 5$ $3 \cdot 33 : 5$ $2 \cdot 39 : 5$ $90 : 5 + 45$

5.

1. Mitu on 6 korda 11, 15, 12, 16, 13, 14? 7 korda 11, 13, 12, 14? 8 korda 11, 12?

2. Mitu tükki on 6, 7, 8 tosinat?

3. Laps on 8 aastat 4 kuud vana. Mitu kuud on laps vana?

4. Iga laps sai 13 õuna. Mitu õuna läks 6, 7 lapsele?

5. $\frac{1}{6}$ Mardi rahast on 12, 15 marka. Kui palju on Mardil raha?

6. $\frac{5}{6}$ Peetri rahast on 60, 70, 80 marka. Kui palju on Peetril raha?

7. $\frac{4}{7}$ tundmata arvust on 52. Leida $\frac{1}{3}$ tundmata arvust!

8. Kui iga päev 16 lehekülge loeme, mitu lehekülge on siis 6 päeva pärast 98 leheküljest veel lugeda?

9. Ühes kotis oli 14 marka raha, teises 7 korda rohkem. Kui palju raha jäi teise kotti, kui $\frac{1}{2}$ osa rahast ära kulutati?

10. Kumb on rohkem, kas 6 korda 15 või 7 korda 13, ja kui palju rohkem?

11. Suurendada 14 6, 7 korda!

12.	6·11	6·12	7·13	6·16	8·12	7·11
	7·15	7·12	6·14	8·11	7·13	6·15
	8·11	8·12	7·14	7·12	6·12	8·12
	9·11	6·13	6·15	6·14	6·16	6·14

13.	5·18	4·24	3·14	6·12	5·14	3·29
	6·15	8·12	6·14	4·25	6·14	4·19
	2·45	6·16	8·11	3·33	4·16	5·19
	7·12	2·48	3·25	7·14	2·46	6·13

14.	6·12 : 3	6·15 : 2	7·13 : 5	5·19 : 4
	7·12 : 4	7·14 : 3	6·16 : 4	6·13 : 5
	6·13 : 3	6·11 : 3	7·12 : 3	4·24 : 5
	8·11 : 4	8·12 : 4	6·15 : 5	6·14 : 5

15. Mitu saame, kui 66, 78, 96, 72, 84, 90 jagame 6-ga? kui 77, 91, 84, 98 jagame 7-ga? kui 88, 96 jagame 8-ga?

16. 6 ühehinnalist sullepead maksid 72 marka. Mis maksid 4, 7 samasugust sullepead?

17. Lõigata 75, 81, 90 küünart traadi 6, 7, 8 tükkiks! Kui pikk tuleb iga tükk traadi?

18. Põld on 85, 92 sülda pikk; põllu laius on $\frac{2}{7}$ tema pikkusest. Kui lai on põld?

19. Raamat maksis 90 marka; sullepea oli 6 korda odavam. Leida 4 sullepea hind!

20. Üks raamat maksis 96 marka, teine $\frac{5}{6}$ esimese hinnast. Kui palju maksis kumbki raamat alla 100 marga?

21. Miina luges 8 päevaga 96-leheküljelise raamatu läbi. Mitu lehekülge luges Miina 3, 5 päevas?

22. Kanakasvatatal oli 84 noort kana; $\frac{5}{7}$ nendest olid valged. Kui palju oli teist karva kanu?

23. 77, 95, 94, 100 päeva — mitu nädalat ja mitu päeva?

24. Mitmele lapsele saab 96 sulest 6, 8 sule kaupa jagada?

25. Vähendada 84-ja 6, 7 korda!

26.

66 : 6	72 : 2	84 : 6	67 : 6	70 : 6	91 : 6
77 : 7	84 : 7	90 : 6	89 : 8	75 : 7	94 : 8
88 : 8	96 : 6	91 : 7	100 : 9	85 : 8	77 : 6
99 : 9	96 : 8	96 : 6	80 : 7	86 : 7	99 : 8

27.

69 : 6	75 : 6	90 : 6	90 : 6	100 : 9	76 : 7
72 : 7	81 : 7	88 : 6	88 : 7	96 : 8	90 : 7
86 : 7	99 : 6	70 : 6	70 : 6	98 : 7	89 : 6
91 : 8	100 : 7	98 : 7	98 : 9	96 : 6	93 : 7

28.

2·42 : 8	5·18 : 6	9·11 : 7	5·19 : 7
3·24 : 7	6·14 : 7	8·12 : 4	6·12 : 5
6·16 : 3	8·12 : 9	6·13 : 2	4·22 : 8
7·15 : 6	4·23 : 8	7·13 : 3	3·32 : 8

6.

1. Mitu on 12 korda 2? 15 korda 6? 24 korda 3? 49 korda 2? 13 korda 7? jne.

2. Sulg maksis 2 marka. Mis maksid 10, 11, 15, 20 21, 25 sulge?

3. Pliiats maksis 5 marka. Mis maksid 10, 12, 17, 19 pliiatsit?

4. Jõulupuul sai iga laps 3 õuna. Mitu õuna läks 10, 15, 20, 24, 30, 32 lapsele?

5. Mitu ratast on 10, 12, 18 vankril? Mitu jalga on 20, 24 hobusel?

6. Mitu äripäeva on 10, 12, 15 nädalas?

7. Mitu päeva on 10, 12, 14 nädalas?

8. Kui palju maksid 12 vihku, 8 marka tükk, enam, kui 23 vihku, 7 marka tükk?

9. Kui palju tuli maksta, kui osteti 24 sulge, 2 mk. tükk, ja 15 sulge 3 mk. tükk?

10. Ellal oli 25 3-margalist, Eeval 18 5-margalist raha. Kummal ja kui palju oli rohkem raha?

11. Üks arv oli 6, teine 14 korda suurem. Kolmas arv oli $\frac{2}{3}$ kahe esimese summast. Kui suur oli kolmas arv?

12.

10·2	20·2	40·2	10·3	20·3	10·4
11·2	23·2	45·2	12·3	24·3	13·4
15·2	27·2	48·2	16·3	30·3	17·4
18·2	35·2	50·2	19·3	33·3	24·4

13.

10·5	10·6	12·7	10·9	15·5	12·4
12·5	13·6	14·7	11·9	23·4	13·5
16·5	15·6	10·8	36·2	16·6	17·5
19·5	10·7	12·8	18·4	13·7	28·3

14.

43·2	48·2	17·5	16·5	28·3	16·3
16·4	12·8	21·4	25·4	39·2	13·4
13·7	17·4	37·2	23·4	18·5	18·4
25·3	28·3	14·5	29·2	19·4	26·2

15.	3·25	7·12	2·39	5·15	7·13
	25· 2	12· 7	39· 2	15· 5	13· 7
	4·19	6·16	3·32	8·12	3·27
	19· 4	16· 6	32· 3	12· 8	27· 3

16. Jagada arvud 42, 56, 70, 94, 52, 76, 90, 36, 48, 72, 98 a) 2-ga, b) 2-ga jagamisel saadud jagatisegal

17. Õpetaja jaotas 84 sulge 42 lapsele. Mitu sulge sai iga laps?

18. Isa on 72 aastat vana, poeg 36 a. Mitu korda on poeg isast noorem?

19. Emal oli 3 25-list, 1 10-line, 1 5-line ja 2 1-margalist raha. Mitu küünart riiet, 46 marka küünar, sai ema osta?

20. Jagada arvud 36, 45, 63, 75, 96, 42, 51, 72, 81, 48, 54, 78, 87, 99 a) 3-ga, b) 3-ga jagamisel saadud jagatisegal

21. Aed on 81 sülda pikk ja 27 sülda lai Mitu korda on aed pikem kui lai?

22. Mitu 25-margalist raha saab vahetada 75, 84 marga vastu?

23. 8 poissi ostsid koos väikesi vihke; üks võttis 4, teised igaüks 2 vihku. Maksta tuli 54 marka. Mis maksis iga vihk?

24. Jagada arvud 48, 60, 72, 84, 92, 56, 68, 76, 88, 96, a) 4-ga, b) 4-ga jagamisel saadud jagatisegal

25. Mitu raamatut paberit on 96, 100 p. paberit?

26. Üks arv on 92, teine 23; üks arv on 68, teine 17. Mitu korda on teine arv esimesest väiksem?

27. 19 õpilast ostsid koos paberit; esiti 2 raamatut 4 poognat, pärast veel ühe raamatu. Mitu poognat paberit sai iga õpilane, kui kõik ühepalju said?

28. Jagada arvud 60, 75, 85, 65, 80, 90, 70, 85, 95
a) 5-ga, b) 5-ga jagamisel saadud arvuga!

29. Kaustik maksab 15 marka. Mitu niisugust kaustikut saab osta 75 marga eest?

30. Ella luges iga päev 18 lehekülge. Mitme päevaga sai Ella 90 lehekülge läbi?

31. Peetril oli 17 raha, kokku 90 marka. Üks raha oli kümneline, teised kõik ühesuurused. Mitmelised olid teised rahad?

32. Jagada arvud 66, 78, 90, 72, 84, 96 a) 6-ga, b) 6-ga jagamisel saadud arvuga!

33. Mitu tosinat on 72 tükki?

34. Meeter paela maksis 15 marka. Mitu meetrit paela sai osta 90 marga eest?

35. Kaupmees müüs ühele ostjale 15 sulge, teisele 45, kolmandale 24. Mitu tosinat sulgi müüs kaupm. ära?

36. Jagada arvud 77, 91, 84, 98 a) 7-ga, b) 7-ga jagamisel saadud arvuga! Jagada arvud 88, 96 a) 8-ga, b) 8-ga jagamisel saadud arvuga!

37. Mitu aastat on 84, 96 kuud?

38. Mitu 14-margalist kaustikut saab osta 100 marga eest?

39. Sulepea maksis 12 marka. Mitu niisugust sulepead sai osta 25, 50, 80, 100 marga eest?

40. 36, 60 kuud — mitu aastat?

41. 40, 70, 100 kuud — mitu aastat ja mitu kuud?

42. Meeter paela maksis 15 marka. Mitu meetrit paela sai osta 31, 60, 92, 45, 78 marga eest?

43. Iga laps sai jõulupuul 21 kompvekki. Mitmele lapsele sai jagada 50, 65, 90 kompvekist?

44. Raamat maksis 45 marka. Mitu niisugust raamatut sai osta 100 marga eest?

45. 80 : 20   22 : 11   99 : 33   70 : 35   26 : 13
 60 : 30   66 : 11   88 : 44   90 : 45   62 : 31
 80 : 40   88 : 11   30 : 15   60 : 15   63 : 21
 100 : 50   44 : 22   50 : 25   100 : 25   84 : 42

46. 48 : 12   46 : 23   54 : 18   72 : 24   92 : 23
 39 : 13   54 : 27   60 : 15   72 : 18   57 : 19
 45 : 15   72 : 36   65 : 13   96 : 24   81 : 27
 32 : 16   96 : 48   90 : 15   96 : 16   95 : 19

47. 45 : 15   70 : 14   72 : 12   86 : 43   85 : 17
 51 : 17   80 : 16   72 : 24   90 : 45   98 : 14
 75 : 15   39 : 13   84 : 12   76 : 38   76 : 19
 60 : 12   54 : 18   84 : 14   96 : 16   90 : 15

48*) 81 : 20   23 : 11   100 : 33   73 : 35   27 : 13
 66 : 30   68 : 11   89 : 44   94 : 45   65 : 32
 95 : 30   90 : 11   31 : 15   66 : 15   66 : 21
 89 : 40   48 : 22   52 : 25   80 : 25   88 : 42

49. 50 : 12   54 : 26   46 : 15   75 : 24   69 : 15
 40 : 13   75 : 35   63 : 15   76 : 25   84 : 15
 36 : 16   55 : 27   56 : 18   80 : 18   99 : 13
 48 : 23   100 : 48   70 : 13   98 : 24   78 : 24

50. 40 : 25   85 : 25   40 : 15   84 : 24   39 : 26
 60 : 25   80 : 15   50 : 18   90 : 35   87 : 24
 68 : 24   70 : 31   70 : 24   88 : 33   90 : 12
 75 : 32   60 : 26   80 : 32   99 : 45   88 : 16

51. Jagada 56 a) 14-ga, b) 2 ja 7-gal 45 a) 15-ga, b) 3 ja 5-gal 84 a) 28-ga, b) 4 ja 7-gal

52. Jagada allantud arvud 12 asemel 2 ja 6-ga:
 48, 72, 60, 96, 84!

53. Jagada allantud arvud 14 asemel 2 ja 7-ga:
 42, 70, 98, 56!

*) Nr. nr. 48—50. jäägiga.

18. 6·14 : 7   2·48 : 8   6·15 : 2   8·12 : 6   7·14 : 2
 5·18 : 6   4·15 : 5   4·17 : 2   7·12 : 4   3·33 : 9
 7·12 : 4   3·18 : 2   2·35 : 5   5·76 : 8   4·18 : 6
 3·24 : 6   2·38 : 4   2·45 : 6   3·32 : 6   3·28 : 7

19. 2·35 : 14   3·25 : 15   2·38 : 19   5·18 : 15   2·44 : 11
 4·24 : 16   6·12 : 18   3·32 : 24   5·15 : 25   2·36 : 18
 5·18 : 45   7·12 : 14   6·16 : 12   6·13 : 26   3·26 : 39
 3·26 : 39   2·49 : 14   5·14 : 35   7·12 : 42   9·11 : 33

20. 54 : 18·25   70 : 14·19   95 : 19·14   54 : 27·43   90 : 15·12
 76 : 19·16   96 : 16·14   81 : 27·32   76 : 19·25   88 : 11·12
 80 : 16·12   48 : 16·28   91 : 13·12   68 : 17·23   84 : 14·13
 70 : 35·48   65 : 13·18   78 : 39·47   48 : 17·17   69 : 23·29

21. 51 : 3·5   72 : 6·5   96 : 8·7   55 : 4·7   76 : 4·5
 84 : 6·4   81 : 3·2   95 : 5·3   80 : 5·4   75 : 5·3
 96 : 8·7   68 : 4·5   65 : 5·6   95 : 5·4   84 : 3·2
 68 : 4·3   48 : 3·6   91 : 7·4   70 : 5·7   57 : 3·5

3.

22. Mitu jalga on 7, 9, 10, 12, 14 sülda?

23. Mitu jalga on:

8 sülda 4 jalga   9 sülda 5 jalga

11 " 3 "   13 " 4 "

6 " 6 "   7 " 6 "

24. Mitu sülda on 42, 63, 25, 34, 44, 50, 60, 69, 72, 80, 85, 90, 96 jalga?

25. Mitu tükki on 3, 5, 7, 8 tosinat?

26. Mitu tükki on:

4 tosinat 8 tükki   7 tosinat 6 tükki

5 " 6 "   6 " 10 "

27. Mitu tosinat on 36, 60, 84, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 tükki?

28. Mitu arssinat on 8, 10, 12, 15, 20, 25, 28, 30, 32 sülda?

29. Mitu arssinat on:

9 sülda	2 arssinat	22 sülda	1 arssin
14 „	1 „	27 „	2 „
18 „	2 „	33 „	1 „

30. Mitu sülda on 36, 63, 72, 81, 96, 40, 50, 62, 74, 80, 91, 100 arssinat?

31. Mitu kuud on:

2 aastat	5 kuud	7 aastat	4 kuud
3 „	4 „	5 „	10 „
5 „	8 „	6 „	3 „
6 „	9 „	8 „	4 „

32. Mitu aastat on 38, 72, 96, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 45, 55, 66, 77, 88 kuud?

33. Mitu tolli on:

3 jalga	5 tolli	4 jalga	8 tolli	7 jalga	6 tolli
6 „	4 „	8 „	3 „	5 „	9 „

34. Mitu jalga on 30, 40, 50, 60, 70, 80, 100 tolli?

35. Mitu tolli on:

2 küünart	6 tolli	3 küünart	18 tolli
3 „	14 „	2 „	20 „
4 „	12 „	4 „	8 „

36. Mitu küünart on 42, 50, 65, 70, 88 tolli?

37. Mitu tundi on:

2 päeva	15 tundi	4 päeva	4 tundi	4 päeva	2 tundi
3 „	18 „	3 „	20 „	2 „	23 „

38. Mitu päeva on 28, 36, 48, 55, 72, 80, 96, 100 tundi?

39. Mitu päeva on:

6 nädalat	5 päeva	10 nädalat	6 päeva	12 nädalat	2 päeva
8 „	3 „	7 „	4 „	14 „	1 „

40. Mitu nädalat on 24, 28, 32, 35, 40, 42, 50, 58, 65, 75, 84, 90, 98 päeva?

§ 7. Tehted tervete sadadega.

Liitmine ja lahutamine.

1. 1) Lugada, 2) kirjutada 100-st 1000-ni a) 100, b) 200, c) 300, d) 400 kaupa!

2. 1) Lugada, 2) kirjutada 1000-st maha a) 100, b) 200, c) 300, d) 400, e) 500 kaupa!

3. Taluperemees müüs vasika 400, lamba 500 marga eest. Kui palju tõi taluperemees raha kodu, kui ta ostis 200 marga eest suhkrut, 400 marga eest nahka?

4. **1 verst on 500 sülda.*)** Mitu sülda on 1 verst ja 200 sülda? Mitu sülda on 1 verst ja 300, 400 sülda?

5. Isal oli 700 marka raha. Ta kulutas esiti 200, siis 400 marka ära. Kui palju raha jäi isal järele?

6. **1 kilomeeter on 1000 meetrit.*)** Mitu meetrit puudub kilomeetrist, kui on 900, 700, 300, 800, 200, 100 meetrit?

7. Üks arv on 600, teine 400. Leida nende kahe arvu summa! Leida nende vahe!

8. Kahe arvu summa on 800. Üks arv 500. Leida kahe arvu vahel!

9. Kahe arvu vahe on 300. Suurem arv on 500. Leida mõlema arvu summa!

10.	200+200	300+300	500+200	500+300
	300+200	400+400	700+200	600+300
	400+200	500+500	600+200	700+300
	500+300	500+400	800+200	400+500

*) Mõõta teel 1 verst, 1 kilomeeter!

11. 300—200   500—300   600—500   800—400
 400—200   600—200   700—200   800—500
 400—300   600—300   700—300   1000—200
 500—400   600—400   700—500   1000—300

12. 1000—400   900—300   1000—800   800—200
 1000—500   900—500   900—400   500—200
 1000—600   900—600   1000—900   600—300
 1000—700   900—800   800—700   500—400

14. 3+4   30+40   300+400   8—3   80—30   800—300
 5+4   50+40   500+400   9—4   90—40   900—400
 6+3   60+30   600+300   10—6   100—60   1000—600
 8+2   80+20   800+200   10—3   100—30   1000—300

Korrutamine ja jagamine.

16. Mitu on 2, 5, 7, 9 korda 100? 2, 3, 5 korda 200? 2 korda 300, 400, 500?

17. Kui palju saame kui 1000 jagame 100, 200, 500 kaupa? kui 800 jagame 100, 200, 400 kaupa? kui 900 jagame 100, 300 kaupa?

18. Kui palju saame, kui 200, 400, 600, 800, 1000 jagame 2-te ossa? kui 400, 800 jagame 4-ja ossa? kui 300, 600, 900 jagame 3 ossa?

19. Mitu penni on 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 marka?

20. Mitu marka on 200, 400, 600, 800, 1000, 300, 500, 700, 900 penni?

21. Mitu sentimeetrit on 3, 5, 7, 4, 8, 10 meetrit?

22. Mitu meetrit on 300, 500, 1000, 600, 800 sentimeetrit?

23. Isa tennis 600, ema 200, poeg 100 marka. Mitu puuda jahu, 300 marka puud, sai osta perekonna tennis-tuse eest?

24. Pojad said isalt kahe peale 1000, tütreid 3 peale 900 marka. Mitu marka sai kumbki vend igast õest rohkem?

25. Kaupmehel oli 1000 kilogrammi jahu ja 300 kg suhkrut, ta müüs 200 kg jahu ja 100 kg suhkrut ära. Mitu kg jahu peab nüüd kaupmees iga kg suhkru kohta müüma, et jahu ja suhkur korraga lõpeks?

26. Leida $\frac{2}{5}$, $\frac{4}{5}$ -kku 1000-st! $\frac{2}{3}$ -kku 600, 900-st!
 $\frac{3}{4}$ -kku 400, 800-st!

27. Leida terve arv, kui $\frac{2}{3}$, $\frac{2}{5}$ -kku arvu on 200, 400!
kui $\frac{3}{4}$ -kku arvu on 300, 600! kui $\frac{5}{9}$ -kku on 500!

28. Ühel õel oli 900, teisel 800 marka raha; üks kulutas $\frac{2}{3}$, teine $\frac{3}{4}$ omast rahast ära. Kummal ja kui palju rohkem jäi raha järele?

29. 2·100   4·100   9·100   300 : 3   600 : 6
3·100   6·100   200 : 2   900 : 9   7·100
5·100   8·100   500 : 5   1000 : 10   3·100
7·100   10·100   700 : 7   800 : 8   9·100

30. 2·100   3·300   400 : 200   600 : 3   4·200
3·200   2·400   600 : 200   900 : 3   2·500
2·300   4·200   800 : 200   800 : 4   900 : 3
2·500   5·200   1000 : 200   1000 : 5   800 : 2

31. 200 : 100   300 : 100   400 : 200   600 : 300
400 : 100   500 : 100   800 : 200   900 : 300
600 : 100   700 : 100   600 : 200   800 : 400
800 : 100   900 : 100   1000 : 200   1000 : 500

32. 2·4   2·40   2·400   4 : 2   40 : 2   400 : 2
3·3   3·30   3·300   9 : 3   90 : 3   900 : 3
2·5   2·50   2·500   9 : 1   90 : 10   900 : 100
5·2   5·20   5·500   10 : 2   100 : 20   1000 : 200

Kiirarvamine.

Allantud ülesanded on proovid. Neid antagu nr. nr. 1 ja 2 laadilisi liitmise ja lahutamise, nr. 3 sarnaseid ükskordühe, nr. nr. 4 ja 5 taolisi murdude, nr. nr. 6 ja 7 taolisi korrutamise ja jagamise kordamisel. Sarnased harjutused, kui nad laste jõukohaselt ja paraja kiirusega antud, on lastele väga meeldivad. Neid on kõige sündsam anda tunni lõpul. Ei tee õpetajale mingit raskust neid otsekohe peast dikteerida.

1. 30, juure 50, maha 40, juure 25, maha 13, juure 18, maha 35, juure 7, juure veel 9, maha 6, maha veel 8, juure 37, maha 15. Kui palju on?

2. 24, plus 8, plus 8, miinus 9, miinus 9, miinus 4, plus 17, plus 28, miinus 19, miinus 26. Mitu on?

3. 6 korda 6, jagada 4-ga, korrutada 5-ga, juure 9, jagada 6-ga, korrutada 3-ga, juure 5, jagada 8-ga, korrutada 7-ga, juure 7, jagada 7-ga! Mitu on?

4. 48-st leida $\frac{5}{8}$, leitud arvust $\frac{3}{8}$, saadud arvust $\frac{7}{9}$. Mitu on?

5. Leida terve arv, kui $\frac{2}{7}$ arvu on 12! Saadud tervest arvust võtta $\frac{5}{7}$! See arv, mis leitud on $\frac{5}{9}$ otsitavast arvust. Kui suur on otsitav arv?

6. 4 korda 15, jagada 5-ga, korrutada 6-ga, leida $\frac{3}{8}$, korrutada 2-ga, jagada 24-ga, korrutada 17-ga! Kui palju puudub 80-st?

7. 100, lahutada 16, jagada 7-ga, korrutada 6-ga, jagada 18-ga! Saadud arvuga jagada 100! Mitu on?

§ 8. Kordamise ülesanded.

1.

1. Koolis oli I klassis 30 last; II klassi lastearv oli $\frac{4}{5}$ I klassi lastearvust. Mitu last oli II klassis? Mitu last oli I ja II klassis kokku?

2. Koolis oli IV klassis 18 last; see on $\frac{2}{3}$ III klassi lastearvust. Mitu last oli III ja IV klassis kokku?

3. Tiitul oli 13 viie- ja 12 kolmemargalist raha. Kui palju oli Tiitul raha?

4. Esmaspäeval niitsid heinamaal 4 niitjat, teisipäeval 3. Esmaspäeval ajas iga niitja 13, teisipäeval 14 kaart. Mitme kaarega niideti heinamaa maha?

5. Karjapoiss müüs 17 vähja, 3 marka tükk, ja 19 vähja, 2 marka tükk. Kui palju sai karjapoiss raha?

6. Neljas klassis on kokku 55 koolipoissi; nendest on I kl. 16, II kl. 13, III kl. 17 poissi. Mitu poissi on IV kl.?

7. Mitme minutiga jõudis külamees linna, kui ta $1\frac{2}{5}$ tundi teel oli?

8. 2 ühepikkust koolitundi kestsid 1 tund 30 minutit. Kui pikk oli kumbki koolitund?

9. Juta on 8 aastat 4 kuud vana, Endel 89 kuud. Kumb lastest on vanem ja mitu kuud vanem?

10. Kui Ats 9 korda nii vana oleks, kui ta praegu on, siis puuduks tal veel 18 aastat 90 aastast. Kui vana on Ats praegu?

11. Mitu tundi nädala kohta paistis päike, kui öö 11 tundi pikk oli?

12. Nelja päeva kohta magas Peeter 38 tundi. Mitu päeva oli Peeter iga päev keskmiselt üleval?

13. Maja on 26 meetrit pikk ja 12 meetrit lai. Mitu meetrit on maja ümber mõõta?

14. Maja on 84 meetrit ümber mõõta. Maja pikkus on 28 meetrit. Kui lai on maja?

15. 7 ühehinnalist sullepead maksid 56 marka. Mis maksid 5 samasugust sullepead?

16. 1 tosin pliiatseid maksis 60 marka. Mitu samasugust pliiatsit sai osta 95 marga eest?

17. Pliiats ja sullepea maksid kokku 11 marka. Sullepea oli 1 mk. pliiatsist kallim. Mis maksis a) pliiats, b) sullepea?

18. Kahes kotis oli kokku 100 marka. Ühes kotis oli 16 marka rohkem kui teises. Mitu marka oli kummagis kotis?

19. Iga päev magas Mihkel 9 tundi. Mitu päeva (ja tundi magas Mihkel nädalas?

20. Kolme köie pikkus on 64 meetrit. Üks köis on 22 m pikk, teine 5 m lühem. Kui pikk on kolmas köis?

21. Koolis on 99 last, neist on $\frac{4}{9}$ tütarlapsed. Kas tütarlapsi või poisse on rohkem ja kui palju rohkem?

22. Maril on 8 kolme-, 7 viie- ja 17 ühemargalist raha. Kui palju oli Maril raha?

23. 3-me aasta eest oli Väino 59 kuud vana. Mitu aastat (ja kuud) on Väino praegu vana?

24. 3 last said nädala jooksul 700 marga eest lõunat. Mis maksis keskmiselt iga lõuna?

25. Talul on 7 lüpsilehma; suvel annab iga lehm keskmiselt 12 toopi piima päevas. Piimakotta viidakse iga päev 68 toopi. Mitu toopi piima jääb kodu?

26. Kaupmehel oli 8 pliitsit üle 7 tosina. Ta müüs $\frac{3}{4}$ nendest ära. Mitu pliitsit müüs kaupmees ära?

27.	$36+9+16$	$92-36+27$	$4 \cdot 24-18$	$84-36-29$
	$41-7+28$	$6 \cdot 8+48$	$42:7 \cdot 5$	$9 \cdot 4+36$
	$4 \cdot 7+13$	$81:9+51$	$4 \cdot 4 \cdot 5$	$84:4:7$
	$45:5+37$	$81:3+27$	$78:3:2$	$12 \cdot 6:8$

28.	$2 \cdot 6-25$	$27 \cdot 3:9$	$7 \cdot 7+51$	$4 \cdot 23:45$
	$65:5+28$	$84:4:7$	$64:32 \cdot 49$	$4 \cdot 16:25$
	$2 \cdot 6 \cdot 5$	$36+6+16$	$74-7-38$	$56:4 \cdot 7$
	$90:5:3$	$5 \cdot 17-36$	$6 \cdot 12:24$	$75:15 \cdot 13$

29.	$9 \cdot 5 \cdot 2$	$81:3+27$	$72-46+67$	$100-77+68$
	$54:3:3$	$6 \cdot 2 \cdot 8$	$94-35-46$	$7 \cdot 6:5$
	$81:3:2$	$36 \cdot 2:9$	$7 \cdot 12:42$	$15 \cdot 6:8$
	$7 \cdot 9:6$	$7 \cdot 8+14$	$8 \cdot 11:25$	$9 \cdot 6:5$

30.	$54\text{-st } \frac{2}{3}+9$	$4 \cdot 25+900$	$60:5 \cdot 8$	$25 \cdot 3:5$
	$81\text{-st } \frac{7}{9}:3$	$10+90+900$	$96:8 \cdot 5$	$33 \cdot 2:6$
	$5 \cdot 5 \cdot 4$	$2 \cdot 400:100$	$63:3:3$	$8 \cdot 8:6$
	$96:4:4$	$800:400 \cdot 500$	$3 \cdot 7 \cdot 4$	$64:2 \cdot 3$

31. $72 : 3 + 29$	$x : 5 = 15$	$65 : 5 + 28$	$7 \cdot 8 + 15 \frac{2}{5}$
$2 \cdot 35 - 44$	$81 : x = 27$	$50 : 3 + 17$	$5 \cdot 8 - 12 \frac{1}{7}$
$100 - 45 + 39$	$x \cdot 4 = 92$	$72 : 5 + 38$	$9 \cdot 9 - 35$
$64 : 8 + 45$	$16 \cdot x = 96$	$80 : 9 + 45$	$56 : 4 : 4$

32. $55 - \frac{6}{7} + 16$	$65 - \text{st } \frac{4}{5} + 1 \frac{4}{5}$	$75 : 6 + 12 \frac{1}{2}$	$7 \cdot 9 : 6$
$50 - 7 \frac{1}{2} + 45$	$92 : 4 + 77$	$20 : 3 + 47$	$78 : 3 : 2$
$19 \frac{4}{9} + 19 - 21 \frac{1}{9}$	$25 \cdot 4 : 5$	$54 + 46 - 39$	$8 \cdot 7 - 28$
$12 \frac{4}{7} + 7 \frac{3}{7} - 9 \frac{1}{2}$	$3 \cdot 25 : 24$	$27 \cdot 3 + 19$	$72 : 3 + 49$

33. $16 - 11 - 4$	$18 - 6 - 4$	$20 : 2 + 2$	$2 \cdot 3 + 3$
$16 - (11 - 4)$	$18 - (6 - 4)$	$20 : (2 + 2)$	$2 \cdot (3 + 3)$
$14 - 3 + 2$	$12 - 4 + 5$	$40 : 4 + 4$	$4 \cdot 5 - 2$
$14 - (3 + 2)$	$12 - (4 + 5)$	$40 : (4 + 4)$	$4 \cdot (5 - 2)$

34. $18 - 6 : 3$	$15 - 7 \cdot 2$	$18 + 6 : 2$	$10 + 10 : 5$
$(18 - 6) : 3$	$(15 - 7) \cdot 2$	$(18 + 6) : 2$	$(10 + 10) : 5$
$3 + 5 \cdot 2$	$3 + 7 \cdot 2$	$20 - 8 : 4$	$2 + 8 \cdot 2$
$(3 + 5) \cdot 2$	$(3 + 7) \cdot 2$	$(20 - 8) : 4$	$(2 + 8) \cdot 2$

35. $45 - (8 + 9)$	$59 - (32 - 16)$	$4 \cdot (36 - 18)$	$5 \cdot (2 + 9)$
$54 - (9 - 5)$	$84 - (25 + 32)$	$3 \cdot (42 - 15)$	$7 \cdot (6 + 7)$
$65 - (9 + 9)$	$95 - (72 - 64)$	$5 \cdot (64 - 45)$	$9 \cdot (3 + 8)$
$72 - (7 + 8)$	$51 - (38 - 19)$	$3 \cdot (60 - 32)$	$2 \cdot (9 + 7)$

36. $(35 + 45) : 5$	$(45 - 38) \cdot 7$	$(7 + 8) \cdot 6$	$72 : (12 : 6)$
$(28 + 27) : 5$	$(72 - 69) \cdot 8$	$(9 + 8) \cdot 5$	$96 : (12 : 2)$
$(19 + 27) : 2$	$(91 - 82) \cdot 6$	$(9 + 4) \cdot 8$	$48 : (8 : 4)$
$(18 + 21) : 3$	$(82 - 77) \cdot 9$	$(8 + 6) \cdot 6$	$60 : (10 : 2)$

2.

37. Mai on 8 a. 6 kuud vana, Hilda 4 a. 8 kuud vanem. Kui vana on Hilda?

38. Perekonnal läks veebruarikuus 1 puud 24 naela leiba, märtsikuus 18 naela enam. Kui palju leiba läks märtsikuus?

39. Tuba on 2 sülda 3 jalga pikk ja 1 süld 6 jalga lai. Mitu sülda ja jalga on tuba ümber mõõta?

40. Tuba on 7 sülda 4 jalga ümber mõõta. Toa pikkus on 2 sülda 1 jalg. Leida toa laius!

41. Kaupmehel oli pesunööpe 8 tükki üle 12 tosina Tema müüs nädala jooksul 4 tosinat 10 nööpi ära. Kui palju nööpe jäi kaupmehel müümata?

42. Mitu nädalat ja päeva on kokku jaanuari- ja veebruarikuu? Märtsi- ja aprillikuu? Juuli- ja augustikuu?

43. 5 naela suhkrut maksis 90 marka. Mitu naela suhkrut sai osta 54 marga eest?

44. Emal oli 2 puuda 16 naela leivajahu. Ta küpsetas $\frac{1}{4}$ sellest jahust leivaks. Mitu naela jahu on emal alles?

45. Perenaisel oli 8 munejat kana. Iga kana munes läbisegi 4 muna nädalas. Mitu paari mune oli perenaisel 3 nädala pärast, kui ta kõik munad alles hoidis?

46. 5 küünart paela maksis 80 marka. Mis maksis $\frac{3}{4}$ küünart sedasama paela?

47. 3 naela suhkrut maksis 54 marka. Mis maksis $5\frac{1}{2}$ naela suhkrut?

48. $\frac{2}{3}$ küünart riidet maksis 200 marka. Mis maksis $3\frac{1}{3}$ küünart seda riidet?

49. Kahes karjas oli kokku 32 karilooma. Üks kari oli 4 pead teisest suurem. Kui suur oli kumbki kari?

50. Karjapoiss müüs ära 3 korvi. Esimese eest sai ta 50 marka; teise eest 5, kolmanda eest 10 marka enam. Kui palju raha sai karjapoiss?

51. 3 kilogrammi leiba maksis 63 marka, 2 kg sepikut 75 marka. Kui palju on 1 kg sepikut 1 kg leivast kallim?

52. 3 meetri riide eest maksti 900 marka. Pärast osteti $\frac{1}{2}$ m veel juure. Kui palju maksis kõik riie?

53. Esimese liidetava $\frac{4}{5}$ on 32, teise liidetava $\frac{2}{3}=18$.
Leida summa!

54. Vähendatava $\frac{3}{7}=27$, lahutatava $\frac{5}{9}=20$. Leida vahel

55. Korrutatav on 16, korrutaja $\frac{3}{8}$ korrutatavast.
Leida korrutis!

56. Jagatav on 80, jagaja on jagatava poolest $\frac{2}{5}$ -kku.
Leida jagatis!

57. Ühel kanal oli 7 poega, teisel — 8, kolmandal — 12. Nendest oli musti 5, kirjuid 4, teised kõik valged.
Mitu oli valgeid kanapoegi?

58. Külamees sõitis linna $1\frac{3}{5}$ tunniga, tagasi $1\frac{1}{4}$ tunniga. Mitu minutit oli linna-sõiduaeg tagasi-sõidujast pikem?

59.

6·7·2	6·8·2	8·3·4	6·6·2	3·4·8
7·7·2	9·3·3	7·3·5	5·5·4	5·3·6
4·9·2	5·6·3	4·7·3	4·4·4	6·2·7
4·8·3	9·2·5	8·2·6	4·6·4	8·2·4

60.

45 : 9·6	8·4 : 16	3·24 : 8	7·12 : 4
49 : 7·8	7·8 : 14	3·18 : 6	6·15 : 9
63 : 9·7	9·8 : 24	8·12 : 6	5·14 : 2
72 : 8·4	9·9 : 27	5·18 : 6	3·32 : 8

61.

90 : 45·9	96 : 12·7	80 : 16·9	64 : 16·9
72 : 24·8	81 : 27·6	90 : 18·7	76 : 19·8
54 : 18·7	88 : 11·6	65 : 13·8	84 : 14·7
84 : 21·8	84 : 28·7	70 : 14·7	72 : 18·6

62.

5·7 : 4	3·9 : 4	8·4 : 6	6·8 : 7	7·6 : 9
9·6 : 5	7·6 : 8	9·5 : 8	8·5 : 6	8·5 : 7
8·7 : 6	9·9 : 8	7·8 : 9	9·6 : 5	8·7 : 6
4·9 : 7	8·8 : 9	8·7 : 8	8·8 : 7	4·9 : 8

63.

4·23 : 9	4·25 : 9	4·18 : 9	2·47 : 3
2·44 : 8	2·38 : 3	3·29 : 5	2·37 : 3
3·24 : 7	3·19 : 6	4·16 : 5	2·29 : 4
4·17 : 6	5·17 : 4	5·15 : 3	3·26 : 8

64. $(46+8) : 6$	$(92-17) : 5$	$(99-15) : 7$	$(37+38) : 9$
$(27+17) : 7$	$(83-29) : 7$	$(67+14) : 3$	$(92-37) : 8$
$(25+59) : 9$	$(75-23) : 8$	$(58-29) : 7$	$(29+44) : 5$
$(66+18) : 7$	$(80-25) : 6$	$(76-35) : 8$	$(48+28) : 4$

65. $28 : 3+44$	$6 \cdot 8+35$	$72 : 8+59$	$6 \cdot 8-19$
$35 : 9+24$	$5 \cdot 7+45$	$55 : 6+31$	$9 \cdot 9-53$
$50 : 7+63$	$9 \cdot 7+18$	$8 \cdot 8-66$	$7 \cdot 8+44$
$80 : 5+54$	$9 \cdot 4+45$	$7 \cdot 9-48$	$6 \cdot 9-27$

66. $6 \cdot (50-34)$	$9 \cdot (90-81)$	$6 \cdot (7+8)$	$5 \cdot (38-19)$
$7 \cdot (90-78)$	$2 \cdot (70-48)$	$7 \cdot (6+7)$	$2 \cdot (27+16)$
$2 \cdot (80-37)$	$3 \cdot (80-57)$	$3 \cdot (17+15)$	$3 \cdot (16+17)$
$4 \cdot (60-37)$	$4 \cdot (75-56)$	$4 \cdot (19+6)$	$4 \cdot (63-49)$

67. $95-(37+38)$	$94-(65-17)$	$31-(45-27)$	$90-(48-27)$
$85-(27+35)$	$77-(56-28)$	$92-(26+48)$	$84-(58+16)$
$68-(36+26)$	$68-(90-51)$	$84-(28+19)$	$83-(25+46)$
$100-(18+47)$	$72-(80-56)$	$75-(34+25)$	$92-(60-26)$

68. $25-2 \cdot 8$	$70-4 \cdot 9$	$50-4 \cdot 7$	$42+6 \cdot 8$	$19+6 \cdot 9$
$32+3 \cdot 9$	$60-7 \cdot 7$	$80-9 \cdot 7$	$39+7 \cdot 7$	$84-5 \cdot 7$
$45-6 \cdot 6$	$24+8 \cdot 6$	$75-6 \cdot 7$	$90-8 \cdot 8$	$25+8 \cdot 7$
$29+5 \cdot 9$	$17+9 \cdot 9$	$66+3 \cdot 8$	$81-8 \cdot 4$	$73-7 \cdot 7$

Sisu.

Lehekülg.

§ 1.	Numeratsioon	3—6
§ 2.	Liitmine ja lahutamine	6—27
§ 3.	Ükskordüks.	27—57
§ 4.	Pikkusemöödud	57—58
§ 5.	Murrud	58—82
§ 6.	Korrutamine ja jagamine	82—102
§ 7.	Tehted tervete sadadega	102—105
§ 8.	Kordamise ülesanded	105—111

Geomeetrilised ülesanded.*)

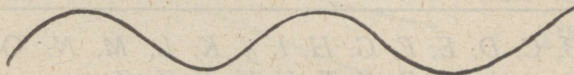

Sirge joon.

1. Joonistada ühe sirge joonega: teivas, lipuvarras!
kahe sirge joonega: rist! kolme sirge joonega: pink, tooll!

2. Tõmmata vihkudesse 5 sirget joont ja kirjutada neile alla: **5 sirget joont!**

Murda vihu lehesse 3 sirget joont!

Kõver joon.

3. Joonistada kõverate joontega look, pott!

4. Joonistada kõverate ja sirgete joontega vibu, heinakuhi, piits!

5. Tõmmata vihku 5 mitmesugust kõverat joont ja kirjutada joonisele alla: **5 kõverat joont!**

6. Tõmmata 5 püstsihis sirget joont ja kirjutada neile alla: **5 püstsihis sirget joont!**

Rõhtsihis sirge joon.

7. Joonistada 5 rõhtsihis sirget joont ja kirjutada neile alla: **5 rõhtsihis sirget joont!**

Püstsihis
sirge joon.

*) Metoodilised ülesanded eelmises, kolmandas trükis. Need siin õpilastele iseseisvalt töötamiseks.

8. Joonistada rõht- ja püstsihis sirgete joontega 3 risti ja kirjutada neile alla, kuidas on vastastikku püst- ja rõhtsihis sirged jooned!

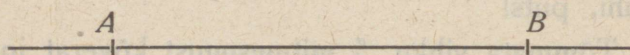
9. Tõmmata 5 kaldsihis sirget joont ja kirjutada neile alla: **5 kaldsihis sirget joont!**

Kaldsihis sirge joon. 10. Joonistada kahe püst-, kahe rõht- ja kahe kaldsihis sirge joonega maja. Kirjutada, mis on majal püssihis! rõhtsihis! kaldsihis!

11. Tõmmata vihku 10 nii pikka sirget joont, kui võimalik! Tõmmata neid kolmes sihis!

*A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P,
Q, R, S, T, U, V, X, Y, Z.*

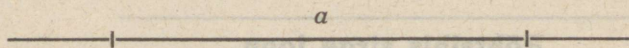
*a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s,
t, u, v, x, y, z.*

Sirglõik AB.

12. Joonistage vihkudesse sirglõik *CD*!

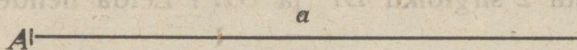
13. Joonistada 6 mitmesuguses pikkuses sirglõiku ja tähistada neid suurte tähtedega *EF, GH*, jne.!

Sirglõik a.

14. Joonistada 4 mitmes pikkuses sirglõiku ja tähistada neid *c, d, e, f*-ga!

15. Joonistada 3 sirget joont ja 3 sirglõiku! Sirglõigud tähistada!

Kiir a.

16. Joonistada kaks kiirt b ja c , mis alguspunktist O välja lähevad!

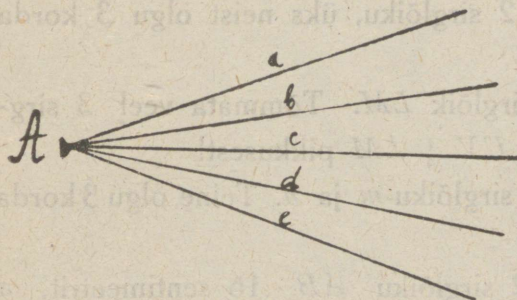
17. Joonistada hulk kiiri d , e , f , jne., mis ühest alguspunktist E välja lähevad!

Päikese kiired.

18. Joonistada päike, millest hulk kiiri välja läheb!

19. Tõmmata sirge joon, sirglõik ja kiir!

Kiired a, b, c, d, e.

20. Tõmmata sirglõik EF ja sama pikk GH !

21. Tõmmata 2 ühepikkust sirglõiku a ja b !

22. Tõmmata 3 ühepikkust sirglõiku! 4 ühepikkust sirglõiku! Tähistada neid väikeste tähtedega!

23. Joonistada 2 isepikkust sirglõiku! 3 paari isepikkuseid sirglõike! Tähistada neid suurte tähtedega!

24. Tõmmata 2 isepikkust sirglõiku! Tähistada neid suurte tähtedega! Leida, kui palju on üks sirglõik teisest pikem!

25. Tõmmata 2 paari isepikkuseid sirglõike! Tähistada neid! Leida paari kaupa nende vahel!

26. Tõmmata sirglõigud KL ja MN ! Tõmmata kolmas sirglõik, mis nii pikk, kui KL ja MN kokku!

27. Tõmmata 2 sirglõiku EF ja GH ! Leida nende summa!

28. Tõmmata 3 sirglõiku a , b ja c ! Leida sirgel joonel sirglõik, mis nii pikk, kui a , b , ja c kokku!

29. Tõmmata sirglõik CD ! Tõmmata 2 korda nii pikk sirglõik kui CD ! Tähistada teda EF -ga!

30. Tõmmata 3, 4, 5 korda nii pikad sirglõigud kui CD ja tähistada neid!

31. Joonistada 2 sirglõiku, üks neist olgu 3 korda nii pikk kui teine!

32. Tõmmata sirglõik LM . Tõmmata veel 3 sirglõiku: $NP \frac{1}{2}$, $ST \frac{1}{3}$, $UV \frac{1}{4}$ LM pikkusest!

33. Tõmmata 2 sirglõiku m ja n . Teine olgu 3 korda lühem kui esimene.

34. Tõmmata 2 sirglõiku AB 16 sentimeetrit, a 4 sentimeetrit! Märkida AB peale, mitu korda mahub a AB -sse!

35. Joonistada 3 paari sirglõike:

BC 14 sm, c 2 sm

DE 15 „ d 3 „

GH 12 „ e 4 „

Märkida pikemale sirglõigule, mitu korda mahub temasse lühem sirglõik!

36. Joonistada lühike ja pikk sirglõik! Leida, mitu korda mahub lühem sirglõik pikemasse!

A-6002

Hind 70 marka